

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**YETİŞKİN BİREYLERDE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMU
İLE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ DUYGUSAL
YEME ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELEMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İpek SOYUMTÜRK

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL

İstanbul – 2021

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI : İpek SOYUMTÜRK
SOYADI

TEZİN DİLİ : Türkçe

TEZİN ADI : Yetişkin Bireylerde Algılanan Ebeveyn Tutumu İle Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Yeme Üzerine Etkisinin İncelemesi

ENSTİTÜ : İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

ANA BİLİM DALI : Psikoloji

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİN TARİHİ : 10.02.2021

SAYFA SAYISI : 122

TEZ : Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL

DANIŞMANLARI

DİZİN TERİMLERİ : Duygusal Yeme, Travma, Çocukluk Çağı Travmaları, Algılanan Anne Baba Tutumları

TÜRKÇE ÖZET : Bu çalışmada yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumu ile çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

DAĞITIM LİSTESİ : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İpek SOYUMTÜRK

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

**YETİŞKİN BİREYLERDE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMU
İLE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ DUYGUSAL
YEME ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELEMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İpek SOYUMTÜRK

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL**

İstanbul – 2021

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite ve ya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

İpek SOYUMTÜRK

... / ... / 2021

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İpek SOYUMTÜRK'ün Yetişkin Bireylerde Algılanan Ebeveyn Tutumu ile Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Yeme Üzerine Etkisinin İncelemesi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Klinik Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

İmza

Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL

(Danışman)

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SEZEROĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2021

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı yetişkin bireylerde çocukluk çağı travmalarının ve algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme davranışı üzerine olan etkisinin incelenmesidir. Bununla beraber çalışmaya katılan yetişkin bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile çalışma değişkenleri olan çocukluk çağı travmaları, algılanan anne baba tutumları ve duygusal yeme davranışı arasındaki ilişkin incelenmesi de amaçlanmaktadır.

Bu amaç çerçevesinde çalışmaya İstanbul ilinde yaşamını sürdüren 219 kadın ve 100 erkek olmak üzere 319 yetişkin birey dahil edilmiştir. Yapılan çalışma ilişkiyel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Çalışmada veri toplama araçları olarak yetişkin bireyleri kişisel özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, algılanan anne baba tutumlarını belirlemek için Young Ebeveynlik Ölçeği, çocukluk çağı travmalarını belirlemek için Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği ve duygusal yemeyi belirlemek için Hollanda Yeme Davranışı Anketi kullanılmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda çocukluk çağı travmaları ve algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme düzeyini etkilediği hipotezi test edilmiştir. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için SPSS paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir: Çocukluk çağı travmaları istismar ve ihmal alt boyutları duygusal yeme ile orta düzey pozitif ilişkili olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde algılanan anne baba tutumlarında olumsuzluk arttıkça duygusal yeme düzeyinde de artış meydana gelmektedir. Bu sonuçlarla beraber kadınların duygusal yeme düzeyinin ve çocukluk çağı travma düzeylerinin daha yüksek olduğu, eğitim durumu ile duygusal yeme düzeyinin ilişkili olduğu, bekar bireylerin duygusal yeme düzeylerinin evli bireylere göre daha yüksek olduğu sonuçları elde edilmiştir. Ayrıca yapılan doğrusal regresyon analizleri neticesinde çocukluk çağı travmaları ve algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme düzeyi üzerinde yordayıcı etkisi olduğu ve duygusal yeme düzeyindeki varyansın bir kısmının bu değişkenler tarafından belirlendiği ortaya konulmuştur. Araştırma neticesinde elde edilen tüm sonuç tartışma bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Anne Baba Tutumu, Çocukluk Çağı Travmaları, Duygusal Yeme

SUMMARY

The aim of this study is to examine the effects of childhood traumas and perceived parental attitudes on emotional eating behavior in adult individuals. In addition, it is aimed to examine the relationship between the socio-demographic characteristics of the adult individuals participating in the study and the childhood traumas, perceived parental attitudes and emotional eating behavior, which are the study variables. For this purpose, 319 adult individuals, including 219 women and 100 men, living in Istanbul, were included in the study. The study was designed as a relational screening model.

As data collection tools, the Personal Information Form prepared by the researcher to determine the personal characteristics of adult individuals, the Young Parenting Scale to determine perceived parental attitudes, the Childhood Mental Trauma Scale to determine childhood trauma, and the Dutch Eating Behavior Questionnaire to determine emotional eating were used. For the purpose of the research, the hypothesis that childhood traumas and perceived parental attitudes affect emotional eating levels was tested. SPSS package program was used to analyze the obtained data. The findings obtained as a result of the study can be summarized as follows: Childhood traumas, abuse and neglect sub-dimensions were found to be moderately positive with emotional eating.

Similarly, as the negativity in perceived parental attitudes increases, the level of emotional eating also increases. With these results, it was found that women's emotional eating levels and childhood trauma levels were higher, education level was related to emotional eating, and emotional eating levels of single individuals were higher than married individuals. In addition, as a result of the linear regression analysis, it was revealed that childhood traumas and perceived parental attitudes have a predictive effect on emotional eating level, and some of the variance in emotional eating level is determined by these variables. The whole result obtained as a result of the research is discussed in detail in the discussion section.

Key Words: Childhood Traumas, Perceived Parental Attitudes, Emotional Eating

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
EKLER LİSTESİ	ix
ÖNSÖZ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Araştırmanın Problemi	5
1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri	5
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4.Araştırmanın Hipotezleri	6
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	7
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.7. Tanımlar	8

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR	9
2.1. Anne Baba Tutumları	9
2.1.1. Algılanan Anne Baba Tutumları.....	12
2.1.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu	13
2.1.1.2. Otoriter Anne Baba Tutumu.....	14
2.1.1.3. İlgisiz ve Kayıtsız Anne-Baba Tutumu.....	15
2.1.1.4. Aşırı Korumacı Anne Baba Tutumu	16
2.1.1.5. Aşırı Hoşgörülü Anne Baba Tutumu	17
2.1.1.6. Tutarsız ve Kararsız Anne-Baba Tutumu	18
2.1.1.7. Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu.....	19
2.1.1.8. Reddedici Anne Baba Tutumu	19
2.2. Çocukluk Çağı Travmaları	20
2.2.1. İstismar.....	23
2.2.1.1. Fiziksel İstismar	23
2.2.1.2. Cinsel İstismar.....	24

2.2.1.3. Duygusal İstismar.....	25
2.2.2. İhmal	26
2.2.2.1. Fiziksel İhmal.....	28
2.2.2.2. Duygusal İhmal	29
2.2.3. Risk Faktörleri	29
2.2.4. Çocukluk Çağı Travmalarının Olumsuz Sonuçları.....	29
2.3. DUYGUSAL YEME.....	30
2.3.1. Duygusal Yeme Davranışı	31
2.3.2. Duygusal Yemeyi Açıklayan Teoriler	34
2.3.2.1. Psikosomatik Teori	34
2.3.2.2. Kısıtlama Teorisi.....	36
2.3.2.3. Dışsal Teori	36
2.3.2.4. Kaçış Teorisi	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Araştırmanın Modeli	39
3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Veri Toplama Araçları.....	39
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	39
3.3.2. Young Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ)	39
3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ)	41
3.3.4. Hollan Yeme Davranışları Anketi (DEBQ).....	42
3.4. Verilerin Analizi.....	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	43
----------------------	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM.....	72
ÖNERİLER	80
KAYNAKÇA	81
EKLER.....	95

KISALTMALAR

YEBÖ	: Young Ebeveynlik Ölçeği
KBOF	: Kişisel Bilgi Onam Formu
SPSS	: Statistical Package For Social Sciences
DEBQ	: Holland Yeme Davranışı Anketi
CTQ	: Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği
Vd	: Ve Diğerleri

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Örneklem Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı.....	43
Tablo 4.2 Örneklemin Yaş, Kilo ve Boylarına Ait Betimsel İstatistikleri	44
Tablo 4.3 Örneklemin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri	44
Tablo 4.4 Örneklemin Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri	44
Tablo 4.5 Örneklemin Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri	45
Tablo 4.6 Örneklemin Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri	45
Tablo 4.7 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	46
Tablo 4.8 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız t-Testi Analizi Sonuç Tablosu	47
Tablo 4.9 Örneklemin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	48
Tablo 4.10 Örneklemin Maddi Durum Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	49
Tablo 4.11 Örneklemin Medeni Durum Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	50
Tablo 4.12 Örneklemin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	51

Tablo 4.13 Örneklemin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hollanda Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	52
Tablo 4.14 Örneklemin Yaş ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	53
Tablo 4.15 Örneklemin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	54
Tablo 4.16 Örneklemin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebevyenlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	56
Tablo 4.17 Örneklemin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebevyenlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	61
Tablo 4.18 Örneklemin ile Young Ebevyenlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	65
Tablo 4.19 Örneklemin ile Young Ebevyenlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu.....	68
Tablo 4.20 Young Ebevyenlik Ölçeği-Anne Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	70
Tablo 4.21 Young Ebevyenlik Ölçeği-Baba Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları.....	70
Tablo 4.22 Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları	70

EKLER LİSTESİ

EK-A : Kişisel Bilgi Onam Formu

EK-B : Yougn Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ)

EK-C : Hollanda Yeme Davranışı Anketi (DEBQ)

EK-D : Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ)

ÖNSÖZ

Tez savunmam esnasında görüş ve desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ahmet Ertan Tezcan ve Prof. Dr. Ayten Erdoğan'a, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Sezeroğlu'na ve Dr. Öğr. Üyesi Fatih Bal'a teşekkür ederim.

Çalışmam süresince bana manevi destek sağlayan Ali Burak Özbek'e ve Burcu Balbaba'ya, teşekkür ederim.

Ayrıca lisans eğitimimden süregelen tanışıklığımızla bana her zaman yolu gösteren değil, kendi yolumu bulmama ışık olan çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Cem Kirazoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Tez döneminde değil hayatımın her alanında bana destek olan bana her zaman inanan, yüreklendiren ebeveynlerim bir tanecik babam Ümit Soyumtürk ve canım annem Selma Soyumtürk'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

GİRİŞ

İnsanın hayatını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için; biyolojik gereksinimlerinin yanında psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin de yeteri kadar giderilmesi gerekir. Bu sebeple psikolojik gereksinimler insan hayatında çok önemli bir konuma sahiptir ve farklı alanlara olan yönelimlerine etkide bulunmaktadır. Beslenme; büyüme, hayatın devam ettirilmesi ve sağlığın korunması açısından besin unsurlarının vücutta kullanılması anlamına gelmektedir. Bunun için de, enerji ve besin unsurlarının yeterli ve dengeli miktarda sağlanması insanların sağlıklı olabilmesi açısından önemli koşullar oluşturur (Baysal, 2007, s.93). Beslenme yönünde yapılan araştırmalar, yeterli ve dengeli beslenmenin; fizyolojik gereksinimlerin karşılanmasında olduğu kadar, psikolojik ve sosyolojik gereksinimlerde de önemli bir yere sahip olduğunu ve içinde bulunulan yörenin, alınan uyarıların, çocuğun büyüme ve gelişiminde çok etkili olduğunu göstermektedir. Duygular insanların birçok kararını, seçimini, davranışını etkilemesinin yanında aynı zamanda yeme davranışlarına da etkide bulunur (Özdemir, 2015, s.15). Duyguların hayatımızın her yerinde olduğu gibi, beslenme dalında da önemi açıkça ortadadır. Klinik alanda beslenme bozuklukları yönünde yapılan farklı çalışmalarda, yemek yeme ile kişinin duygu durumunun birbiriyle ilgili olduğu sonucuna varılan araştırma sonuçları bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar, duygusal beslenme bozukluğunun meydana gelmesinde, devam etmesinde ve 3 gelişmesinde aile faktörünün etkili olduğu sonucuna varılmaktadır (Ateşşönmez, 2018, s.21). Son senelerde epey dikkat çeken araştırma hususlarından biri olan duygusal yeme, sorunlu yeme davranışlarından biri olarak ifade edilmekte ve olumsuz duygulara karşılık olarak ilerleyen aşırı yeme eğilimini belirten bir yeme bozukluğudur (Arslantaş ve İnalkaç, 2018, s.74). Özdemir'in 2015'te yapmış olduğu çalışmada, erken dönem içerisinde temel gereksinimleri anneleri tarafından olduğu gibi giderilmeyen bu kişilerin, bebeklik evrelerinde, annelerin, yaşadıkları tüm huzursuzluklara karşı çocuklarını sakinleştirmek için besinleri tek çözüm yöntemi olarak sunduklarını belirtmişlerdir (Ainsworth ve Bell, 1969; akt: Özdemir, 2015, s.16).

Yeme bozukluğu en kapsamlı ifadeyle; bireylerin dış görünüşü, tartıda görülen ağırlığı ile normalden daha çok ilgilendiği, beden tatminsizliğinin ön safta olduğu ve

bireyin sağlığı açısından risk faktörü olan yeme davranışlarında bulunduğu sorunların tümü olarak ifade edilmektedir (Alantar ve Maner, 2008, s.99). Sosyal, fiziksel, duygusal sebepleri olabileceği gibi kültürel baskı, hormon problemleri, genetik etkenler ve cinsel istismar gibi pek çok değişken yeme bozukluğunun meydana gelmesinde etkilidir (Peertman, 2005). Duygularımız, yeme davranışlarına etki etmektedir. Ne aralıklarla ve ne miktarda öğün yendiğine duygularımız yön verebilir. Duygusal yeme denilen bu ifade, hissedilen olumlu olmayan duygulara karşın aşırı ve ya yüksek kalorili yemek yeme davranışı olarak tanımlanmıştır. Duygusal yemenin kişinin hayatının sürmesi için gereken fiziksel açlıkla bir ilgisi görülmemektedir. Açlık durumuna bakılmaksızın duygusal yeme davranışı olan kişiler yemek yiyebilmektedir. Bu durum sonucu bazı yeme bozuklukları görülmektedir (Sevinçer ve Konuk, 2013, s.170).

Duygusal yeme, bireyin baş etmekte güçlük çektiği duygularına karşılık olarak bu durumu yemek yiyerek gidermesi anlamına gelmektedir (Akın, Yıldız ve Özçelik, 2016, s.778). Bütün yemek yeme durumları duygusal yeme sınıfında değerlendirilmemektedir. Örneklere bakarsak, yemek vakti geldiğinde yenilmesi, fiziksel açlık hissine benzer durumlarda yemek yenilmesi duygusal yeme sınıfına girmemektedir. Duygusal yeme farklı bir kavram olarak görülmeden önce bulimiya nervoza sınıfında onun bir tetikleyicisi olarak görülmekteydi (Sevinçer ve Konuk, 2013, s.171). Fakat sonraki zamanlarda bir yeme tutumu olarak görülmeye başlanmıştır. Birey baş etmekte zorluk çektiği duygular karşısında yemek yer ve hemen ardından yediği yemek nedeniyle kendisini pişman ve suçlu hissetmeye başlar. Bu duygusal yeme davranışı gösteren kişilerin devamlı yaşadığı bir döngü halindedir. Duygusal yeme bozukluğu olan kişiler duygusal açıdan açlık hissi yaşayan bu kişilerde düşük benlik saygısı, sıklıkla yaşanan depresiflik, çevredekilerden onay alma gereksinimi gibi durumlar da görülmektedir (Nolen ve Hoeksema, 2004, s.89).

Çocukluk evresinde ebeveyn ve ya bakım verenlerin, kişilerin yaşamını uzun sürede etkileyebileceği düşünölmektedir. Aileler bu süreçte çocuğun gelişimini ve sağlığını olumsuz etkilemesine sebep olabilecek davranışlarda bulunabildiği durumlar olmaktadır. Sözü edilen bu davranışlar çocuğun sağlıklı benlik oluşumuna etki eden şiddet ya da ceza verme gibi duygusal, cinsel ve fiziksel istismar olarak meydana gelebilirken, çocuğun temel ve duygusal gereksinimlerini dikkate almamak gibi ihmal

yaşantıları olarak meydana gelebilir (Yiğit ve Erden, 2015, s.48). Çocukluk evresi travması, düşük benlik saygısı, cinsel sorunlar, bireyler arası ilişkilerde güçlük çekmeye ve duygu düzenleme hususunda zorluk yaşama konusunda risk etkenlerindedir. Aynı zamanda hayatın ilk senelerinde ebeveyn ve ya bakım verenle kurulan ilişki çeşidinin yeme bozukluğuna sebep olabileceği gözlenmiştir (Tunç, 2019, s.204).

Çocuk ihmal ve istismarı, çocuğun anne-babası ve ya bakımla ilgilenen bireyler tarafından toplumsal normlar açısından uygunsuz olan ve ya zarar verici olarak tanımlanan davranışlar olarak değerlendirilmektedir. Bunlar davranış bouytunda olduğu gibi bazı davranışlardan kaçınmayı da kapsayabilmektedir. Yapılan bu fiillerle ve ya eylemsizlik durumlarıyla çocuğun ruhsal, cinsel ve ya fiziksel olarak zarar görmesi söz konusudur (Tıraşçı ve Gören, 2007, s.50). Çocukluk evresi travmatik yaşantıları uzun sürede olumsuz sonuçlar meydana getirmektedir. Yapılan araştırmalar istismar mağduru olan çocuklarda yüksek anksiyete, düşük özsaygı, duygu durum bozuklukları ve intihara yönelim durumları ile akademik gerilik ve bir kısım davranış sorunlarının yaşandığını göstermektedir (Paulacci, Genuis ve Vilato, 2001; Akt. Akbaba Türkoğlu, 2013, s.43). Çocukluk evresinde fiziksel, duygusal ve cinsel olarak yaşanan istismar durumuyla beraber ihmali içeren örseleyici yaşantılar yetişkinlik evresinde depresyon tehlikesini de %50 oranında çoğaltmaktadır (Öztop, 2012; Akt. Akbaba-Türkoğlu, 2013, s.43).

Duygusal yeme bozukluğunda ikinci risk faktörü sınıfında bulunan çocuklarla yapılan başka bir araştırmada Latin ilköğretim evresi çocuklarının duygusal durumlarının beslenmeye olan etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmada %28,3'ünün 6 ve ya daha çok; %47,8'inin 3 ve ya daha çok duygusal durumla karşı karşıya geldiklerinde daha çok besin tükettikleri gözlemlenmiştir (Rollins et al., 2011, s.157). Başka bir çalışmada ise Hollandalı ergenlerin eğitimi üzerinde, anne-babanın yüksek psikolojik kontrolünün, düşük anne desteğinin ve yüksek davranışsal kontrolün ergen bireyin artan oranda duygusal yeme davranışına 3 etkide bulunduğu ifade edilmiştir (Topham et al., 2011, s.84). Ebeveynlerin tutum ve davranışları kapsamında yapılan literatür araştırmaları, otoriter ebeveynlerin çocuklarında daha çok öz disiplin, öz yeterlik ve daha çok duygusal olgunluk olduğunu öne çıkarmıştır. Anne-baba ve çocuk arasındaki ilişki, evde çocuğun sıkı denetime mağdur bırakılması, ailede çocukluk aktivitelerine

hiç müsaade edilmemesi ya da anne-baba tarafından çocuğa herhangi bir sınırlandırmanın getirilmemesi ile ev ortamındaki sorunlar, çocukların diğer davranışlarındaki gibi beslenme alışkanlıklarında da bir kısım bozulmalara sebep olmaktadır. Ebeveynlik tarzlarına baktığımızda, daha az destek olan ve daha az bağıllık geliştirmiş ailelerde büyüyen çocukların, daha çok duygusal sıkıntı çektikleri ve daha fazla sağlıksız yeme davranışı gösterdikleri ileri sürülmüştür. Bu sonuçlara Topham ve arkadaşları (2011, s.84), çocuğun duygu ifadesine has ebeveynlik uygulamalarını, genel ebeveynlik tarzlarını ve çocuklarda duygusal yeme bozukluğu gelişimi ile ilgili ailenin duygusal tepkilerini gözlemleyerek varmışlardır. Araştırma sonuçları, çocuğun duygusuna önem veren ve çocukları üzerinde daha etkili olan, duyarlılık gösteren anne-baba tarafından büyütülmüş çocukların, olumsuz duygulara karşı duygusal yeme bozukluğu geliştirme oranının daha düşük seviyede olduğunu belirtmiştir. Yapılan araştırmalarda duygusal yeme bozukluğunun meydana gelmesinde, devam etmesinde ve gelişmesinde aile ortamının etkisinin olduğu ileri sürülmüştür. Bu sonuçlar, etkin anne-baba modelinin önemine vurgu yapmak, çocuklarda aşırı kilo ve obezite oranını azaltmak, çocukta duygusal yeme bozukluğuna sebep olabilecek risk etkenlerini bulmak ve bu konu üzerine güncel çalışmalar yapabilmek açısından önemli sonuçlar bulundurmaktadır. Görüldüğü üzere yeme davranışları ve duygusal yeme gibi olumsuz yeme tutumlarının çocukluk çağındaki yaşantılar ve ebeveynlerle kurulan ilişkiden etkilenebileceği görülmektedir. Bu araştırma bu çerçevede bireylerin erken dönemde ebeveynlerinden aldıkları tutumlar ile maruz kaldıkları çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine olan etkisini incelemektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Araştırmanın Problemi

Yetişkin bireylerde çocukluk çağı travmaları ve algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme üzerine nasıl bir etki yarattığının incelenmesi bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumları ve çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Cinsiyet ile duygusal yeme davranışları ve çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı fark var mıdır?
2. Yetişkin bireylerde yaş ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Yetişkin bireylerde eğitim durumu ve duygusal yeme davranışları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Yetişkin bireylerde gelir durumu ve duygusal yeme davranışları arasında anlamlı fark var mıdır?
5. Yetişkin bireylerde medeni durum ile duygusal yeme arasında anlamlı fark var mıdır?
6. Yetişkin bireylerde çocuk sayısı ve kardeş sayısı ile duygusal yeme arasında anlamlı fark var mıdır?
7. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme üzerine anlamlı bir etkisi var mıdır?
8. Yetişkin bireylerde çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine anlamlı bir etkisi var mıdır?
9. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı yetişkin bireylerde çocukluk çağı travmalarının ve algılanan anne baba tutumlarının duygusal yeme davranışı üzerine olan etkisinin incelenmesidir. Bununla beraber çalışmaya katılan yetişkin bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile çalışma değişkenleri olan çocukluk çağı travmaları,

algılanan anne baba tutumları ve duygusal yeme davranışı arasındaki ilişkin incelenmesi de amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yeme bozukluklarının alt sınıfında yer alan duygusal yeme davranışı De Lauzon Guillain, Basdevant, Romon, Karlsson, Borys ve Charles'a (2006) göre; yalnızlık, depresyon, anksiyete gibi duygu değişimleri boyunca sıklıkla normalden daha çok yemek yemeye sebep olan psikolojik yeme türü olarak adlandırılırken Kontinen (2012) ise ruh halinin kontrolü için besinlerin tüketiminin bir sonucu olarak ifade edilmiştir (Akt. Seven, 2013, s.19).Çocukluk evresinde yaşanan fiziksel, duygusal, cinsel istismar, duygusal ve fiziksel ihmal, travmatik yaşantılar olarak görülmektedir. Çocuğa kötü muamele olarak da isimlendirilen çocukluk çağı ruhsal travmaları, anne-baba, diğer yetişkinler ve ya akranlar tarafından bilmeyerek ve ya bilerek yapılan, normlara uygunluk göstermeyen ve çocuğun fiziksel ve ya duygusal olarak zarar görmesine sebep olan ve ya çocuğun gereksinimlerinin giderilmesi için yapılması gerektiği halde yapılmayan davranışları bulundurmaktadır (Alsancak, 2016, s.32). Çocukluk dönemlerinde maruz kalınan olumsuz yaşamlarının ve ebeveynlerin çocuklara yaklaşım stillerinin gençlik ve yetişkinlik döneminde de bireyleri gerek psikolojik gerekse sosyal olarak etkileyebileceği bilinmektedir. Bu noktada ebeveynlerinin olumsuz tutumlarını içselleştirmiş olan ve travmatik yaşantılara maruz kalmış olan bireylerin duygusal süreçler ve duyguları düzenleme beceriler açısından dezavantajlı pozisyonda olabilecekleri ifade edilebilir. Bu çalışma önemli düzeyde tahribatlar yaratma olasılığı bulunan duygusal yemenin hangi faktörlerden etkilenebileceğini incelemektedir. Bu faktörlerden özellikle erken dönem yaşantılara ait olan ebeveyn tutumları ve travmatik yaşantıların önemli birer yer tuttuğu düşünülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmanın hem literatüre önemli bir katkı olduğu hem de duygusal yeme sorunlarının daha fazla dinamiklerle açıklanabilmesine katkı sunduğu söylenebilir.

1.4.Araştırmanın Hipotezleri

1. Cinsiyet ile duygusal yeme davranışları ve çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. Yetişkin bireylerde yaş ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Yetişkin bireylerde eğitim durumu ve duygusal yeme davranışları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4. Yetişkin bireylerde gelir durumu ve duygusal yeme davranışları arasında anlamlı ilişki vardır.

5. Yetişkin bireylerde medeni durum ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişki vardır.

6. Yetişkin bireylerde çocuk sayısı ve kardeş sayısı ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişki vardır.

7. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumlarından otoriter anne baba tutumunun duygusal yeme üzerine anlamlı bir etkisi vardır.

8. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumlarından demokratik anne baba tutumunun duygusal yeme üzerine anlamlı bir etkisi vardır.

9. Yetişkin bireylerde çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine anlamlı bir etkisi vardır.

10. Yetişkin bireylerde algılanan anne baba tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın sayıtları;

1. Araştırmaya katılacak kişilerin soruları içtenlikle cevaplayacakları varsayılmaktadır.

2. Araştırmamızın evrenini İstanbul ilindeki 18 yaş üstü kişilerden meydana gelmektedir.

3. Araştırmamızın ölçekleri kişisel bilgi formu, Holland Yeme Ölçeği, Young Ebeveynlik Ölçeği, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile ilgili değişkenler geçerli ve güvenilir olarak ölçmektedir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları;

1. Bu araştırmanın evreni ve örneklemini İstanbul ilindeki 18 yaş üstü bireyler ile sınırlıdır.

2. Bu çalışma, kişisel bilgi formu, Holland Yeme Ölçeği, Young Ebeveynlik Ölçeği, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeklerinin elde ettiği veriler ile sınırlıdır.

3. Bu çalışma yerli ve yabancı olarak ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Anne Baba Tutumları: Ebeveynlerin çocuklarını büyütürken benimsedikleri davranış biçimlerine ve uyguladıkları kendilerine has yöntemlere anne baba tutumu adı verilmektedir. Anne baba tutumları anne-babanın çocukları ile etkileşim ve iletişim şeklini aktarır. Yine aile içerisinde görülen kural ve kuralsızlıkları, ilgi ve sevginin aktarımını, uygulanan disiplin metotları gibi ebeveynin olumlu olumsuz bütün davranışlarını bulundurmaktadır. Tutumlar ebeveynin bilişsel, duygusal ve davranışsal yönlerinin dışı vurum biçimidir (Kağıtçıbaşı, 1999, s.234).

Çocukluk Çağı Travmaları: Çocukluk döneminde görülen ruhsal yaralanma bulguları taciz ve göz ardı başlıkları içerisinde incelenir ve aynı zamanda başka açıklamalara yer verir. Çocuk tacizi; bedensel, duygusal ve ruhsal olarak farklı şekillerde ifade edilirken çocuk göz ardı edilmesi; bedensel ve psikolojik olarak tanımlanmaktadır (Runyan vd., 2002, s.72). Çocukların standart ihtiyaçları olan; yiyecek ihtiyacı, ev ihtiyacı, giysi ihtiyacı, öğrenim görme ihtiyacı gibi gereksinimlerin giderilmesi durumunda çocuğun göz ardı edilmesi demektir (Zeytinoğlu, 1991, s.154). Çocuğa karşı takınan hoş olmayan davranışlar canlı halde taciz oluştururken, bu hoş olmayan davranışın cansız hali göz ardı şeklinde adlandırılır (Güler vd., 2002, 131).

Duygusal Yeme: Duygusal yeme son yıllarda ön safhaya çıkan ve üzerinde bir çok çalışma yapılan bir yeme davranışını meydana getirmektedir. Duygusal yeme tutumu ilk başta Kaplan ve Kaplan (1957) ve Bruch (1964) tarafından kişilerin kaygı, depresif duygu durum, öfke ve strese benzer olumsuz duyguların üstesinden gelme yöntemi olarak yemek yemeye yönelmeleri biçiminde ifade edilmiştir (Tanrıverdi, 2020, s.51). Duygusal yeme tutumu; negatif duygulanımdan kaynaklanan ruhsal dalgalanmalara bir tepki şeklinde belirtilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Anne Baba Tutumları

Aile toplumun temel ögesidir. Anne, baba ve çocuktan meydana gelen bu kurum yasalarla belirlenen fonksiyonlarıyla beraber, geleneksel pek çok işlevi bulundurmaktadır. Aile, içinde yer aldığı toplumun özelliklerini de yansıtmaktadır. Çocukların büyümesi aile ortamında meydana gelir. Aile en etkili eğitim kurumu olarak ifade edilmektedir. Aile çocuğun beslenme, barınma, korunma, sevilme ve eğitim gereksinimini giderir. Çocuğun sağlıklı yetişmesi için güven ortamı oluşturur. Çocuk aile içerisinde insan ilişkilerini değerlendirir. Ebeveyni ile özdeşim kurarak onları benimser. Aile, kişinin yaşamının bütün dönemlerinde etkisini gösteren bir yapı olarak da ifade edilmektedir. Kişiyi bedensel, psikolojik, ekonomik, kültürel yönleri ile etki etmektedir. Çocuğun en çok paylaşım yaptığı kişiler aile üyeleridir. Aile üyeleri ile kurulan iletişim çocuğun kişiliğinin özünü meydana getirmektedir. Sonraki senelerde kişinin eğitim hayatı gibi alanlarda da belirlemektedir. Bu nedenle ebeveynin çocuk hayatında büyük etkisi bulunmaktadır (Yörükoğlu, 1996, s.126).

İçine doğup büyüdüğü ortamın ve çevresinin özellikleri ile bulunduğu çevredeki durumlar ve çevresindeki bireylerle kurduğu ilişki şekli kişilere pek çok açıdan etki eder. Çevre şartlarının olumlu ve ya olumsuz olması da kişiyi etkileyecek durumlar arasında yer alır. Kişi olumlu çevre şartlarında ise gelişimi olumlu yönde desteklenecektir. Fakat olumsuz çevre şartlarında ise gelişimi pek çok açıdan engellenebilir. Kişinin içinde yer aldığı çevre ve ilişki kurduğu bireyler, ergenin diğerleriyle olan ilişkilerine ve gelişimine etki edebilmektedir. Aile de çocukların gelişimini ve tutumlarını etkileyen en önemli faktörlerdendir. Aile içerisindeki çocuklar ve ergenler aile üyelerinden etkilendikleri için ebeveynlerin çocuklarına yönelik özümlediği davranış da çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü kişilerin gelişim ve davranışlarında ailelerinin önemli tesiri bulunur ve aile üyelerinin çocukların fizyolojik ve psikolojik gereksinimlerini giderdikleri gibi kişisel gelişimlerine de katkısı vardır. Bu sebeple anne-babanın çocuklar üzerindeki etkilerinin ve kişilerin gelişimine katkılarının fazla olduğu belirtilmektedir (Sezer, 2010, s.3).

Ebeveynlerin çocuklarını büyütürken özümstedikleri davranış biçimlerine ve uyguladıkları kendilerine has yöntemlere anne baba tutumu adı verilmektedir. Anne baba tutumları ebeveynlerin çocukları ile etkileşim ve iletişim şeklini yansıtır. Yine aile içerisindeki kural ve kuralsızlıkları, ilgi ve sevginin aktarımını, uygulanan disiplin metotları gibi ebeveynlerin olumlu olumsuz tüm davranışlarını bulundurur. Davranışlar ebeveynlerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yönlerinin dışı vurum biçimidir. Anne babanın duygu, düşünce ve davranış şeklini yansıtan davranışlar görülmez ancak davranışlarla kendisini gösterir (Kağıtçıbaşı, 1999, s.234).

Her ailenin kendine has çocuk büyütme tarzı olduğu gibi aynı ailedeki eşler arasında da ayrı davranışlar belirebilir. Anne babanın özümseyip uyguladığı davranışlar çocuğun kişileri ve objeleri algılamasını, olayları anlamlandırmasını ve bakış açısı edinip hayatına yön vermesine kadar her yönden çocuğa etki etmektedir (Kulaksızoğlu, 2004, s.123).

Her ebeveyn çocuklarını daha iyi nasıl büyütürüm endişesiyle onlara uygulayacakları en doğru davranış ve disiplin metotlarına kendi düşünce biçimlerine göre şekil verir. Bu açıdan aileden aileye değişiklikler gözlemlenmektedir. Bazı aileler çocuklarının tüm gereksinimlerini gidermeyi görev bilip aşırı koruyucu davranış gösterebilirler. Bazı aileler çocuklarını kusursuz, başarılı ve şahane yetiştirmek istedikleri için daha yetkinci davranış gösterirler. Bazı aileler ise çocuklarına sevgi ve hoşgörü ile yaklaşmanın çocuğun ukala büyüyeceği endişesiyle daha soğuk, sevgi ve hoşgörüden mahrum sert kural ve disiplinin egemen olduğu otoriter tutum geliştirmektedirler. Kimi çocuklara daha ön safhada tutulup hoş görülme davranış gösterirken kimi çocuklara daha baskılı ve kuralcı davranılabilmektedirler. Bazı çocuklara ise daha korumacı, bazılarında da daha reddedici yaklaşım gösterilmektedir. Kimi zaman da ebeveynlerden birinin korumacı ve himayeci davranış gösterdiği diğerinin reddedici davranış göstererek eşler arası tutarsızlıklar olabilmektedir. Ebeveynlerin tutumlarındaki bu değişiklikler, çocuklarının da ayrı kişilikler göstermelerine sebep olmaktadır (Çağdaş ve Seçer, 2010, s.184).

Ebeveyn tutumları ve bu tutumların çocuklar üzerine olan etkisi birçok çalışmacı tarafından gözlemlenmiştir. XVII. yüzyıldan beri birçok filozof, çocukların sosyal dünyayla nasıl iletişim kurduklarına dair farklı düşünceler öne sürmüşlerdir

(Erdoğan ve Uçukoğlu, 2011, s.57). Baumrind, bu hususta araştırma yapan ve ebeveyn tutumlarının çeşitlerini ifade eden önemi olan araştırmacılardandır.

Psikodinamik bakış açısıyla bakıldığında, gelişimin biyolojik yapı ile ilgili olduğu ve biyolojik yapının kişinin gelişimi üzerinde etkisinin fazla olduğu gözlenmektedir. Çocuktaki libidinal gereksinimler ile çevresindeki kişilerin-ailesinin etkileşiminin çocuğun gelişimindeki kişisel değişiklikleri belirlediği düşünülmektedir. Psikodinamik bakış açısına sahip olan ve bu konuda araştırma yapan bireyler anne-baba ve çocuk arasındaki duygusal ilişkinin ve bu duygusal ilişkinin çocuğun psikoseksüel, psikososyal ve kişilik üzerindeki etkilerine odaklanmışlardır. Aynı zamanda anne-baba ve çocuk arasındaki ilişkinin aileden aileye değişiklik göstermesinin sebebi olarak da ailelerin benimsemiş olduğu davranışlardan geldiğini düşünmüşlerdir (Erdoğan, 2013, s.36).

Davranışçı yaklaşımı özümseyen araştırmacılar ise çocuğun etrafındaki bireylerden aldığı pekiştireçlerin çocuğun üstünde olan etkisine ve bu durumun çocuğun gelişimine nasıl etki ettiğine odaklanmışlardır. Aynı zamanda davranışın tutumdan daha önemli bir yere sahip olduğunu düşünmüşler ve bu sebeple ebeveyn tutumlarını anne baba davranışları bakımından sınıflandırmışlardır. Özet olarak hem psikodinamik hem de davranışçı yaklaşım çocuğun sosyalleşmesinde, anne-baba inançları ve çocuğun doğasında anne-babanın davranışlarının etkili olduğunu düşünmektedirler (Erdoğan, 2013, s.36).

Ebeveynlerin çocuklarına gösterdiği tutumlarının sağlıklı olması, büyük miktarda kendi içerisinde barışık, huzurlu ve birbirlerine karşı saygı sevgi içerisinde davranmalarına bağlıdır. Bu duruma etki eden etkenlere bakıldığında anne-babanın kendi çocukluk evrelerinde baskıcı ve ya aşırı serbest biçimde yetişmeleri, geç yaşta çocuk sahibi olmaları ve sosyo-ekonomik açıdan şartların kötü olması gibi durumlar alınabilir (Yavuzer, 1989).

Çocukluk senelerinde engellenen kişiler, anne-baba olduklarında kendi çocukluk zamanlarında anne babalarından gördükleri metotlarla çocuklarına yansırırlar. Çocuklarının özgür bir şekilde yaşayabilme durumları anne-babada bilinçli olmadan kıskançlığa sebep olduğundan bu şekilde baskıcı tutumlar gösterebilmektedirler. Baskıcı anne-baba ortamında büyüyen ebeveynler bazen de

çocuklarına karşı fazlaca iyimser bir tutum içinde davranabilirler. Bu durum da ebeveynin rehberliğine gereksinimi olan çocuğun bu durumdan mahrum yetişmesine yol açar ve çocuklarda saldırgan ve isyankâr davranışların görülmesine sebep olur (Yavuzer, 1989, s.27).

Kişilerin ebeveynleri ile olan ilişkileri ve anne babaların çocuklarına yönelik tutumları birçok çalışmada da görüldüğü gibi epey önemlidir. Çocuklar, anne babalarının tutumlarından anladıkları ile kendi gelişimlerine ve davranışlarına temel yaratırlar. Bu sebeple ebeveyn tutumları çocuk ve ergen olan kişilerin üzerinde bir hayli etkilidir. Bunun dışında anne babanın başka tutumlar özümsemesi de kişilerin gelişimi üzerinde değişik etkilere sebep olmaktadır. Bireyler, anne babanın tutumuna göre kendilerine şekil verirler (Erdoğan, 2013, s.37).

2.1.1. Algılanan Anne Baba Tutumları

Aile içerisinde çocuğun gördüğü bütün davranışlar ileride yapacağı her davranışın kaynağını oluşturacak zemine yol açacaktır. Bakım verenin çocuğa göstermiş olduğu ve davrandığı tutumları, çocuğun kişilik gelişimi üstünde büyük bir etkisinin olduğu görülmektedir. Çocuğun psiko-sosyal olarak yeterlilik kazanması ebeveyn tutumuyla doğrudan bir ilişki belirtmektedir (Candemir, 2000, 43). Buna göre, çocuk gelişim evresindeyken olumlu ve olumsuz tüm yaşam tecrübeleriyle karşı karşıya kalması ve bunları kazanması, olduğu sosyal ortama karşı depresif ya da özgüveni yerinde bir kişi olarak büyümesinde büyük bir faktördür. Çocuklar anne ya da babalarını kendilerine örnek olarak görürler ve bu sebeple büyüme döneminde ebeveynleriyle özdeşim kuran çocuk, kişiliğinin ve karakterini anne ve babasından gördüğü modele göre temellerini atmaya başlar. Anne-babasıyla özdeşim kuran çocuk ebeveynleriyle aynı davranışları gösterir. Bu davranış biçimi çocuğun yaşamının her yerinde etki gösterir. Anne-babanın çocuklarına karşı olan sağlıklı tutumları, çocuğun kendisiyle barışık bir kişi olmasında en önemli faktörlerden biri olarak belirtilebilir. Aksi durum olduğunda kendiyile barışık olmayan, toplum için sorunlu olan kişilerin çoğalmasına yol açacaktır (Yavuzer, 1989, s.141).

Aşağıda ebeveynlerin tutumlarına özetle yer verilecektir. Bu tutumlara en geniş şekliyle baktığımızda şöyledir:

1. Demokratik Anne-Baba Tutumu

2. Otoriter Anne-Baba Tutumu,
3. İlgisiz ve Kayıtsız Anne-Baba Tutumu,
4. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu
5. Aşırı Hoşgörülü Baba Tutumu
6. Tutarsız ve Kararsız Anne Baba Tutumu
7. Mükemmelliyetçi Anne Baba Tutumu
8. Reddedici Anne Baba Tutumu

2.1.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu

Bu tutumdaki ebeveynler çocuklarının kişiselleşmesini önemsedikleri için onlara yaşlarına göre mesuliyetler yüklerler. Demokratik ebeveynlerin müşterek özellikleri özgüvenleri yüksek ve hoşgörülü anne-babalar olmalarıdır. Bu tarz ebeveynlerin çocuklarının benlik saygıları, öz güvenleri ve kendilerinden memnuniyet seviyeleri yüksektir. Bu tutumda olan ebeveynler çocuklarına yapmaları gerekenleri yumuşak bir dille söylerken, çocuklarında yapılmaması gereken bir davranışla karşı karşıya geldiklerinde nedenleriyle beraber o davranışın doğru olmadığını çocuklarına ifade ederler. Çocuklarını hiçbir zaman şiddete mağdur bırakmazlar. Bu ebeveynlerin en önemli özellikleri ise her zaman tutarlı davranış göstermeleridir (Bolattekin, 2014, s.14).

Bu tutumdaki ebeveynler çocuklarına sergiledikleri sevgi, hoşgörü ve saygıyı hiç bir şarta bağlı tutmazlar ve çocuklarının gereksinimlerine yanıt verirler. Belli kural ve çizgileri bulunur ancak bu çizgilerin içerisinde çocuk serbest bırakılır. Her çocuğun farklı bir kişi olduğunun farkındadırlar ve davranışlarını buna göre ayarlarlar. Demokratik tutuma ait olan anne-babayla yetişen kişiler kendilerini daha iyi ifade etme rahatlığına sahip olurlar. Çünkü fikirlerini özgür bir biçimde, korkusuz bir şekilde dile getirebilirler. Ayrıca insanlara saygılı, yaratıcılıkları yüksek ve sorumluluk duyguları ilerlemiş insanlar olarak büyütülürler (Çınar, 2016, s.11).

Demokratik ailelerde çocuklardan da yerinde davranışlarda bulunulması beklenir. Örnek verecek olursak, aile içerisinde alınacak olan kararlarda çocuklarında

düşünceleri istenir. Bu ailelerde anne-babanın olduğu kadar çocukların da hakları bulunmaktadır. Ebeveynler çocuk büyütürken mantıklı bir tutumla davranırlar. Sabırlı, sıcak ve duyarlı davranışlarda bulunurlar (Yılmaz, 2000, s.22). Demokratik anne baba tutumu, çocukların kişilik gelişimi için en uygun tutumdur (Sezer, 2010, s.3).

2.1.1.2. Otoriter Anne Baba Tutumu

Bu tutumu sergileyen ebeveynler, çocuklarını severler ancak sevgilerini çocuklarına belli etmezler. Her çocuğun ebeveynlerinden gelen sevgiyi hissetmeye gereksinimi vardır. Çocuk kendisi hissetmediği sevgiyi başkalarına da veremez (Öz, 2006, s.89). Kişi kıymetli hissedemediği için başka bireylere de değer veremez ve onların duygusal ihtiyaçlarını gideremez. Otoriter tutumdaki ebeveynler baskıcı olur ve çocuklarını devamlı denetime tabii tutarlar. Çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı davranış göstermezler. Bu tutuma sahip olan aileler çocuklarının her davranışına devamlı müdahale eder, çocuğa emirler verir ve çocuğu devamlı eleştiride bulunurlar. Kendi koydukları kurallara çocuğun uymasını bekler. Şayet çocuklar ebeveynlerinin koyduğu kurallara uymazsa ceza verirler. Bu tarz ailelerde büyüyen çocuklar öfke, kızgınlık benzeri duygularını dile getirmekte güçlük çekerler. Otoriter tutumu benimseyen aileler çocuklarının isteklerini ve kişilik özelliklerine dikkat çekmezler. Böyle bir durumda hür kişilik oluşumuna engel olur, çocuğun özüne olan kendilik saygısının azalmasına yol açar ve özellikle erkeklerde saldırganlık düzeyinin yükselmesine neden olur (Aktaş, 2011, s.63).

Otoriter tutum korku kökenlidir, çocuk bir ortamda korkulacak bir otorite bulunmadığı vakitlerde kurallara uymaya istekli olmaz. Korku kültüründe korku her şeydir şayet ortamda korku bulunmuyorsa, kişiler kurallara uyma mecburiyeti sezmezler. Korku duygusuyla yetişen çocuklar insanın aslına değer vermez (Cüceloğlu, 2014, s.273).Otoriter tutumda olan ebeveyn; çocuğu, arzuladıkları gibi biçim verebilecekleri bir hamur olarak görür (Yörükoğlu, 1996, s.132). Bu tarz aileler, çocuklarına baskı göstererek çocukları üzerinde aitlik kurmaya çalışırlar. Çocukların ailelerinin kurallarına baş eğmelerini isterler. Bu ailelerde yetişen kişiler ebeveynlerinin arzuları dışında davranış sergilediklerinde dışlanmamak ve cezalandırılmamak için nizamla uymaktadır (Kulaksızoğlu, 2004, s.128). Otoriter olan aileler çocuklarına karşı soğuk, hoşgörüsüz ve kırııcı bir tutum sergilerler (Yörükoğlu, 1996, s.133). Çocuklarının şımarmaması için genellikle gece uyurken

sevgilerini gösterirler. Çocuklardan gelenek ve otoritenin belirlediği kurallara uymasını beklerler (Cüceloğlu, 2016, s.273). Çocukların duygu sahibi olabileceğini ve düşüncelerini reddederler. Çocuk özgürlüğünü ve ayrışmasını yeteri kadar elde edemez. Girişimde bulunması, açılması sadece otoritelerin müsaade ettiği sınırdadır.

Otoriter aile ortamında yetişen çocuk sert disiplin kurallarıyla karşı karşıya kaldığı için boyun eğen, terbiyeli olmanın yanı sıra kendi düşüncelerini dile getiremeyen, duygularını bastıran kişilik özelliklerine ait olurlar. Türk aile ortamında otoriter anne-baba tutum çoğunlukla görülmekte, bu nedenle çocuklarda hemen ağlama, kıymetsiz hissetme ve isyankar özellikler meydana gelmektedir (Yavuzer, 2014, s.254).

2.1.1.3. İlgisiz ve Kayıtsız Anne-Baba Tutumu

Bu tutumda olan anne-babalar çocuklarının arzuladıkları hiçbir şeye denetim ve ya kısıtlama getirmezler. İlgili olmayan ebeveynler çocuklarını çoğunlukla ihmal ederler. Çocuğun ilgi ve arzusunu umursamazlar. Bu durumla karşılaşan çocuk saldırgan ve öfkeli bir davranış sergiler. Sevgi bulunmayan ortamlarda yetişen çocuklar sıklıkla çevrelerinden sadece bir şey istemektedirler; biraz merhamet ve ilgi. Fakat merhamet ve ilginin gösterilmediği ortamda yetişen çocuk etrafından alamadığı bu ilgiyi sonraki evrelerde dışarıda arayacaktır. Çocuk zamanla ailesinden uzak kalacak ve ebeveynin ona gereksinim hissettiği vakitlerde de çocuk anne ve babasına ilgisiz olacaktır (Yavuzer, 1998, s.211).

Sıklıkla bu aile türünde aile içi iletişim sorunları görülmektedir. Ailede anne-babadan birinin çocuğa karşı ilgisiz ve kayıtsız davranışlar sergilediği görülür. Çocuğa ilgisiz davranan ve kayıtsız tutum içinde bulunan bu ebeveynler çocuğu yok sayarak onu tek bırakırlar ya da dışlarlar. Bu davranışın sonucunda çocuğun sahiplik ve güven duygusu zarar görmekte ve çocukta agresiflik, saldırganlık davranışları ya da eğilimi gözlenmektedir. Sahiplik ve güven duygusu olmayan çocuk sosyal ortamlara katıldığı zaman diğerlerine karşı kendini koruma eğilimine girer ve bu eğilimin devamlı olması durumunda ise çocukta kronikleşmiş devamlı bir endişenin oluşmasına sebep olabilmektedir (Ryden, 2016, s.333).

2.1.1.4. Aşırı Korumacı Anne Baba Tutumu

Aşırı korumacı tutuma ait olan ebeveynler çocuklarına sürekli bir korumaya muhtaçmış gibi davranışta bulunurlar. Fazlaca müdahalecidirler. Çocuklarına neyi nasıl yapmalarının yanlış olmadığını ve nasıl davranmaları gerektiğini zorla kabul ettirirler. Bu ailede büyüyen çocuklar, ebeveynlerden duygusal olarak ayrılmayı, onların desteğine ve sevgisine daha az gereksinim duymayı, daha özgür ve yeterli duruma gelmek için bir hazırlık yapmayı gerektiren ergenlik bile aşkılarında bile kendi kararlarını veremezler. Ebeveynler çocuğun arzularını dinlemeden kendi başlarına çocuk adına birtakım kararlar alır ve buna hakları olduğunu belirtirler. Aynı zamanda çocuğa çok az yükümlülük verirler ve yaşına göre kuralları öğrenmesi için gereken eğitim sunulmamaktadır. Bu tutuma ait olan anne babalar bu durumu çocukları için yaptıkları bir fedakârlık olarak ifade ederler ve çocuklarının bu fedakârlık karşısında onlara teşekkür etmelerini isterler (Kulaksızoğlu, 2004, s.120).

Anne babanın aşırı himayeci tutumu çocuklarda esnek fikrin ve kas yeteneklerinin gelişmesine mani olur. Çünkü bu tutuma sahip olan ebeveynler çocuklarını himaye etme ve kollama adına onların kendi kendilerine yapabilecekleri aktiviteleri dahi kendileri yapmaktadır. Bu aşırı himaye ve müdahale etme davranışları bebeklik evresinden itibaren başlar ve ileri yaşlara kadar sürer. Aşırı korumacı ebeveynler çocuklarının kişiselleşmesine müsaade etmedikleri gibi onların bir kişi olma adına gösterdikleri bütün gayretleri engellerler. Özellikle ergenlik çağında çocuklarının girdiği kişiselleşme gayretlerine karşın onları eve bağlayabilmek için dış dünyada karşı karşıya kalabilecekleri riskli durumları abartma gibi metotlar izlerler. Çocuk, sürekli ebeveynlerinden ayrılması halinde onların çok üzüleceği telkini ile yetiştirilir, bu şekilde de gencin eve bağlanması kolaylaştırılır ve ayrılıp gitmesine mani olunur. Çocuğun anne babaya bağımlı olması bu tür aileler içerisinde bir vazife olarak görülür. Bu tutuma sahip ebeveynler çocuklarının kendilerinin bir devamı olduğuna inanırlar ve çocukları üzerinden duygusal eksikliklerini yok etmek için uğraşırlar. Aşırı himayeci tutuma sahip ebeveynler özellikle kız evlatlarını daha çok korumaları altında tutmaya ve onların özgür bir birey olmak için gösterdikleri gayretlere daha çok mani olmak için uğraş gösterirler (Akça, 2013, s.4).

Devamlı kol kanat gerilerek büyütülen bu çocuklar erginliğe bir hayli güç bir şekilde adım atarlar. Özgür davranışlarda bulunamayan, yeteri kadar girişimde

bulunamayan, ergin olmalarına rağmen hala bir korumacı arayan, öz güvenleri az, sorumluluk almaktan uzak duran, kendilerinin yapması gereken işleri başkalarına yüklemek isteyen, sosyal bağlarında pasif, zayıf- silik kişiliklere sahip kişiler olurlar (Kulaksızoğlu, 2004, s.121).

2.1.1.5. Aşırı Hoşgörülü Anne Baba Tutumu

Aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumu özümseyen ailelerde, anne-baba çocuklarına sınır çizmezler. Çocuklarına karşı aşırı iyimserdirler fakat onların hal ve hareketlerini kontrol etmemektedirler. Anne-baba çocuklarına sevecen bir tavır gösterirler fakat anne-babanın bu şekilde çocukların kabul görülemeyecek davranışlarına bile hoşgörülle yaklaşmaları bir vakit sonra çocukları bencil bir hale getirir. Ayrıca bu çocuklar hayatlarında sınırlama görmediklerinden dolayı başkaları ile işbirliği yapma konusunda güçlük çekerler (Derman ve Başal, 2013, s.126).

Hoşgörülü davranmak doğru olmayan bir davranış biçimi değildir fakat aşırı hoşgörülü davranmak ve herhangi bir çizgi ve ya kural koymamak çocuklara negatif yönde etki edebilir. Bu tutumu özümseyen ailelerde çocukların arzuları daima ilk önce gelir ve ebeveynleri her arzuladıklarını yerine getirir. Bu tarz ailelerde çocuklar egemenliği kendi ellerine alırlar ve ebeveynlerini yönetecek seviyeye gelirler. Aile içerisinde herhangi bir çizgi, kural ve ya ceza ile karşı karşıya gelmedikleri için böyle çocuklar aile dışındaki bireylerden de aynı davranışları görmek isterler. Fakat ümit ettikleri gibi olmadığı için bu konuda hayal kırıklığına uğrarlar ve aile dışında ilişki kurmada güçlük çekerler. Bu tutumun özümseyen ailelerde öncelik çocuklara verirler. Çocukların aldığı kararlar ve ya arzuları önemlidir ve anne-babaları tarafından arzuları gerçekleştirilmeye çalışılır. Bu ailelerde ceza verilmez. Ceza sıklıkla hatırlanmaz ve ya ertelenir. Bu durum ebeveynlerin hâkimiyetini zedeler ve çocuğu söz hakkı açısından öncelikli duruma getirir. Kuralların olmadığı ve ya uygulanmadığı bir biçimde yaşamlarına devam ederler. Fakat bir toplumun uyulması gereken kuralları ve kurallara uyulmadığı zaman birtakım müeyyideleri bulunur. Bu sebeple aşırı hoşgörülü ailelerin çocukları ailelerinden almadıkları bu durumlarla toplumsal hayata girdiklerinde karşı karşıya gelirler. Bu da çocuklarda hayal kırıklığına sebep olur. Çünkü çocuklar toplumdaki diğer bireylerin aileleri gibi davranmalarını isterler. Ancak bu beklentileri giderilmeyeceği için aile dışı bağlantılara uyum sağlamakta güçlük çekerler (Akça, 2013, s.5).

Bu çocuklar kendi başlarına karar veremezler ve devamlı çevredekilerin kabul etmesini beklerler. Çevrelerindeki bireylerin aileleri gibi hoşgörölü davranmalarını isterler. Ayrıca aşırı hoşgörölü ailelerde büyüyen çocuklar kurallara uymakta da problem yaşarlar (Akça, 2013, s.5).

Hoşgörölü davranmak pozitif bir tutumdur fakat hoşgörölü olmakta abartılırsa bu durum negatif sonuçlar doğurabilir. Hoşgörölü davranışı doğru kullanan annelerin çocukları durgun, özgüvenli ve kendileriyle barışıklırlar. Aşırı hoşgörölü annelerin çocukları ise hırçın, öfkeli, şımarıklırlar ve annelerinin söylediklerini dikkate almazlar. Çocuklara aileleri tarafından herhangi bir çizgi konulmadığı için disiplinsiz, söz dinlemeyen ve çizgileri olmayan çocuklar büyür. Bu çocukların ergenlik çağı da çatışmalı sürmektedir. Aileler ergenlik çağında çocuklara çizgiler koymaya çalışmakta fakat bunu erken çocukluk evresinde göstermeleri gerektiği için çocuklar bu davranışı kazanamamakta, bu sebeple ergenlik çağında konmaya çalışılan disiplin sebebi ile kişi ailesi ile sorunlar yaşamaktadır (Öz, 2006, s.85).

2.1.1.6. Tutarsız ve Kararsız Anne-Baba Tutumu

Bu ebeveyn tutumuna sahip aileler çocuk eğitiminde çocuğu nasıl büyütmeleri gerektiği hususunda kararlı değildirler. Anne-babadan, birinin uygun gördüğü bir şey diğeri tarafından uygun görülmemekte ve bunun sonucunda çocuk, iki durum arasında kalarak ne yapacağını bilemeyecek bir hale gelir. Ebeveynlerin tutarlı olmayan bu durumları çocuğun kafasını kurcalayarak kişiliğine olumsuz bir etkide bulunur. Nerede, ne zaman, neyi yapacağını bilemeyen çocuklar sıklıkla; yumuşak başlı, kibar, korkak ve ya pasif bir kişilik, kendini devamlı göstermeye çalışan, sinirli, çabuk öfkelenen, kişilik yapısına ait olabilir (Yavuzer, 2014, s.213).

Tutarsız ve kararlı olmayan tutuma ait olan ailelerde, ebeveynler çocuğun yanında birbirlerine eleştiride bulunurlar. Annenin olumlu yaklaşım sergilediği bir davranış baba için olumsuz bir tutum göstermeyi gerektirirken, babanın olumlu yanaştığı durumlarda anne olumsuz bir tavır içerisinde bulunabilir. Sıklıkla ebeveynlerden biri devamlı çocuğu korur, onun tarafında olur. Bu da çocuğun kendi bildiğini yapan, hiç kimseye kulak vermeyen bir tavır göstermesine yol açar. Çocuğun ebeveynler arasındaki tutarsızlıklar sebebiyle bocalaması, saldırganlaşmasına da yol açar. Tutarsız ve kararsız ailelerde, çocuğun sergilediği bir davranıştan cezalandırılmasından pişmanlık duyan ebeveynler çocuktan özür diler. İstedliğini

yaptırmaya çalışan anne-baba yumuşak bir şekilde ricada bulunurken, çocuğun yapmaması halinde birden sinirlenerek sesini yükseltir. Yerinde ve vaktinde uygulanmayan ceza sistemi, çocuk için bir rahatlık nedenidir. Bu tutum çocuğun hem ilerleyişini hem de eğitimini olumsuz bir biçimde etki etmektedir (Dinçer, 2008, s.26).

2.1.1.7. Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu

Bu ebeveynler, kendi kazanamadıkları hayal ve hedeflerini çocuklarının yapabilmesine bakmadan çocuğun o hedefe ulaşmasını arzularlar. Bu anne-baba çocuklarının her konuda başarılı olmasını arzular fakat bu durum çocuğun üzerine büyük bir yük yükler ve çocuk çocukluğunu sağlıklı olarak sürdüremeden bu yükün altında kalarak, sağlıklı bir kişilik gelişimi gösteremez. Bunun sonucunda çocuk ikircikli duygular içerisinde olur. Bu anne-babalar çocuktan istekleri doyumsuz olması nedeniyle, ebeveynleri örnek alan çocukta nerede duracağını bilmez bir doyumsuzluk hali alır. Bu çocuklar hangi işi yaparlarsa yapsınlar o işin en iyi düzeyini yakalamak için uğraşırlar fakat tersi olduğunda büyük bir hayal kırıklığı yaşarlar (Yavuzer, 2014, s.216).

Mükemmeliyetçi tutumun olduğu ailelerde çocukların kendilerini ifade etme konusunda çocuklara söz hakkı sağlanmaması, çocukların aileleri tarafından devamlı eleştirilmeleri ve çocukların anne-babaları tarafından beklenen her şeyi yapma isteklerinin olması, çocukların içedönük, çekingen, utangaç olmalarına neden olacaktır (Hamarta vd., 2010, s.77).

Bu tutumun olduğu ailelerde şartlı sevgi önde yer alır. Çocuklar; ebeveynlerinin arzuladıkları şeyleri yaptıklarında sevildiklerini, yapmadıklarında da sevilmediklerini sanmaktadırlar. Bu sebeple çocuklar da sevmeyi bu tarzda görmektedirler. Ebeveynlerinin tutumlarından kaynaklı çocuklar da mükemmeliyetçi bir hal alabilirler ve bu tutumlarını iş ve eğitim hayatlarında sürdürürler. İş hayatında bu tutumlarından kaynaklı başarı gösterebilirler fakat bireylerarası bağlarda problemler yaşamaktadırlar (Pekkarakaş, 2010, s.14).

2.1.1.8. Reddedici Anne Baba Tutumu

Reddedici ebeveyn tutumunda çocukların fizyolojik ve psikolojik gereksinimleri anne-baba tarafından görülmeyerek çocukların bu gereksinimleri giderilmemektedir. Böyle ailelerde çocuklara karşı düşmanca tavırlar da

gözlenebilmektedir. Çocuklar anne-babalarının bu tutumlarından olumsuz etki görmekte ve çocuklarda sinirli, ürkek ve kendilerinden küçük çocuklara düşmanca tavırlar göstermektedirler. Bu aile ortamında çocuklar sevgiden yoksun büyütüldükleri ve aileleri tarafından ertelendikleri için ruhsal olarak bir hayli etki görmektedirler. Reddedici tutumun özüksendiği ailelerde büyüyen çocuklarda değişik psikolojik problemler görölmekte, bu çocukların intihar girişimine daha yatkın oldukları gözlenmektedir. Çocuklar ebeveynleri tarafından reddedilmemek ve ya horlanmamak için anne-babalarına karşı daha durgun ve edilgen davranışlar göstermekte öte yandan ebeveynlerine karşı düşmanlık duyguları beslemektedirler. Bu çocuklar ailelerine en çok ihtiyaç duydukları dönemlerde tek kalmışlardır. Çocukların aileleri tarafından tek bırakılmaları, çocuklara düşmanca davranışlar göstermeleri ve onları devamlı hor görmeleri çocukların özgüven duygularının gelişmemesine sebep olmuştur (Dursun, 2010, s.36).

Reddedici ebeveyn tutumu ile büyüyen çocuklar anne-babaları tarafından sevgisiz, ilgisiz tavırlar gördüklerinden bu çocuklarda olumlu bir benlik saygısı oluşmamaktadır. Ailelerinin davranışlarından ötürü insanlara güvenmemeye başlamakta ve devamlı sahip oldukları şeyleri kaybetme korkusu yaşamaktadırlar (Derman ve Başal, 2013, s.128).

2.2. Çocukluk Çağı Travmaları

Travma tanımı DSM-5'e göre bireyin bir ya da daha çok yoldan ölüm, ciddi yaralanma ya da cinsel şiddet ve ya tehdidine mağdur kalması, travmatik olayı direkt yaşaması ya da böyle bir duruma şahit olması, yakın bir aile bireyinin ve ya arkadaşın travmatik olaylar yaşadığını öğrenmesi durumlarını bulundurmaktadır (APA, 2013). DSM-5 travmatik olayları ölüm, ciddi hasar görme ya da cinsel şiddete ve ya tehdidine mağdur kalmak ile sınırlandırıp; hayatı tehdit etmeyen aşırı duygusal istismar, önemli kayıplar, küçük düşürme ve aşağılanma gibi psikolojik bütünlüğü tehdit eden halleri travmatik olarak tanımlamadığından eleştirilmekte ve kişinin içsel kaynaklarını kısa süreliğine olsa da felç eden, uyum sağlama ve baş etmede yetersiz bırakan, psikolojik bütünlüğünü zedeleyen olayların da travmatik sayılabileceği yönünde fikirler bulunmaktadır (Briere ve Scott, 2016, s.51).

Travma, bireyin denetleme, ilişki kurma ve anlamlandırma duyularını kazandıran baş etme mekanizmalarına hasar veren; kendisi, başkaları ve dünya ile ilgili

temel tutum, düşünce ve duygularına olumsuz etki eden yaşantılardır (Türksoy, 2003, s.13). Bireyin algılama, hissetme, düşünme ve ya hayal kurma gibi dönemlerini belli evrelerde ve ya uzun sürede fonksiyonlarını belirgin düzeyde kısıtlayan bu yaşantılar bireyin kendisini algılama şekline ve dünyaya olan bakış açısını önemli ölçüde zedeleyecektir. Bireyin kendisini ve dış dünyayı tanımaya ve bilişsel şemaların meydana gelmeye başladığı çocukluk çağında karşı karşıya kalınan travmalar, etkileri ve açtığı zararlar açısından psikoloji bilimi yönünden öneme sahiptir (Ruppert, 2014, s.168).

Çocuğun kısa bir sürede bir şeyi yapabilme gücünü noksan bırakan, geçmiş süre içerisinde öğrendiği yeteneklerin değişimi birden ya da sürekliliği olacak biçimde etraftan deneyim kazandığı hasarlar, çocukluk döneminde ruhsal olarak önemli yaralanma bulguları biçiminde gösterilir (Terr, 1995, s.312). Referanslarda, çocuk sömürülerine ve çocukların görmezden gelmelerine dair açıklamalar çocukluk dönemi ruhsal olarak etkili yaralanma bulguları başlığında alınmaktadır. Çocuğun en temel ihtiyaçlarından; bedensel ihtiyaçlar ve ruhsal ihtiyaçlarını sağlayıp sağlamaması, çocuğun bedensel ve dilsel bir zarar alanında olması ve ya çocuk ile beraber kurulan cinsel yakınlaşma, çocukluk dönemi etkili yaralanma bulgularını meydana getirmektedir (Browne ve Winkelman, 2007, s.689).

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre çocukluk dönemi ruhsal yaralanmalar; çocuğun sağlık durumunu bedensel, ruhsal ve toplum açısından olumsuz olacak seviyede değiştiren ve bu değişimin çocuğa bir büyük aracılığıyla isteyerek ve ya istemeyerek yapılması sonucu meydana gelmektedir (WHO, 1999, s.189). Çocukluk dönemi yaralanma bulguları, hukuken, sosyal ve sağlık çevreleri içinde bulunduran her alana ait ayrı ifadeleri bulunmaktadır (Polat, 2001, s.143). Çocukluk döneminde görülen ruhsal yaralanma bulgularına taciz ve göz ardı başlıkları altında bakılmakta olup değişik açıklamalara sahiptir. Çocuk tacizi; bedensel, duygusal ve ruhsal olarak başka şekillerde ifade edilirken çocuk göz ardı edilmesi; bedensel ve psikolojik olarak dile getirilmektedir (Runyan vd., 2002, s.68).Çocukların standart ihtiyaçları olan; yiyecek ihtiyacı , ev ihtiyacı, giysi ihtiyacı, öğrenim görme ihtiyacı gibi ihtiyaçların giderilmemesi durumunda çocuğun göz ardı edilmesi anlamı taşımaktadır (Zeytinoğlu, 1991, s.155). Çocuğa karşı gösterilen hoş olmayan tutumlar canlı şekilde taciz

oluşurken, bu hoş olmayan tutumun cansız hali göz ardı olarak ifade edilmektedir (Güler vd., 2002, s.131).

Erken çocukluk dönemlerinde yüksek şiddette yaralanmalar çocuklara ailenin büyük bireyleri, çevresindeki yakınları, akranları ve ya diğer bireyler tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olarak gerçekleştirilir. Fiziksel ve ya duygusal ihtiyaçların yeterince karşılanmaması benzer şekilde bu zararlı tutumun bir parçası olmaktadır (Yurdakök ve İnce, 2010, s.428). Bu zararlı tutumlar sömürü ve ihmal olarak iki farklı şekilde değerlendirilmektedir (Şar vd., 2012, s.1054). Sömürü; cinsel, fiziksel, duygusal ve ruhsal olarak 4 başlık altında incelenmektedir. İhmal ise çocuktan sorumlu bireylerin çocuğun ihtiyaçlarını karşılamaması sonucu gerçekleşir. İhmal de fiziksel ve psikolojik olarak iki başlıkta incelenir (Rose ve Meezan, 1995, s.477).

Çocukluk dönemlerinde deneyimlenen travmatik yaşantıların çocuklara yakın bireyler tarafından tekrarlanan şekilde olması neticesinde ilerleyen dönemlerde önemli problemler çıkması ve problemlerin tanımlanmasının zorluğu sebebiyle tedavi edilmesi güç olmaktadır (Çelik ve Hocaoğlu, 2018, s.702).

Diğer olumsuz yaşam olaylarında söz konusu olduğu gibi çocuklukta travmatik yaşantılar çocukları her yönden etki altına alarak sonrasındaki evrelerde davranım bozukluğu, kaygı, depresyon, yeme güçlükleri TSSB, agresyon, benlik saygısı sorunları vb. pek çok ruhsal problemlere yol açabilmektedir. Ayrıca çocukluk dönemlerinde baş etme gücü zayıf ya da bulunmadığından dolayı yaşanan ve travma olarak ifade edilen zorlayıcı, kişinin kendiliğine ve nesneye ilişkin imgelerini etkileyerek, sonrasında karşılaşılabileceği zorlayıcı yaşam olaylarına göstereceği davranış tarzlarını bu davranışların sebepleri arasında çok erken yaşta anne baba, madde kötüye kullanımı, depresyon, şizofreni gibi ruhsal rahatsızlıklar, eğitimsizlik, aile içinde problemlerli iletişim, göç, çocuk sayısının yüksek olduğu geniş aile, maddi olarak zayıf ve olumsuz şartlar, ölüm ve ya boşanmadan dolayı tek ebeveyn olmak, dağılmış aile ve zayıf çocuk ebeveyn ilişkileri, çocukluk döneminde şiddete maruz kalmış ebeveynler, geçim problemleri ifade edilebilir (Polat, 2007, s.99). Kişisel olarak gelişimsel ya da bedensel olarak güçlükleri olan ve ya dürtü sorunları olan, üvey, cinsiyeti istenmeyen çocuklar, hiperaktif ya da yaramaz denilen çok ağlayan çocuklar daha yüksek oranda travmatik yaşantıları ile karşılaşılabilmektedirler (Çelik ve Hocaoğlu, 2018, s.703).

Çocukluk dönemi travmatik yaşantıları fiziksel, cinsel, duygusal şiddet ve ihmal olarak dört ana başlıkta açıklanmaktadır (Polat, 2007, s.99). Bu başlıklar aşağıda açıklanmıştır:

2.2.1. İstismar

2.2.1.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismarın açıklanmasında “kaza dışı yaralanma” ifadesi tanımlayıcı bir kavramdır. Saptanabilmesi en kolay olan istismar türü fiziksel istismardır. Görülme sıklığı yüksektir (Tıraşçı ve Gören, 2007, s.70). Çocukların sık olarak kazaların olması doğal bir durum olarak ifade edilebilir. Öbür taraftan, kazanın çocukların yaşlarına uygun olmaması ve anne-babanın tedbirler konusunda eksik kalması, istismarın olma ihtimalini arttırır. Kaza sebebi başka bir çocuk olsa dahi, diğer çocuğun bunu yapabilir yapamayacağı incelenmek durumundadır. Anne baba çocuğu cezalandırma amacıyla fiziksel istismarda bulunabilmektedir. Dayak atma söz konusudur ve fiziksel işaretler ebeveynler tarafından açıklanamaz (Kara vd., 2004, s.142).

Dünya Sağlık Örgütünün yaptığı tanıma göre bir yetişkinin çocukların sağlık, onur ve gelişimlerini yaralayan bilinçli fiziksel güç fiziksel istismar olarak ifade edilir (WHO, 2014). Çocuklarda morarma, yanık, kırık, kafa travmaları gibi fiziksel yaraların bulunması, çocukların çevresindeki yetişkinlerden korkması ve ya çekinmesi, onların kendilerini yaraladığını söylemeleri fiziksel istismarın söz konusu olduğunu düşündürür (Gateway, 2013, s.118). Ayrıca ebeveynlerin çocukta mevcut olan fiziksel yaralardan dolayı diğerlerini suçlaması, tedavinin geciktirilmesi gibi durumlar söz konusu olduğunda fiziksel istismar ihtimali düşünülmeli ve ona göre davranılması çocuğu koruma açısından önem arz etmektedir (Tıraşçı ve Gören, 2007, s.72).

Fiziksel istismar, öz yıkım düşüncelerine, ahlak dışı davranışlara, dikkat bozukluklarına, tehlikeli cinsel deneyimlere, şiddet içerikli davranışsal problemlere, kaygı bozukluğuna, alkol ve madde kötüye kullanımı, depresyon hiperaktivite ve bağımlılık gibi psikiyatrik problemlere, ilişki kurma güçlüklerine, istismar ve öfke içerikli ilişkilere ve sosyal açıdan işlevsizleşme sorunlarına sebep olabilmektedir (Ayan, 2007, s.209).

2.2.1.2. Cinsel İstismar

Dünya Sağlık Örgütü cinsel istismarı; çocuğun kavramakta güçlük çektiği, bilinçli olarak doğru bulmadığı, gelişimsel olarak hazır olmadığı evrede kanun ve toplumsal tabulara uygun olmayan şekilde cinsel bir aktivite içinde bulunması olarak açıklanmaktadır (Polat, 2017, s.96).

Saptanması en zor olan istismar tipi olarak ifade edilen cinsel istismar pek çok farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Amerikan Ulusal Çocuk İstismarı ve İhmal Merkezi (NCCAN) (1991) cinsel istismarı: *“Çocuk ve yetişkin arasında gerçekleşen dokunuş ve ilişki, o yetişkinin ya da başka bir yetişkinin cinsel tatmini için kullanılıyorsa çocuk cinsel olarak istismar edilmiş demektir. Ayrıca başka bir çocuk tarafından eğer bu çocuğun belirgin biçimde gücü ve kontrolü varsa ya da yaş farkı yüksekse de cinsel istismar olarak tanımlanabilir”*(Polat, 2017, s.97).

Çocuklara yönelik cinsel istismar tanımları istismarcının tutumları, aradaki yaş farklılığı ve istismarın olası yarattığı zararlar açısından farklılaşmaktadır. Bu istismar türleri, penisin yerleştirilmesi, cinsel organa temas, temassız istismar, röntgencilik, cinsel sömürme ve oral seks olarak ayrılmaktadır (Page, 2004, s.108).

Bir erişkin çocuğa cinsel doyum amacıyla yaklaşması ve ya onu kullanması, porno gibi durumlar için cinsel obje haline getirmesi ve ya fuhuşa zorlaması cinsel istismar davranışıdır. Cinsel istismarda şiddetin olması şart değildir ve hiçbir şekilde çocukların rızasından söz edilemez (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007, s.18).

Çocuk istismarları çocuklarda ruhsal sağlık ve hayat kalitesi açısından önemli problemler meydana getirir. Çalışmalar, cinsel istismarın ardından yapılan incelemelerde psikiyatrik bozuklukların sık olduğunu belirlemişlerdir (Hebert, Amedee ve Blais, 2019, s.849).

Topçu (1997), cinsel istismarda uzun ve kısa vadeli etkilerden söz etmektedir. Uzun vadeli etkiler; TSSB, korku-kaygı bozuklukları, depresyon, intihar, cinsel problemler, disosiyatif kişilik bozukluğu, somatizasyon bozuklukları, Borderline Kişilik bozukluğu, derealizasyon ve yeme bozuklukları olarak sıralanabilir. Uzun vadeli etkilere katkı yapan faktörler ise istismarın süresi ve sıklığı, cinsel istismarın şiddet içerikli olup olmadığı, zor kullanmak, tehdit kârlık, çoklu istismarın söz konusu

olması, istismar edenin cinsiyeti ve kaç yaşında olduğu, mağdurla istismarcı arasındaki bağ, mağdur olanın kaç yaşında olduğu ve cinsiyeti, istismar açıklandığında yaşanan zorluklardır. Kısa vadedeki etkilerin arasında, davranışsal problemler, okul başarısının düşüşü, yalıtılmışlık, yalnızlaşma, ergenlik evresinde ise depresyon, intihar eğilimleri, evden kaçış, madde kötüye kullanımı, erken evlilikler söz konusu olabilmektedir. Cinsel hastalıklar, çocuklarda unutkanlık sorunları, fanteziler kurulması, somnambulizm, disosiyatif işaretler tespit edilmiştir (Topçu, 1997, s.137).

2.2.1.3. Duygusal İstismar

UNICEF'e göre duygusal istismar; "Çocuğun nitelik, kapasite ve arzularının devamlı kötülenerek, sosyal ilişkilerinden uzun süre maruz bırakılması, çocuğun devamlı biçimde yüksek kuvvetle, sosyal olarak derin yaralar yaratma ve ya terk etme ile tehdit edilmesi, çocuğun yaşını ve kuvvetini aşan taleplerde bulunulması ve çocuğun, toplumsal yapıya uygun olmayan yetiştirme tutumları ile bakılması olarak tanımlanmaktadır (Turhan, 2006, s.155).

Günümüz dünyasında en yoğun karşılaşılan istismar türü olan duygusal istismar, çocuğun bakımını yapmakla sorumlu olan bakım veren ya da yetişkin birey tarafından devamlılık arz eden ve çocukta negatif etkiler yaratacak tutum ve davranışlara maruz bırakılması şeklinde açıklanmaktadır (APA, 2013, s.232). Lakap takma, kardeşlerin ayrıma maruz kalması, dalga geçme, yaşına uygun olmayan görevler verilmesi, aşağılama, bağırma, yoğun düzeyde baskılama, saldırganlık içeren davranışlar öğretme, bağımlı hale getirme ve aşırı koruyucu tutum gibi yaklaşımlar duygusal istismar örnekleri olarak sıralanabilir (Şahin, 2009, s.79).

Duygusal İstismar Belirtileri:

- Alerji ya da astım gibi hastalıkların şiddetli hale gelmesi,
- Anti-sosyal davranışlarda artış,
- Davranış bozukluğu, uyum problemleri,
- Gelişim gecikmeleri,
- İlişki ve iletişim problemleri,

- Kendine zarar verme ve ya öz yıkım düşünceleri,
- Konuşmanın bozulması,
- Maddenin kötüye kullanımı,
- Problemlili alışkanlıklar,
- Agresiflik ve ya durağanlık,
- Uyuma güçlükleri gibi nevrotik özellikler (Üstündağ, 2013, s.37).

Duygusal İstismarda duygusal belirtiler:

- Sosyal ilişkilerde bozulmalar,
- Yaşının getirdiği becerileri gösterememe.

Duygusal İstismarda Bilişsel/Akademik Belirtiler:

- Duygusal istismarın beraberinde gelen gelişimsel gecikmeler bilişsel gecikmeler de yaratarak çocukların akademik durumlarını olumsuz etkiler (Üstündağ, 2013, s.38).

Duygusal istismar tek olarak görülmekle beraber diğer istismar türleri ile bir arada da ortaya çıkabilmektedir. Öbür bütün istismar çeşitlerine nazaran daha yoğun biçimde karşılaşılmasına rağmen, belirtilerinin gözle görülebilir olmamasından dolayı anlaşılması ve yasal olarak işlem yapılması konusunda güçlükler söz konusu olmaktadır (Kara, 2004, s.144). Fiziksel ve cinsel istismar türlerinin etkileri ortadan kalktıktan sonra da duygusal istismar devam edebilmektedir (Erkman, 1991, s.129). Ülkemizde yapılan araştırmalar %78 oranıyla en yüksek istismar türünün duygusal istismar olduğunu ortaya koymaktadır (Turhan vd., 2006, s.157).

2.2.2. İhmal

İhmal bakım veren ya da ebeveyn tarafından çocukların asgari düzeydeki ihtiyaçlarının karşılanmamasıdır. Barınma, beslenme, eğitim, sağlık, , duygusal gelişim ve güvenli hayat şartlarında ihmal bir defaya mahsus ya da sürekli olarak

kendini gösterebilmektedir (McCoy ve Keen, 2014, s.21). Maddi problemleri bulunan ailelerde de ortaya çıkabilmektedir (Polat, 2007, s.143).

İhmal de istismar düzeyinde kritik bir sorundur. Aralarındaki farka bakıldığında istismarın aktif, ihmalin ise pasif eylemlerden oluşuyor olmasıdır. İhmal de istismara benzer olarak cinsel, duygusal ve fiziksel olarak başlıklara ayrılabilir. Gelişim için gereksinim duyulan kaynaklardan yoksun kalınması fiziksel ihmal, cinsel kullanımdan korunamaması ve bu yöndeki gelişiminin önemsenmemesi cinsel ihmal ve son olarak çocuğa yakınlık, şefkat, sevgi, ilgi gibi ihtiyaçların sunulmaması duygusal ihmal gösterir (Aral, 2001, s.151).

Çocuk İhmalinde Belirtiler:

- Büyüyememe,
- Denetimsizlik,
- Fiziksel sorunların ve tıbbi bakımın ihmal edilmesi,
- Hijyensiz ortam,
- Kötü gelişim özellikleri,
- Normal kilonun altında olma,
- Sürekli açlık,
- Uygunsuz kıyafetler,
- Uykusuz görünme,
- Zayıflık, karın şişmesi ve bitler (Üstündağ, 2013).

Çocuk İhmalinde Davranışsal Belirtiler:

- Devamsızlık,
- Dilenme ve yiyecek çalma,
- Evde bakıcının olmaması,

- Kendi kendisine zarar verme,
- Okulda daha fazla zaman geçirme isteği,
- Yetişkin sorumluluklarını yüklenme,
- Yorgunluk.

ocuk İhmalinde Duygusal Belirtiler:

- Bağlanma güçlükleri,
- Duygusal gereklilik,
- Düşük benlik algısı,
- Hayır diyememe,
- İe ekilme ve ie atım sorunları,
- Kısıtlı arkadaşlık ilişkileri,
- Yakınlık kurma güçlükleri (stndağ, 2013, s.38).

ocuk İhmalinde Bilişsel Göstergeleri:

- Devamsızlık,
- Özdisiplin sorunları,
- Tek başına iş yapamama,
- Notların zayıf olması,
- ğrenme güçlükleri (stndağ, 2013, s.38).

2.2.2.1. Fiziksel İhmal

Beslenme, barınma, sağlık ve giyim ihtiyaçlarının yeterince doyurulmaması ve çocukların bu alanlardaki muhtemel problemlerden korunmamasını kapsamaktadır. ocuk; yalnız bırakılarak, ev ortamından uzağa gönderilerek, ev dışında tek başına bırakılarak, giyinme ihtiyaçları giderilmeden, sağlığına ilişkin ihtiyaçları yerine

getirilmeden, gereken tedavi sağlanmayarak, çocukların bireysel açıdan maruz bırakılarak fiziksel yönden ihmal edilmektedir (Kara vd., 2004, s.144).

2.2.2.2. Duygusal İhmal

Çocukların ruhsal ihtiyaçlarının giderilmemesi neticesinde, akademik hayatında, toplumsal kuralları öğrenme ve bunlara uyma konusunda ve ya sosyal gelişim açısından eksik kalmaları yollarıyla çocukların duygusal olarak ihmal edilmesidir (Yurdakök ve İnce, 2013, s.426).

2.2.3. Risk Faktörleri

Aile içinde şiddete maruz kalan, cinsel ya da fiziksel istismara maruz kalmış aile bireylerinin çocuklara yönelik istismar edici eğilimlerinin olduğu vurgulanmıştır. Esas olarak birey, çocukluk çağında deneyimlediği kötü muameleleri örnek alarak öğrenmiş olduğu tutumları uygulayan bir birey olur ve aynı şeyi kendisi de sergilemeye başlayabilir. Ayrıca anksiyete seviyesi yüksek olan ve ya madde kötüye kullanımını olan bir ortamda yetişen bireylerin istismarcı olma ya da istismara uğrama açısından riskli gruba girdiği belirtilmektedir (Sadock ve Sadock, 2011, s.911).

DEHB, tutum bozuklukları, düşünme ile ilişkili beceri eksiklikleri, yoğun ağlama atakları, fiziksel engeller, akademik başarısızlık, erken doğum, düşük riskli doğum, doğacak çocuğun cinsiyetine ilişkin beklentiler, aynı düşüncelere sahip grupların kız çocuğu olmak vb. faktörler risk faktörleri olarak ifade edilebilir (Zeytinoğlu, 1991, s.153).

Maddi durum, eğitim başarı düzeyleri, istenmeyen çocuk, evlilik harici gebelik sonucu dünyaya gelen çocuklar, başarısızlığa uğramış isteklerin yoğunluğu, sağlık ve bakım gibi konularda yetersiz oluş ta benzer şekilde istismar açısından risk faktörleri olarak sıralanabilir (Şimşek vd., 2004, s.49).

2.2.4. Çocukluk Çağı Travmalarının Olumsuz Sonuçları

Çocukluk çağı travmaları gelişme, ilerleme, olgunlaşma, bireyleşme ve sağlıklı yaşam şartlarına ulaşma gibi pek çok konuda yetersizlik yaratabilmekte ve yaşam boyu etki etmeye devam edebilmektedir (Polat, 2007, s.251). Çocukların zaruri ihtiyaçlardan olan sağlık, eğitim, korunma, güven, barınma ve gelişiminin desteklenmesi gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması beraberinde fiziksel ve psikiyatrik

pek çok problemi getirmektedir (Topçu, 2009, s.41). Cinsel istismara maruz kalmış çocuğun bu istismardan kurtulup güvenli alana geçmesi diğerlerinde yardım talep etmesi güç hale gelmektedir (Turhan vd., 2006, s.54).

Çocukluk çağı travmaları olan bireylerde; yaşamına son verme eğilimi, travma sonrası anksiyete bozuklukları, depresyon, yoğun olumsuz alışkanlıklar, dissosiyatif bozukluklar, borderline kişilik bozukluğu, somatizasyon bozukluğu ve fiziksel sorunların görüldüğü tespit edilmiştir (Kolk ve Greenberg, 1987, s.71).

Travmatik yaşantıların çocuklar tarafından nasıl algılandığı da bu yaşantıların sonuçları üzerinde önemli olan bir etkidir. Dissosiyatif eğilimler ve savunma düzenekleri ile beraber insanların psikolojik olarak yara almaları, bu aldıkları yaralara yükledikleri anlamlarla beraber daha derin bir anlam kazanabilmektedir. Bireyin maruz kaldığı olumsuz yaşantıları hatırlamasında bastırma mekanizmasının önemli etkisi vardır. Maruz kalınan yaşantılar kişiden kişiye göre farklılıklar göstermekte olup, bu farklılıkların bireyin ne türlü başa etme becerileri geliştirdiği referans noktalarından biri olduğu söylenebilir (Yanık ve Özmen, 2002, s.140).

2.3. DUYGUSAL YEME

Duygusal yeme son yıllarda öne çıkan ve üzerinde çok sayıda çalışma yapılan bir yeme davranışıdır. Duygusal yemeyi ilk olarak Kaplan ve Kaplan (1957) ve Bruch (1964) bireylerin anksiyete, depresif duygu durum, öfke ve stres gibi negatif duygularla başa etme şekli olarak yemek yeme eğilimleri olarak tanımlamışlardır (Tanrıverdi, 2020, s.51).

Yeme (beslenme), kişilerin en önemli biyolojik davranışlarından biridir. Fakat yemek yemek biyolojik olmasının yanında psikolojik olarak da önem taşımaktadır. İnsanlar baskı hissettiklerinde ya da birine kızgınlık hissettiğinde normale göre fazlasını yeme ihtiyacı duyabilmektedirler. İnsanların bu tutumlarının biyolojik ihtiyaçtan öte, psikolojik temellidir.. Bunun yanı sıra çok stresli ya da heyecanlı olan kişilerin yemek yemekten uzak durmaları da ruhsal durumun yeme davranışına etkisinin en önemli etkilerindedir. (Seval, 2016, s.253). İlk olarak 1950 'de Bayles ve Ebaugh tarafından Duygusal Yeme kavramı üzerine çalışılmıştır. Tanımlanmak istendiğindeyse duygusal yeme kavramı, 'yeme davranışı, anksiyete, depresyon, öfke

ve yalnızlık gibi negatif duygulara karşı verilen bir yanıt' biçiminde açıklanmaktadır. (Demir, 2019, s.38).

Kişinin hayatını sürdürebilmesi için beslenme temel bir ihtiyaçtır. Ancak kişinin her besin alımı beslenme amacıyla olmayabilir. Gıdalar her zaman biyolojik gereksinimden olmayıp zaman zaman psikolojik gereksinimin karşılanması amacıyla da tüketilebilmektedir. Duygusal yeme; kişinin negatif durumlar sonrasında meydana gelen duygularına tepki olarak yemek yemesidir. Kişinin stres, öfke, kaygı, depresif duygulanım ve benzer olumsuz duygularla mücadele amacıyla yemek yemesi duygusal yeme olarak ifade edilebilir (Robert, 2003, s.228).

2.3.1. Duygusal Yeme Davranışı

Kişilerin psikolojik durumları yeme davranışları üzerinde etki gösteren en önemli etkenlerden biri olarak saptanmıştır. Duygulara karşı tepkisel gelişen yeme davranışı duygusal yeme davranışı olarak adlandırılmaktadır. Bu bağlamda gerçek açlık hissi ile duyguların yönlendirdiği hissini arasındaki fark önem taşımaktadır. Duygusal yeme davranışında iki temel varsayım yer almaktadır. Bunlardan ilki olumsuz duyguların yeme davranışında artış sağladığı ikincisi ise yeme davranışının duyguların yoğunluğunda düşüş meydana getirdiği şeklinde ifade edilmiştir.(Demirel vd., 2014, s.172).

Kişinin yalnızlık hissi taşıması, depresyona girmesi, kendine yönelik olumsuz duygular gibi psikolojik sorunlar bireyi yemek yemeye ittiği gibi tam tersi uzak durmasına da sebep olabilmektedir. Kişi, yemek yemeye yönelerek ruhsal sıkıntılarını çözebileceğini düşünmektedir. Kaygı, bunalım, öfke gibi duygular kişiyi besin tüketiminde duygusal yemeye yönlendirdiği gibi abur cubur gibi yiyeceklerin tüketimini artış gösterdiği, mutluluk, huzur, memnuniyet sağlık bakımından zengin olan besinlerin tüketimini de arttırdığını gözler önüne sermiştir. Olumsuz duyguların duygusal yemeyle bağlantısının çok daha fazla olduğu, korku, öfke ve hüzn gibi duyguların hızlı yeme ya da rutin olarak tüketilmeyecek bir gıdaya yönelme gibi dürtüsel yemede artış gösterdiğini göstermektedir. Bu tip duygular taşıyan kişi besinden zevk almamakta, bu sebepten besin gereksinimini abur cubur ile geçiştirmektedir (Seven, 2013, s.16).

Seven (2013) tarafından yapılan araştırmada, Robbin ve Fray'in (1980) alışmasına yer verilmiş bu çalışmada kişilerden farklı duygularda olduklarını hayal etmeleri istenmiş ve bu duyguya göre kendisine yakınlık hissettiği besini tüketmesi söylenmiştir. Çalışma bitince, korku, gerilim duygusu taşıyan kişilerin olan mutlu ve rahat vb. duyguda olan kişilere göre bir günde tükettikleri besin miktarına göre daha az olduğu görülmüştür. (Seven, 2013, s.17).

Duygusal yeme davranışı; negatif duygulardan sebeple meydana gelen ruhsal dalgalanmalara bir tepki olarak ifade edilebilir. Fizyolojik ihtiyacın sonucunda yemek yemeye birlikte psikolojik gereklilik de önem taşımaktadır. Kendilerini kaygılı, stresli, öfkeli ya da baskı altında hisseden kişiler normalde göre daha fazla yiyebilirler. Bu davranış fizyolojik ihtiyacın yanı sıra psikolojik ihtiyatandır. Aynı şekilde bazı kişilerin olumsuz duygular hissettiklerinde hiç yemek yememeleri de duygu durumu ile yeme davranışı arasındaki bağlantıdan kaynaklanır. Negatif duygulanımın yanı sıra pozitif duygulanımın da yeme davranışına etkisi uzun zamandır incelenmiş ve iki durum arasında ciddi bir bağlantının olduğu kabul görmüştür. Öfke, korku, üzüntü ya da neşe gibi duyguların da kişiler üzerinde etki gösterdiği belirtilerek kişilerin yeme tepkisini ve yeme davranışını değiştirmekte etkili olduğu saptanmıştır (Economy, 2013, s.37).

Duygusal yeme davranışına eğilim gösteren bireylerde laboratuvar şartlarında çalışmak çok zordur. Çünkü bu bireyler genellikle yalnızken ve izlenmiyorken daha fazla yemek yemekte-dirler. Bu sebeple duygusal yeme ile ilgili bilgilerin büyük kısmı klinik çalışmalarla temellendirilir ve normal klinik popülasyonda özellikle anket uygulaması yapılmaktadır (Demirel ve ark., 2014, s.175). Serin ve şanlıer'in açıkladığına göre kişilerin duygusal yeme davranışının değerlendirilmesi için bir çok anket geliştirilmiştir. Bu anketler arasında Türkiye' de geçerlilik ve güvenilirlik testi yapılanlar; Hollanda yeme davranışı anketi (Dutch Eating Behavior Questionnaire-DEBQ),  faktörlü yeme leği (Three Factor Eating Questionnaire –TFEQ), duygusal iştah anketi (Emotional Eating Scale-EES), yeme farkındalığı leği (Mindful Eating Questionnaire) ve duygusal yeme lekleri (Emotional Eating Scale)'dir (Serin ve şanlıer, 2018, s.139).

Duygusal yeme davranışı ile sağlıklı beslenme arasındaki farklılıklar ise şu şekildedir: "Fizyolojik olarak ortaya çıkan açlık kademe kademe belirirken, duygusal

açlık aniden baş gösterir. Olumsuz duygulara tepki olarak besin tüketimine yönelen bireylerde duygusal açlık bulunmaktadır Fizyolojik açlık, duygulardan bağımsızlık teşkil etmektedir. Duygusal yeme davranışı sırasında kişi hazır ve paket gıdalara yönelmektedir. Yemek yemekten kendini alıkoyamadığını fark eder. Fizyolojik yemekten sonra kişide tokluk hissinden kaynaklanan bir rahatlama olurken, duygusal yemeden sonra kişi pişmanlık, rahatsızlık ve suçluluk duygularına kapılır.” (Bilgen, 2017, s.10).

Bir duygu durumu ile yemek yeme eğilimi arasındaki bağ şu şekilde belirtilmiştir: Eğer bir duygu durumu yeme sırasında diğer duygu durumlarına kıyasla daha çok beliriyorsa yeme ile duygu durumu arasındaki bağ kuvvetlidir. Bu duygu durumu davranışsal değişimlere sebep veriyorsa yeme eğilimini ortaya çıkarmak için uygunluk taşımaktadır. Örnek olarak, korku gibi bir duygu sırasında davranışlar inhibe edilir. Korkunun yemek yerken oluşması, kızgınlık gibi davranışı aktif hale getiren bir duyguya göre daha az muhtemeldir (Macht, 1999, s.133).

Duygusal yeme esnasında tüketilen besinler vücutta endorfin salgılanmasında etkili olur. Böylelikle kişi az bir zaman geçtikten sonra kendini iyi hissetmeye başlar. Fakat sonrasında kalori bakımından yüksek oranlı gıdaları yemiş olduğu için kilo alma endişesiyle suçluluk ve pişmanlık hisseder. Literatürde duygusal yemenin tıknırcasına yeme ile pek çok ortak özelliği olmasına rağmen, duygusal yeme, tıknırcasına yeme bozukluğu ve bulimiyadan farklı bir bağımsız bir olgu şeklinde ifade edilmektedir (Özdemir, 2015, s.26). Yeme bozukluklarının alt boyutu olan duygusal yeme davranışı De Lauzon-Guillain (2006)’a göre; yalnızlık, depresyon, anksiyete gibi duygu değişimleri süresince genel olarak normalden daha fazla yemek yemeye sebep olan psikolojik yeme çeşidi şeklinde ifade edilmiştir. Konttinen (2012) ise duygusal yeme davranışını, ruh halinin kontrolü amacıyla besinlerin kullanımının bir sonucu olarak ifade etmiştir (Seven, 2013, s.21).

Yeme davranışı ile duygular arasında etkileşim söz konusudur. Yapılan birçok araştırmada öğünlerin sıklığı, ne ölçüde yendiği ve ne yendiği ile psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkinin olduğu saptanmıştır. Duygusal durumdaki değişimler ile bireyin yeme davranışının benzerlik gösterdiği genel olarak kabul edilmektedir. Yeme miktarı ile birçok duygu çeşidi arasındaki ilişki üzerine çalışan Mehrabian’a göre, gıdanın çok alımıyla endişe, depresyon, bitkinlik emosyonları arasında; gıda alımının az miktarda

olmasıyla da korku, gerilim ve ağrı emosyonları arasında ilişki mevcuttur. Olumlu emosyonlar esnasında Lyman'a göre sağlıklı gıda alımına yatkınlık bulunurken, olumsuz emosyonlar esnasındaysa zararlı gıda alımına eğilim fazlalık göstermektedir. Olumlu ve olumsuz mizaçta Patel ve Schlundt'a göre nötral mizaca göre fark edilen oranda daha çok yemek yenilmektedir, gıda alımı üzerine kötü mizacın kötü mizaca oranla daha belirleyici bir etkisi vardır. Yaptığı çalışmada Macht ise mutsuzluk, neşe gibi duyguların yeme davranışı üzerinde farklı etkilerinin var olup olmadığını çalışmıştır. Çalışma verilerine göre kişilerin öfke, neşe esnasında korku, mutsuzluğa göre daha çok açlık hissettikleri saptanmıştır (Sevinçer ve Konuk, 2003, s.171).

2.3.2. Duygusal Yemeyi Açıklayan Teoriler

Negatif duygulanıma karşın aşırı yeme davranışının hangi mekanizma ile işlediği tam olarak bilinmemekle birlikte, aşırı yemenin bir nevi yeme bozukluğu olarak gören farklı hipotezler vardır. Aşırı yemede psikolojik kökenli etkenlerin etkisi psikosomatik teoriyle ifade edilmiştir. Psikosomatik teoride aşırı yeme davranışında psikolojik etkenlerin rolünden bahsedilmiştir. Buna göre kişi gergin olduğu vakitlerde gerginliğini dindirmek için yemektir. Psikosomatik teori doğrultusunda Schahter'in (1968) geliştirdiği dışsal teoriye göre kişinin erken yaşlarda öğrendiği içsel uyarılara karşı duyarsızlık sebebiyle kişi açlık hissini fark edeceğine besinlerin görünüşlerindeki işaretleri takip etmeyi tercih ederler. Herman ve Polivy (1975) kısıtlama teorisi ile metabolik etkenlere önem vermişler ve aşırı yemenin kısıtlayıcı yemenin etkilerine karşı geliştirilmiş bir davranış olduğunu üzerinde durmuşlardır. (Herman ve Polivy, 1975). Heatherton ve Baumeister'in (1991) ise duygusal yeme kavramını kaçış teorisi ile anlatmışlardır. Kaçış teorisinde yemek yeme davranışı, olumsuz farkındalık oluşturan olaylardan bir nevi kaçış yöntemi olarak ele alınmaktadır. Aşağıda her teori kısaca açıklanacaktır (Cansız, 2019, s.42).

2.3.2.1. Psikosomatik Teori

Psikosomatik teori göre gıda tüketimi ile duygu durumun düzeni erken yaşlarda öğrenilir. Bu şekilde kişiler açlık duygusunu yatıştırmak amacıyla besin tükettikleri gibi anksiyetelerini dindirmek amacıyla da yeme davranışını öğrenirler.

Bruch (1996) bu bireylerin çocukluk döneminde anneleri tarafından gereksinimleri paralelinde beslenmediklerini ifade etmiştir. Bu bireylerin anneleri

yaşanan her türlü huzursuzlanma karşısında çocukları sakin hale getirebilmek amacıyla besinleri tek çözüm yolu olarak sunmuşlardır. Obezite tanısı almış ve yeme bozukluğuna sahip olan bireylerin bebeklik ve erken çocukluk evrelerinde beslenme hikayeleri incelendiğinde benzeleyen noktaların olduğu görülmektedir. Bu bireyler, kendilerine yemesi için ne sunulmuşsa onu yemektirler. Yemeğin azlığı ve ya çokluğu konusunda herhangi bir tepki vermezler ve ebeveynlerine problem yaratmazlar. Güçlük çıkmaması amacıyla bütün ihtiyaçları talep edilmeden sunulduğu için aç olma hissini yaşamamasına olanak verilmemiştir. Beslenme ve ihtiyaçların giderilmesi ile alakalı bu sorunlu erken dönem yaşantıları neticesinde birey tok olma, aç olma gibi içsel uyarılarını tanıyabilme yetisi geliştirmekte zorlanırlar. Bundan dolayı çocukluk yaşantılarında olana benzer olarak huzursuz eden duygular ortaya çıktığında fazla yeme eğilimi ortaya çıkar (Sevinçer ve Konuk, 2003, s.172).

Özdemir (2015)'in yaptığı çalışmada, “duygusal yeme kavramı” kişi stres altında olduğunda yemek yeme davranışı göstermekte ve öğrenme çocuk yaşlarda öğrenildiği belirtilmiştir. Böylelikle öğrenilmiş olan bu davranış yaşamın sonraki evrelerin transfer olmakta ve stres söz konusu olduğunda kişi yeme davranışına yönelmektedir (Özdemir, 2015, s.9).

Kaplan ve arkadaşlarının ortaya attıkları obezite yaklaşımına göre, obezlerin sınırlı olduklarında aşırı yeme eğilimi ortaya koydukları ve yemek yeme ile sınırlı olma durumunun sakinleştiği vurgulanmaktadır. Bu bakış açısı, aşırı yeme davranışlarına, yoğun korku ve kaygı gibi hislerin bir süreliğine azaldığını ortaya koymaktadır. Obez bireylerin sınırlendikleri anda yeme davranışını, açlık hissettikleri andaki yemek yeme gibi öğrenmiş oldukları için açlık ve kaygı arasındaki farklılığı ayırt etmekte zorlanırlar. Yemek yeme yoluyla sınırlı olma halini düşüren mekanizma tamamen anlaşılacakla birlikte protein ve karbonhidratların farklı tesirleri ile beyin hücrelerinin nörotransmitter ve serotonin emilimi ve sentezinin etkilenebileceği düşünülebilir. Besin almanın haz alma ile bağlantılandırması, beslenme neticesinde sınırlılık halinin düşmesi gibi durumları da kapsamaktadır. Bu şekilde sınırlılık halini sakinleştirmek amacıyla yemek yeme davranışı aşırı yemeyi ve obeziteyi de kendisiyle beraber ortaya çıkarmaktadır (Sevinçer ve Konuk, 2003, s.175).

2.3.2.2. Kısıtlama Teorisi

Diyetler tam aksi bir tesir ortaya çıkararak tıknırcasına yeme davranışına sebep olarak aşırı kiloya almaya neden olabilir. Çalışmacıların bu noktada yapmış oldukları araştırmaların neredeyse tamamında obez bireylerin gıda alımını kısıtlama gayretleri içinde oldukları görülmüş ve sonrasında bu durumla bağlantılı olarak diyet yapmanın normal kilolu kişiler ya da obez kişilerdeki tesirinin nasıl farklılaştığı sorusu sorulmaktadır. Hernan ve Mack'ın ele aldıkları kısıtlama teorisini, daha sonra Herman ve Polivy genişletmişlerdir. Besin alımına yönelik arzu ile bu arzuya yönelik direnme çabası, bu teoriye göre yeme davranışlarını biçimlendirir ve sınır koyma, bu arzuya karşı ortaya konulan bir bilişsel çabadan öte bir durum olmamaktadır. Çok yemek yediklerinden dolayı devamlı sitem eden kısıtlayıcı yeme davranışı olan kişiler, kilolu olmaktan kaçınma hedefiyle devamlı yeme davranışlarını sınırlamaktadırlar. Bu korkular kısıtlayıcı davranışları bulunmayan kişilerde olmamaktadır, çünkü böyle kişiler besin alma neticelerinden kaygı hissetmezler. Bu teori içinde yer alan "dizinhibisyon hipotezi" ne göre ise kısıtlamalı biçimde yemek yiyen insanların kendini kontrol etmesi, bazı olaylar sonucunda geçici olarak bozulmalar gösterebilmektedir. Bu olaylar, kaygı ve depresyon gibi kuvvetli duygusal durumlar, aşırı yemek yediği ile alakalı algı gibi kognisyonlar ve alkol tüketimi olarak vurgulanmaktadır (Kelley ve Schiltz, 2004, s.3).

2.3.2.3. Dışsal Teori

Normal kilosu olan kişilerde korku ve kaygının fizyolojik belirtileri gıda tüketmelerini bastıran tesire sahip iken obez bireylerde içsel uyaranlara bir duyarsızlık olduğu için bu durumlar deneyimlenmez. Bu teoride de Bruch'ın teorisinde olduğu gibi açlık durumunun fizyolojik tesirleri gibi bazı yönlerinin öğrenilen durumlar olduğu ancak bunun obez kişilerde öğrenilemeye dönüşmediği ifade edilmektedir. Bireyin stres durumunda olduğunda midesinin kasılma durumları azalmaktadır ve bu da normal kilolu olan insanlarda yeme davranışlarında azalmalar söz konusu olur, ancak bu durum obez bireylerde ortaya çıkmamaktadır. Obez bireyler içsel fizyolojik uyaranları anlama konusunda yeterli olmadıkları için yeme davranışını başlatma ve sonlandırma esnasında dışsal uyarıcılara ihtiyaç duymaktadırlar. Yiyeceklerin dışsal uyarılarına bu kişiler daha hassastırlar ve aç olma-tok olma duygusu dışında, bu

dışsal uyarılara cevap olacak şekilde yeme eğilimi göstermektedirler (Sevinçer ve Konuk, 2003, s.176).

Dışsal teori bireylerin dışardan gelen uyarıcılardan dolayı yemek yeme davranışlarını gösterdiklerini vurgulamaktadır. Bu kişilerin, yiyeceklerin kokularında görüntüsünden etkilenecek yeme eğilimi gösterdikleri, kişi yemekle denk gelmediğinde gereksinim hissetmez fakat gözünün önüne geldiğinde açlık hissetmese bile yeme eğilimi gösterdikleri ifade edilmektedir (Güzey, 2014, s.14). Dışsal yeme davranışı gösteren kişilerin yeme algısı yalnızca besinle aynı ortamdayken söz konusudur, besinlerin kokularından ya da dış görüntüsünden etkilendikleri için aşırı yemek yemekteyirler, onun dışında yemeye yönelik bir durum söz konusu olmamaktadır. Bu durumu bu teoriyi psikosomatik teoriden ayıran önemli noktadır (Serin ve Şanlıer, 2018, s.138).

2.3.2.4. Kaçış Teorisi

Duygusal yeme ile ilgili olan bir diğer teori ise kaçış teorisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu teori, göre kişinin aşırı bir biçimde yeme davranışını olumsuz farkındalık ortaya çıkaran durumlardan kaçınma amacıyla kullandığını ifade etmektedir. Kişinin benlik algısına ilişkin olan olumsuz bir farkındalığa sebebiyet veren bu durum kişinin, benlik algısı için tehdit faktörü oluşturmaktadır ve bunun neticesinde da birey kendilik algısı bu farkındalığın yarattığı olumsuz durumlardan kaçınmak amacıyla yemek yeme yönelmektedir (Spor ve ark., 2007, s.371).

Kaçış teorisine göre, duygusal yemeye kişi olumsuz duyguları yaşatan ortamdaki kaçma fırsatı bulur. Aşırı yeme davranışı, kişinin benliğini tehdit eden unsurlardan kaçması ve ya dikkatini dağıtması amacıyla ortaya çıkar. Buna göre, benlikle ilgili olumsuz bir farkındalık oluşturacak unsurlar benlik için bir tehlike yaratır. Böylelikle, benlik bu farkındalığın olumsuz etkilerinden kaçmak amacıyla kişiyi yemeye yönlendirir (Spor ve ark., 2007, s.371). Wallis ve Hetherington (2004) ' a göre benliği tehdit eden negatif duygudurumun ve yüksek olumsuz farkındalık duygusal yeme davranışı sergileyen bireylerde aşırı yemeyi tetikler (Cansız, 2019, s.46).

Duygusal aşırı yemenin olumsuz farkındalığa sebep olan ortamlardan bir kaçış yolu olarak kullanıldığını ifade eden kaçış teorisinde; birey aşırı yeme tepkisi,

kendisiyle ilgili farkındalığı değiştirebilecek zorluktaki egoyu tehdit eden etkenlerden kaçmak ve ya dikkati bu etkenlerden vazgeçirmek amacıyla ortaya koymaktadır. Bu teoriye göre kendiliğın duygusal yiyicileri kaçmaya yöneltmesinin sebebi, benliği tehdit eden bir durumla karşılaşıldığı vakit olumsuz duyguları ve onun yarattığı vazgeçirici etkileri uzaklaştırmaktır. Farkındalıktan kaçışı bu kişiler, aşırı yeme ile biten daha belirgin olan dış uyaranlara dikkatlerini yönelterek oluştururlar. Yapılan bir araştırmaya göre yüksek seviyede farkındalığın aşırı yeme davranışı üzerinde katkısı bulunmaktadır (Sevinçer ve Konuk, 2003, s.177).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, “ilişkisel tarama modeli”ne uygun olarak hazırlanmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki ve ya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2009, s.98).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini İstanbul ilinde yaşamını sürdüren yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu bireylerin arasından gelişigüzel örnekleme yöntemiyle seçilen 219 erkek ve 100 kadın olmak üzere toplam 319 yetişkin birey oluşturmaktadır. Araştırma için kullanılan veriler katılımcılardan Google-Form oluşturularak toplanmıştır. Gelişigüzel (haphazard) örnekleme; araştırmacının saptanan örneklem büyüklüğüne göre herhangi bir şekilde evrenin bir parçasını seçmesidir. Herhangi bir okula gidip saptanacak sayıda (100 öğrenci gibi) rastlanan öğrenciyi olasılıklı olmadan örnekleme alma gelişigüzel örneklemedir (Dawson, 2001, s.70). Covit-19 sebebiyle veriler bu şekilde dijital yoldan toplanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kişisel bilgilerin araştırıldığı bu formda bireylere cinsiyetleri, medeni durumları, gelir durumları ve yaşları gibi kişisel bilgilerinin alınmasına yönelik sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bu verilerin çalışma değişkenleri olan duygusal yeme, çocukluk çağı travmaları ve algılanan anne baba tutumları ile olan ilişkisi incelenmiştir.

3.3.2. Young Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ)

YEBÖ, 72 maddeden oluşmakta ve anne-babanın erken dönem uyumsuz şemaların temelini meydana getirdiği düşünülen çeşitli davranışlarını barındırmaktadır. Yönergede, katılımcıdan anne- babasını tarif eden davranışları, anne ve babasını çocukluğu sırasında en iyi tanımlayan şekliyle 1 (tamamıyla yanlış) ile 6

(ona tamamı ile uyuyor) arasında derecelendirmesi istenmektedir. Duygusal Yoksunluk şemasını temsil eden ilk beş maddeden alınan düşük puanlar şemanın meydana gelişine yönelik ebeveynlik şekillerini temsil ettiklerinden bu 5 madde ters şekilde puanlanmaktadır. Yüksek puanlanan maddeler ebeveynin erken dönem uyumsuz şema oluşumuna yönelik olumsuz ebeveynlik tutumlarını göstermektedir. Ölçeğin özgün formu, 17 erken dönem uyumsuz şemanın temelini meydana getirdiği düşünülen ebeveynlik biçimlerine denk gelen 17 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar duygusal gereksinimlerinin ötekiler tarafından karşılanmayacağı beklentisine ilişkin Duygusal Yoksunluk (“bana karşı sıcaktı ve fiziksel olarak şefkatliydi”, bu madde ters puanlanmaktadır); önemli diğerleriyle olan yakın ilişkilerinin kalıcı olmayacağı inancına ilişkin Terk Edilme/İstikrarsızlık (“uzun süreler boyunca beni terk etti ve ya yalnız bıraktı”); diğerlerinin fırsatını bulduklarında kişisel çıkarları için kendilerini kullanacağı, inciteceği, yalan söyleyeceği, kandıracağı, küçük düşüreceği ve ya manipüle edeceği beklentisine ilişkin Güvensizlik/Suistimal Edilme (“beni dövdü, duygusal ve ya cinsel olarak taciz etti”); her an baş edemeyeceği felaketler olacağına dair aşırı bir korku yaşamaya ilişkin Hastalıklar ve Tehditler Karşısında Dayanaksızlık (“beni aşırı korurdu”); başkalarının yardımı olmadan günlük sorumluluklarını yerine getiremeyeceğine ve ya öteki bireylere bağımlı olduğu inancına ilişkin Bağımlılık/Yetersizlik (“işleri kendi başıma yapmama fırsat vermeden çoğu işimi o yaptı”); kendini kusurlu, kötü, değersiz, aşağı hissetmeye ve sevilemez olduğuna inanmaya ilişkin Kusurluluk/ Utanç (“bana kendimi sevmeye layık olmayan ve ya dışlanmış biri gibi hissettirdi”); yaşamın çeşitli alanlarında diğerlerinden daha yetersiz olduğuna ve kaçınılmaz olarak başarısız olacağı inancına ilişkin Başarısızlık (“hayatta başarısız olacağıma inandı”); çeşitli olumsuz duygulardan ve onaylanmamaktan kaçınabilmek amacıyla çeşitli ulaşılması oldukça zor standartları içselleştirmeye ve bu standartlar nedeniyle eleştirel olmaya ilişkin Yüksek Standartlar/Aşırı Eleştiricilik (“pek çok alanda mükemmeliyetçiydi; ona göre her şey olması gerektiği gibi olmalıydı”); kendi ihtiyaçlarını arka plana atmak uğruna diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaya yönelik Kendini Feda (“hep mutsuzdu; destek ve anlayış için hep bana dayandı”); öteki insanlardan üstün olduğu, bu sebeple çeşitli ayrıcalıkları ve özel hakları olduğu düşüncesine dair Hak Görme/Büyüklik (“diğer insanlara karşı sorumluluklarımın olduğunu bana öğretmedi”); dürtülerini ve duygularını kontrol edememeye dair Yetersiz Özdenetim (“bana çok az kural koydu ve ya sorumluluk verdi”); önemli diğer kişilerle

bireyselleşmeyi engelleyecek derecede iç içe olmaya ve kendine ait bir kimlik duygusunun olmamasına ilişkin İç İçe Geçme/Gelişmemiş Benlik (“onun çok güçlü bir insan olmasından dolayı büyürken kendi yönümü belirleyemiyordum”); yaşamın olumsuz yönlerine odaklanmaya ve yaşamın çeşitli alanlarında işlerin kötü gideceği beklentisine dair Karamsarlık (“kötümser bir bakışı açısı vardı, hep en kötüsünü beklerdi”); içten gelen duygu ve davranışların bastırılmasına ilişkin Duyguları Bastırma (“kapalı birisiydi; duygularını çok nadir açardı”); hata yapan bireylerin hatalarından dolayı sert bir şekilde cezalandırılması gerektiği inancına dair Cezalandırılma (“yanlış yaptığımda bana aptal ve ya salak gibi kelimelerle hitap ettiği olurdu”); benlik saygısını sürdürebilmek amacıyla ötekilerin onayını kazanmaya çalışmaya dair Onay Arayıcılık (“başarılı olduğum zaman beni daha çok sever ve ya bana daha çok özen gösterirdi”) ve terk edilmekten, ötekilerin öfkesinden ve ya zarar görmekten kaçınabilmek amacıyla kontrolün başkalarına bırakılmasına dair Boyun Eğicilik (“benim fikrim ve ya isteklerim önemsizmiş gibi davrandı”) şemalarıyla ilişkilidir (Soygüt, Çakır ve Karaosmanoğlu, 2008, s.13).

3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ)

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Bernstein ve arkadaşları tarafından 1994’de geliştirilen ölçek; cinsel, fiziksel, duygusal istismar ve duygusal ile fiziksel ihmal değerlendirir. 28 sorudan oluşan, 1- 5 arası puanlanan likert tipi öz bildirim niteliğinde bir ölçektir. Çocukluk çağı istismar ile ihmal yaşantılarını geriye dönük ve niceliksel olarak değerlendirmede yararlıdır. Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliği Şar ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Alt grup puanları 5-25, toplam puan 25-125 arasındadır. Cinsel ve fiziksel istismar için 6 puan ve üstü, fiziksel ihmal ve duygusal istismar için 8 puan ve üstü, duygusal ihmal için 13 puan ve üstü anlamlı kabul edilmektedir. Likert tipli öz bildirim ölçeği beşli puanlama sistemi ile puanlandırılmaktadır. Yanıt seçenekleri (1) hiçbir zaman, (2) nadiren, (3) zaman zaman, (4) sıklıkla, (5) çok sık şeklindedir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Vedat Şar (2012) tarafından ortaya koyulmuştur. Ölçek ilk olarak 70 madde olarak geliştirilmiş olup, 1995 yılında 54 madde olarak sadeleştirilmiştir. Ölçek yüksek düzeyde iç tutarlılık kat sayısı ile geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır. Ölçeğin özgün halinin iç tutarlılık katsayısı .79 ile .94 arasında değişkenlik göstermektedir (Bernstein vd., 1997, s.18).

3.3.4. Hollan Yeme Davranışları Anketi (DEBQ)

Katılımcıların yeme davranışlarını hesaplamak için kullanılan anketi Van Strein ve arkadaşları (1986) geliştirmişlerdir. Anket 33 maddeden meydana gelmektedir, kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yeme alt testlerinden oluşmaktadır. 33 maddeden 13'ü duygusal yeme davranışını ölçerken, 10'u kısıtlayıcı yemeyi, 10'u dışsal yemeyi ölçmektedir. Beşli likert skalasıyla anketin hesaplaması yapılmaktadır. Cronbach Alpha (α) iç tutarlılık katsayıları, kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yeme için sırasıyla .95, .94 ve .80 olarak bildirilmiştir. Cronbach Alpha (α) iç tutarlılık katsayıları kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yeme alt testleri için sırasıyla .91, .92, .72 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları anketin tamamı için $\alpha = .91$ olarak; kısıtlayıcı yeme için $\alpha = .90$ duygusal yeme için $\alpha = .95$ dışsal yeme için $\alpha = .82$ olarak saptanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Veri analizine başlamadan önce, toplanan veriler bilgisayar ortamına gönderilmiş ve istatistiksel analizi SPSS 25 programıyla yapılmıştır. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir (George ve Mallery, 2010). Güvenilirlik düzeyi %95 olarak belirlenmiştir. İki bağımsız değişken arasındaki farkın analizi için t-Testi uygulanmıştır. Çoklu grup arasındaki farkın analizi için ANOVA analizi uygulanmıştır. İki ve ya daha fazla değişken arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Doğrusal Regresyon kullanılarak, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene etkisi görülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu kısım, Sosyodemografik Bilgi Formu ile toplanan verilerin analizi bulgularını içermektedir.

Tablo 4.1. Örneklem Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	219	68,7
	Erkek	100	31,3
	Toplam	319	100,0
Eğitim Durumu	Lise	12	3,8
	Ön Lisans	23	7,2
	Üniversite	163	51,1
	Yüksek Lisans	104	32,6
	Doktora	17	5,3
	Toplam	319	100,0
Gelir Durumu	0-2.479 TL	97	30,4
	2.480 TL-4.000 TL	84	26,3
	4.001 TL +	138	43,3
	Toplam	319	100,0
Medeni Durumu	Bekar	205	64,3
	Evli	96	30,1
	Boşanmış	18	5,6
	Toplam	319	100,0
Çocuk Sayısı	Hiç	223	69,9
	1	44	13,8
	2-3	50	15,7
	4+	2	0,6
	Toplam	319	100,0
Kardeş Sayısı	Hiç	21	6,6
	1	116	36,4
	2-3	120	37,6
	4+	62	19,4
	Toplam	319	100,0

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubuna katılanların, %68.7'si kadın, %31.3'ü erkek, %3.8'i lise mezunu, %7.2'si ön lisans mezunu, %51.1'i üniversite mezunu, %32.6'sı yüksek lisans mezunu, %5.3'ü doktora mezunu, %30.4'ünün gelir durumu 0-2.479TL arası, %26.3'ünün gelir durumu 2.480TL-4.000TL arası, %43.3'ünün gelir durumu 4.001TL ve üzeri, %64.3'ü bekar, %30.1'i evli, %5.6'sı boşanmış, %69.9'unun hiç çocuğu yok, %13.8'inin 1 çocuğu var, %15.7'sinin 2-3 çocuğu var, %0.6'sının 4 ve üzeri çocuğu var, %6.6'sının hiç kardeşi yok, %36.4'ünün 1 kardeşi var, %37.6'sının 2-3 kardeşi var, %19.4'ünün 4 ve üzeri kardeşi var.

Tablo 4.2 Örneklemen Yaş, Kilo ve Boylarına Ait Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
Yaş	319	20	70	32,78	11,52
Kilo	319	44	114	68,55	15,10
Boy	319	149	198	168,09	8,72

Tabloda görüldüğü üzere örneklemelerin Yaş ortalaması 32,78 (ss=11,52), Kilo ortalaması 68,55 (ss=15,10), Boy ortalaması 168,09 (ss=8,72)'dir.

Tablo 4.3 Örneklemen Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	319	25,00	121,00	56,00	17,29
Duygusal İstismar	319	5,00	25,00	12,21	4,61
Fiziksel İstismar	319	5,00	25,00	12,05	4,92
Fiziksel İhmal	319	5,00	25,00	11,50	4,89
Duygusal İhmal	319	5,00	25,00	11,56	4,29
Cinsel İstismar	319	5,00	24,00	8,68	3,80

Tabloda görüldüğü üzere örneklemelerin, Çocukluk Çağı Ölçeği ortalaması 56,00(ss=17,29), Duygusal İstismar ortalaması 12,21(ss=4,61), Fiziksel İstismar ortalaması 12,05(ss=4,92), Fiziksel İhmal ortalaması 11,50(ss=4,89), Duygusal İhmal Ortalaması 11,56(ss=4,29), Cinsel İstismar ortalaması 8,68(ss=3,80)'dir. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir

Tablo 4.4 Örneklemen Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
Holland Yeme Davranışı Anketi	319	1,40	4,25	2,68	0,59
Kısıtlayıcı Yeme	319	1,00	4,70	2,64	0,80
Duygusal Yeme	319	1,00	5,00	2,30	1,11
Dışsal Yeme	319	1,40	5,00	3,10	0,77

Tabloda görüldüğü üzere örneklemelerin, Hollanda Yeme Davranışı Anketi ortalaması 2,68(ss=0,59), Kısıtlayıcı Yeme ortalaması 2,64(ss=0,80), Duygusal Yeme ortalaması 2,30(ss=1,11), Dışsal Yeme ortalaması 3,10(ss=0,77)'dir. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-

Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 4.5 Örneklemin Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
YEBÖ-Anne	319	82,00	304,00	155,24	44,61
Kuralcı/Kalıplayıcı-A	319	13,00	78,00	36,08	15,43
Küçümseyici/Kusur Bulucu-A	319	9,00	40,00	16,32	7,67
Sömürücü/İstismar Edici-A	319	7,00	15,00	8,19	2,18
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-A	319	7,00	42,00	21,89	7,06
Koşullu/Başarı Odaklı A	319	5,00	30,00	16,62	6,26
Aşırı İzin Verici-A	319	6,00	26,00	10,97	5,03
Kötümser/Endişeli-A	319	3,00	18,00	7,77	4,18
Cezalandırıcı-A	319	4,00	24,00	9,09	3,80
Değişime Kapalı/Duyguları Bastıran-A	319	3,00	18,00	9,02	3,57
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-A	319	8,00	48,00	19,30	9,65

Tabloda görüldüğü üzere örneklemelerin, YEBÖ-Anne ortalaması 155,24 (ss=44,61), Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ortalaması 36,08 (ss=15,43), Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ortalaması 16,32 (ss=7,67), Sömürücü İstismar Edici-Anne ortalaması 8,19 (ss=2,18), Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ortalaması 21,89 (ss=7,06), Koşullu Başarı Odaklı-Anne ortalaması 16,62 (ss=6,26), Aşırı İzin Verici-Anne ortalaması 10,97 (ss=5,03), Kötümser Endişeli-Anne ortalaması 7,77 (ss=4,18), Cezalandırıcı-Anne ortalaması 9,09 (ss=3,80), Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ortalaması 9,02 (ss=3,57), Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı -Anne ortalaması 19,30 (ss=9,65)'dir. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 4.6 Örneklemin Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
YEBÖ-Baba	319	80,00	313,00	157,74	44,57
Kuralcı/Kalıplayıcı-B	319	13,00	78,00	36,49	16,08
Küçümseyici/Kusur Bulucu-B	319	9,00	41,00	16,48	8,38
Sömürücü/İstismar Edici-B	319	7,00	21,00	8,76	2,59
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-B	319	7,00	38,00	19,27	6,41
Koşullu/Başarı Odaklı-B	319	5,00	30,00	16,74	6,54
Aşırı İzin Verici-B	319	6,00	35,00	11,41	5,50
Kötümser/Endişeli-B	319	3,00	18,00	7,29	3,92
Cezalandırıcı-B	319	4,00	22,00	9,05	3,89
Değişime Kapalı/Duyguları Bastıran-B	319	3,00	18,00	9,62	3,94

Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-B	319	8,00	48,00	22,62	10,70
--	-----	------	-------	-------	-------

Tabloda görüldüğü üzere örneklemelerin, YEBÖ-Baba ortalaması 157,74 (ss=44,57), Kuralcı Kalıplayıcı-Baba ortalaması 36,49 (ss=16,08), Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ortalaması 16,48 (ss=8,38), Sömürücü İstismar Edici-Baba ortalaması 8,76 (ss=2,59), Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba ortalaması 19,27 (ss=6,41), Koşullu Başarı Odaklı-Baba ortalaması 16,74 (ss=6,54), Aşırı İzin Verici-Baba ortalaması 11,41 (ss=5,50), Kötümser Endişeli-Baba ortalaması 7,29 (ss=3,92), Cezalandırıcı-Baba ortalaması 9,05 (ss=3,89), Değişime Kapalı Duyguları Bastıran -Baba ortalaması 9,62 (ss=3,94), Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ortalaması 22,62 (ss=10,70)dir. Analizin ilk aşaması olan normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Basıklık-Çarpıklık değerleri -2, +2 arasında olduğundan dolayı normal dağılım olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 4.7 Örneklem Cinsiyet Değişkenine Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		N	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	219	57,80	18,38	2,775	317	0,006
	Erkek	100	52,07	13,91			
Duygusal İstismar	Kadın	219	12,44	4,67	1,355	317	0,176
	Erkek	100	11,69	4,46			
Fiziksel İstismar	Kadın	219	12,29	5,09	1,262	317	0,208
	Erkek	100	11,54	4,48			
Fiziksel İhmal	Kadın	219	12,18	5,13	3,713	317	0,000
	Erkek	100	10,03	3,94			
Duygusal İhmal	Kadın	219	12,02	4,50	2,846	317	0,005
	Erkek	100	10,56	3,61			
Cinsel İstismar	Kadın	219	8,87	4,00	1,359	317	0,175
	Erkek	100	8,25	3,29			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınlarda çocukluk çağı travmaları erkeklere oranla daha yüksektir ($p < 0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygusal İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Fiziksel İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Fiziksel İhmal Alt Boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygusal İhmal Alt Boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınların duygusal ihmal puanları erkeklere oranla daha yüksektir ($p<0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Cinsel İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.8 Örneklem Cinsiyet Değişkenine Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları İçin Uygulanan Bağımsız t-Testi Analizi Sonuç Tablosu

		N	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Holland Yeme Davranışı Anketi	Kadın	219	2,75	0,60	3,379	317	0,001
	Erkek	100	2,52	0,56			
Kısıtlayıcı Yeme	Kadın	219	2,70	0,81	1,921	317	0,056
	Erkek	100	2,51	0,76			
Duygusal Yeme	Kadın	219	2,43	1,13	3,254	317	0,001
	Erkek	100	2,00	1,00			
Dışsal Yeme	Kadın	219	3,13	0,80	1,092	317	0,275
	Erkek	100	3,03	0,70			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Holland Yeme Davranışı Anketinden almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınların Yeme Davranışları puanları daha yüksektir ($p<0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygusal Yeme Alt Boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucunda, gruplar arasında Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınlarda duygusal yeme düzeyi erkeklere göre daha yüksektir ($p<0.05$).

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Dışsal Yeme Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farkı belirlemek için uygulanan bağımsız Grup t testi sonucundan, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.9 Örneklem Eğitim Durumu Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	F	p
Holland Yeme Davranışı Anketi	Lise	12	2,74	0,61	0,451	0,772
	Ön Lisans	23	2,61	0,65		
	Üniversite	163	2,68	0,55		
	Yüksek Lisans	104	2,71	0,67		
	Doktora	17	2,52	0,42		
	Toplam	319	2,68	0,59		
Kısıtlayıcı Yeme	Lise	12	2,30	0,63	2,698	0,031
	Ön Lisans	23	2,35	0,85		
	Üniversite	163	2,62	0,81		
	Yüksek Lisans	104	2,70	0,80		
	Doktora	17	2,06	0,62		
	Toplam	319	2,64	0,80		
Duygusal Yeme	Lise	12	2,87	1,45	2,429	0,048
	Ön Lisans	23	2,37	1,14		
	Üniversite	163	2,34	1,09		
	Yüksek Lisans	104	2,27	1,13		
	Doktora	17	1,64	0,40		
	Toplam	319	2,30	1,11		
Dışsal Yeme	Lise	12	3,03	0,98	0,576	0,680
	Ön Lisans	23	3,12	0,96		
	Üniversite	163	3,09	0,73		
	Yüksek Lisans	104	3,16	0,78		
	Doktora	17	2,86	0,72		
	Toplam	319	3,10	0,77		

Örnekleme grubunun, Holland Yeme Davranışı Anketi sıralamalar ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örnekleme grubunun eğitim durumu değişkenine göre Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=2.698$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur ($p>0.05$). Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Doktora Mezunu olan grup, diğer gruplardan daha düşük puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Doktora mezunu grubun kısıtlayıcı yeme puanları diğer grupların puanlarından daha düşüktür.

Örnekleme grubunun eğitim durumu değişkenine göre Duygusal Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=2.429$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur ($p>0.05$). Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Doktora Mezunu olan grup, diğer gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Doktora mezunu grubun duygusal yeme düzeyleri diğer gruplardan daha düşüktür.

Örnekleme grubunun, Dışsal Yeme Alt Boyut sıralamalar ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. 10 Örneklemin Maddi Durum Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	F	p
Holland Yeme Davranışı Anketi	0-2.479 TL	97	2,68	0,62	0,240	0,787
	2.480 TL-4.000 TL	84	2,71	0,59		
	4.001 TL +	138	2,66	0,58		
	Toplam	319	2,68	0,59		
Kısıtlayıcı Yeme	0-2.479 TL	97	2,51	0,86	3,841	0,022
	2.480 TL-4.000 TL	84	2,56	0,76		
	4.001 TL +	138	2,78	0,76		
	Toplam	319	2,64	0,80		
Duygusal Yeme	0-2.479 TL	97	2,41	1,15	1,743	0,177
	2.480 TL-4.000 TL	84	2,38	1,08		
	4.001 TL +	138	2,17	1,09		
	Toplam	319	2,30	1,11		
Dışsal Yeme	0-2.479 TL	97	3,12	0,81	1,378	0,253
	2.480 TL-4.000 TL	84	3,20	0,74		
	TL					

4.001 TL +	138	3,03	0,76
Toplam	319	3,10	0,77

Örneklem grubunun, Hollanda Yeme Davranışı Anketi sıralamalar ortalamalarının maddi durum değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örneklem grubunun eğitim durumu değişkenine göre Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=3.841$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur ($p>0.05$). Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre 4001 TL üzeri geliri olan grup, diğer gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi 4001 TL ve üzeri olan grubun kısıtlayıcı yeme puanları diğer gruplara göre daha yüksektir.

Örneklem grubunun, Duygusal Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının maddi durum değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örneklem grubunun, Dışsal Yeme Alt Boyut sıralamalar ortalamalarının maddi durumu değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.11 Örneklem Medeni Durum Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	F	p
Holland Yeme Davranışı Anketi	Bekar	205	2,73	0,61	4,766	0,009
	Evli	96	2,53	0,53		
	Boşanmış	18	2,87	0,64		
	Toplam	319	2,68	0,59		
Kısıtlayıcı Yeme	Bekar	205	2,58	0,84	2,841	0,060
	Evli	96	2,71	0,72		
	Boşanmış	18	3,01	0,68		
	Toplam	319	2,64	0,80		
Duygusal Yeme	Bekar	205	2,42	1,14	5,720	0,004
	Evli	96	1,99	0,94		
	Boşanmış	18	2,58	1,29		
	Toplam	319	2,30	1,11		
Dışsal Yeme	Bekar	205	3,20	0,79	5,011	0,007
	Evli	96	2,90	0,70		
	Boşanmış	18	3,02	0,80		
	Toplam	319	3,10	0,77		

Örneklem grubunun medeni durum değişkenine göre Holland Yeme Davranışı Anketinde fark görülmektedir [$F=4,766$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre

grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Evli olan grup, diğer gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunun, Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının medeni durum değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Örneklem grubunun medeni durum değişkenine göre Duygusal Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=5,720$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur ($p>0.05$).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Evli olan grup, diğer gruplardan daha az puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Evli bireylerin duygusal yeme düzeyleri bekar bireylere göre daha düşüktür.

Örneklem grubunun medeni durum değişkenine göre Dışsal Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [$F=5,011$, $p<.05$]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur($p>0.05$).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre bekar olan grup, Evli olan gruptan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. bekar bireylerin dışsal yeme düzeyi evli bireylere göre daha yüksektir.

Tablo 4.12 Örneklem Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	F	p
Holland Yeme Davranışı Anketi	Hiç	223	2,74	0,61	2,652	0,049
	1	44	2,49	0,52		
	2-3	50	2,59	0,55		
	4+	2	2,84	0,25		
	Toplam	319	2,68	0,59		
Kısıtlayıcı Yeme	Hiç	223	2,59	0,83	1,911	0,128
	1	44	2,65	0,76		
	2-3	50	2,88	0,67		
	4+	2	2,25	0,92		
	Toplam	319	2,64	0,80		
Duygusal Yeme	Hiç	223	2,42	1,14	3,705	0,012
	1	44	1,90	0,87		
	2-3	50	2,08	1,07		
	4+	2	2,96	1,25		
	Toplam	319	2,30	1,11		
Dışsal Yeme	Hiç	223	3,20	0,78	4,550	0,004
	1	44	2,92	0,73		

2-3	50	2,81	0,70
4+	2	3,30	0,42
Toplam	319	3,10	0,77

Örneklem grubunun çocuk sayısı değişkenine göre Holland Yeme Davranışı Anketinde fark görülmektedir [F=2,652, p<.05]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur(p>0.05).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Hiç Çocuğu Olmayan grup, 1 çocuğu olan gruptan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Hiç Çocuğu Olmayan grubun yeme davranışı puanları 1 çocuğu olan gruptan daha yüksektir.

Örneklem grubunun, Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır (p>0.05).

Örneklem grubunun çocuk sayısı değişkenine göre Duygusal Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [F=5,720, p<.05]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur(p>0.05).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Hiç Çocuğu Olmayan grup, 1 çocuğu olan gruptan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Hiç çocuğu olmayan grubun duygusal yeme davranışı puanları 1 çocuğu olan gruptan daha yüksektir.

Örneklem grubunun çocuk sayısı değişkenine göre Dışsal Yeme Alt Boyutunda fark görülmektedir [F=5,720, p<.05]. Levene's testi sonucuna göre grupların homojen dağıldığı bulunmuştur (p>0.05).Uygulanan LSD karşılaştırma testi sonucuna göre Hiç Çocuğu Olmayan grup, 1 ve 2-3 çocuğu olan gruplardan daha fazla puan aldığı için gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Hiç çocuğu olmayan grubun 1 ve 2-3 çocuğu olan gruba göre daha yüksek dışsal yeme puanına sahiptir.

Tablo 4.13 Örneklem Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hollanda Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	F	p
Hollanda Yeme Davranışı Anketi	Hiç	21	2,95	0,59	2,245	0,083
	1	116	2,70	0,59		
	2-3	120	2,68	0,57		
	4+	62	2,57	0,63		
	Toplam	319	2,68	0,59		
Kısıtlayıcı Yeme	Hiç	21	2,77	0,82	1,455	0,227
	1	116	2,68	0,79		
	2-3	120	2,68	0,81		
	4+	62	2,45	0,78		

	Toplam	319	2,64	0,80		
Duygusal Yeme	Hiç	21	2,86	1,23	1,923	0,126
	1	116	2,26	1,08		
	2-3	120	2,25	1,07		
	4+	62	2,28	1,18		
	Toplam	319	2,30	1,11		
Dışsal Yeme	Hiç	21	3,22	0,88	0,957	0,413
	1	116	3,15	0,72		
	2-3	120	3,10	0,79		
	4+	62	2,97	0,81		
	Toplam	319	3,10	0,77		

Örneklem grubunun, Hollanda Yeme Davranışı Anketi sıralamalar ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örneklem grubunun, Kısıtlayıcı Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örneklem grubunun, Duygusal Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Örneklem grubunun, Dışsal Yeme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmasını bulmak için yapılan ANOVA analizini sonucunu göre gruplar arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.14 Örneklemin Yaş ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Yaş
Hollanda Yeme Davranışı Anketi	r	-0,084
	p	0,135
	N	319
Kısıtlayıcı Yeme	r	,242**
	p	0,000
	N	319
Duygusal Yeme	r	-,151**
	p	0,007
	N	319
Dışsal Yeme	r	-,229**
	p	0,000
	N	319

Tabloya göre, **Yaş ile** Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Yaş ile Kısıtlayıcı Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Yaş arttıkça kısıtlayıcı yeme artmaktadır ($r=.242$, $p<.05$).

Yaş ile Duygusal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Yaş arttıkça duygusal yeme düşmektedir ($r=-.151$, $p<.05$).

Yaş ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Yaş düştükçe dışsal yeme artmaktadır ($r=-.229$, $p<.05$).

Tablo 4.15 Örneklem Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Hollanda Yeme Davranışı Anketi	Kısıtlayıcı Yeme	Duygusal Yeme	Dışsal Yeme
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	r	,364**	-0,061	,450**	,258**
	p	0,000	0,281	0,000	0,000
	N	319	319	319	319
Duygusal İstismar	r	,316**	-0,033	,403**	,186**
	p	0,000	0,556	0,000	0,001
	N	319	319	319	319
Fiziksel İstismar	r	,210**	-0,098	,301**	,155**
	p	0,000	0,082	0,000	0,005
	N	319	319	319	319
Fiziksel İhmal	r	,352**	0,056	,365**	,230**
	p	0,000	0,321	0,000	0,000
	N	319	319	319	319
Duygusal İhmal	r	,332**	-0,053	,411**	,232**
	p	0,000	0,347	0,000	0,000
	N	319	319	319	319
Cinsel İstismar	r	,172**	-,121*	,235**	,187**
	p	0,002	0,030	0,000	0,001
	N	319	319	319	319

Tabloya göre, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Holland Yeme Davranışı Anketi puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Çocukluk çağı travmaları arttıkça yeme davranışları artmaktadır ($r=.364$, $p<.05$).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Çocukluk çağı travmaları arttıkça duygusal yeme artmaktadır ($r=.450, p<.05$).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Çocukluk çağı travmaları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır ($r=.258, p<.05$).

Duygusal İstismar ile Hollanda Yeme Davranışı Anketi puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal istismar puanları arttıkça yeme davranışı puanları artmaktadır ($r=.316, p<.05$).

Duygusal İstismar ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal istismar puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır ($r=.403, p<.05$).

Duygusal İstismar ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal istismar puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır ($r=.186, p<.05$).

Fiziksel İstismar ile Hollanda Yeme Davranışı Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel istismar puanları arttıkça yeme davranışı puanları artmaktadır ($r=.210, p<.05$).

Fiziksel İstismar ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel istismar puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır ($r=.301, p<.05$).

Fiziksel İstismar ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel istismar puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır ($r=.155, p<.05$).

Fiziksel İhmal ile Hollanda Yeme Davranışı Anketi puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel ihmal puanları arttıkça yeme davranışı puanları artış göstermektedir ($r=.352, p<.05$).

Fiziksel İhmal ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel ihmal puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır ($r=.365, p<.05$).

Fiziksel İhmal ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Fiziksel ihmal puanları arttıkça dışsal puanları artmaktadır ($r=.230, p<.05$).

Duygusal İhmal ile Hollanda Yeme Davranışı Anketi puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal yeme puanları arttıkça yeme davranışı puanları artmaktadır ($r=.332, p<.05$).

Duygusal İhmal ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal ihmal puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır ($r=.411, p<.05$).

Duygusal İhmal ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal ihmal puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır ($r=.232, p<.05$).

Cinsel İstismar ile Hollanda Yeme Davranışı Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Cinsel istismar puanları arttıkça yeme davranışı puanları artmaktadır ($r=.172, p<.05$).

Cinsel İstismar ile Kısıtlayıcı Yeme puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Cinsel istismar puanları arttıkça kısıtlayıcı yeme puanları düşmektedir ($r=-.121, p<.05$).

Cinsel İstismar ile Duygusal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Cinsel istismar puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır ($r=.235, p<.05$).

Cinsel İstismar ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Cinsel istismar puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır ($r=.187, p<.05$).

Tablo 4.16 Örneklemde Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği					
		Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar	
YEBÖ-Anne	r	,784**	,647**	,546**	,606**	,681**	,529**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Kuralcı/Kalıplı	r	,675**	,551**	,469**	,543**	,577**	,446**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319

Küçümseyici/Kusur Bulucu-A	r	,728**	,588**	,498**	,589**	,619**	,498**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Sömürücü/İstismar Edici-A	r	,531**	,416**	,399**	,384**	,427**	,421**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-A	r	,246**	,232**	,139*	,227**	,231**	0,105
	p	0,000	0,000	0,013	0,000	0,000	0,060
	N	319	319	319	319	319	319
Koşullu/Başarı Odaklı A	r	,394**	,342**	,271**	,296**	,318**	,286**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Aşırı İzin Verici-A	r	,381**	,360**	,273**	,297**	,310**	,209**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Kötümser/Endişeli-A	r	,503**	,430**	,318**	,360**	,488**	,341**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Cezalandırıcı-A	r	,512**	,404**	,339**	,368**	,432**	,438**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Değişime Kapalı/Duyguları Bastıran-A	r	,400**	,323**	,297**	,271**	,401**	,244**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-A	r	,647**	,504**	,486**	,464**	,572**	,460**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319

Tabloya göre, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

YEBÖ-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. YEBÖ-anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları puanları artmaktadır ($r=.784$, $p<.05$). YEBÖ-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. YEBÖ- anne arttıkça duygusal istismar artmaktadır ($r=.647$, $p<.05$). YEBÖ-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. YEBÖ-anne arttıkça fiziksel istismar artmaktadır ($r=.546$, $p<.05$). YEBÖ-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.606$, $p<.05$). YEBÖ-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.681$, $p<.05$). YEBÖ-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.529$, $p<.05$).

Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.675$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.551$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.469$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.543$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.577$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplayıcı-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.446$, $p<.05$). Kuralcı-kalıplayıcı anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.728$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.588$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.498$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.589$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.619$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.498$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.531$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.416$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.399$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.384$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.427$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.421$, $p<.05$).

Sömürücü İstismar Edici-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.246$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.232$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.139$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.227$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.231$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.394$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.342$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.271$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.296$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.318$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.286$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Aşırı İzin Verici-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.381$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.360$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.273$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.297$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.310$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.209$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Kötümser Endişeli-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.503$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.430$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.318$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.360$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.488$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.341$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Cezalandırıcı-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.512$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.404$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.339$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.368$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.432$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.438$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.400$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.323$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.297$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.271$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.401$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.244$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.647$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Duygusal İstismar puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.504$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.486$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.464$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.572$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.460$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları tüm alt boyutlarda artmaktadır.

Tablo 4.17 Örneklemin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği					
		Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar	
YEBÖ-Baba	r	,558**	,486**	,342**	,425**	,509**	,383**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Kuralcı/Kalıplayıcı-B	r	,374**	,346**	,206**	,312**	,352**	,214**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Küçümseyici/Kusur Bulucu-B	r	,573**	,467**	,348**	,430**	,520**	,450**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Sömürücü/İstismar Edici-B	r	,410**	,360**	,281**	,305**	,342**	,285**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-B	r	,187**	,211**	0,107	,143*	,162**	0,090
	p	0,001	0,000	0,056	0,011	0,004	0,110
	N	319	319	319	319	319	319
Koşullu/Başarı Odaklı-B	r	,215**	,218**	,128*	,175**	,157**	,144**
	p	0,000	0,000	0,023	0,002	0,005	0,010
	N	319	319	319	319	319	319
Aşırı İzin Verici-B	r	,363**	,322**	,223**	,264**	,318**	,274**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Kötümser/Endişeli-B	r	,365**	,311**	,213**	,287**	,338**	,256**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319
Cezalandırıcı-B	r	,382**	,343**	,219**	,246**	,338**	,340**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	319	319	319	319	319	319

Değişime	r	,322**	,270**	,223**	,248**	,307**	,184**
Kapalı/Duyguları	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001
Bastıran-B	N	319	319	319	319	319	319
Duygusal	r	,391**	,289**	,279**	,275**	,382**	,284**
Bakımdan Yoksun	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Bırakıcı-B	N	319	319	319	319	319	319

Tabloya göre, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

YEBÖ-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.784$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.486$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.342$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.425$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.509$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.383$, $p<.05$). YEBÖ-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.374$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.346$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.206$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.312$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.352$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.214$, $p<.05$). Kuralcı Kalıplıyıcı-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.573$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.467$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.348$, $p<.05$). Küçümseyici

Kusur Bulucu-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.430$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.520$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.450$, $p<.05$). Küçümseyici Kusur Bulucu-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.410$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.360$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.281$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.305$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.342$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.285$, $p<.05$). Sömürücü İstismar Edici-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.187$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.211$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.143$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.162$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu Evhamlı-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.215$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.218$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.128$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.175$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.157$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba ile Cinsel

İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.144$, $p<.05$). Koşullu Başarı Odaklı-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Aşırı İzin Verici-Baba İle Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.363$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba İle Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.322$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba İle Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.223$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba İle Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.264$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba İle Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.318$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba İle Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.274$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Kötümser Endişeli-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.365$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.311$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.213$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.287$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.338$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.256$, $p<.05$). Kötümser Endişeli-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Cezalandırıcı-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.382$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.343$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.219$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.246$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.338$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki

vardır ($r=.340$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.322$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.270$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.223$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.248$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.307$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.184$, $p<.05$). Değişime Kapalı Duyguları Bastıran-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.391$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Duygusal İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.289$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Fiziksel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.279$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Fiziksel İhmal puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.275$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Duygusal İhmal puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.382$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Cinsel İstismar puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.284$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba puanları arttıkça çocukluk çağı travmaları ölçeği tüm alt boyutları puanları artmaktadır.

Tablo 4.18 Örneklem ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Hollanda Yeme Davranışı Anketi	Kısıtlayıcı Yeme	Duygusal Yeme	Dışsal Yeme
YEBÖ-Anne	r	,277**	-0,002	,329**	,169**
	p	0,000	0,970	0,000	0,002
	N	319	319	319	319

Kuralcı/Kalıplayıcı-A	r	,271**	0,040	,272**	,196**
	p	0,000	0,475	0,000	0,000
	N	319	319	319	319
Küçümseyici/Kusur Bulucu-A	r	,167**	-0,049	,240**	0,092
	p	0,003	0,378	0,000	0,102
	N	319	319	319	319
Sömürücü/İstismar Edici-A	r	,160**	-,118*	,267**	0,108
	p	0,004	0,035	0,000	0,053
	N	319	319	319	319
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-A	r	,124*	0,021	0,094	,129*
	p	0,027	0,704	0,092	0,022
	N	319	319	319	319
Koşullu/Başarı OdaklıA	r	0,099	0,022	0,049	,135*
	p	0,078	0,698	0,380	0,016
	N	319	319	319	319
Aşırı İzin Verici-A	r	,111*	-0,052	,192**	0,034
	p	0,047	0,359	0,001	0,539
	N	319	319	319	319
Kötümser/Endişeli-A	r	,213**	0,000	,226**	,166**
	p	0,000	0,993	0,000	0,003
	N	319	319	319	319
Cezalandırıcı-A	r	,188**	0,026	,224**	0,084
	p	0,001	0,639	0,000	0,134
	N	319	319	319	319
Değişime Kapalı/Duyguları Bastıran-A	r	,205**	0,102	,190**	0,095
	p	0,000	0,070	0,001	0,089
	N	319	319	319	319
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-A	r	,221**	-0,059	,376**	0,031
	p	0,000	0,293	0,000	0,577
	N	319	319	319	319

Tabloya göre, Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne ve Alt Boyutları **ile Holland Yeme Davranışları Anketi ve Alt Boyutları** arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

YEBÖ-Anne **ile** Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.277$, $p<.05$). YEBÖ-Anne **ile** Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.329$, $p<.05$). YEBÖ-Anne **ile** Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.169$, $p<.05$). YEBÖ-anne puanları arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Kuralcı/Kalıplayıcı-Anne **ile** Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.271$, $p<.05$). Kuralcı/Kalıplayıcı-Anne **ile** Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.272$, $p<.05$). Kuralcı/Kalıplayıcı-Anne **ile** Dışsal Yeme puanı arasında zayıf

düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.196$, $p<.05$). Kuralcı/Kalıplayıcı-Anne puanları arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Küçümseyici/Kusur Bulucu-Anne **ile** Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.167$, $p<.05$). Küçümseyici/Kusur Bulucu-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.240$, $p<.05$). Küçümseyici/Kusur Bulucu-Anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Sömürücü/İstismar Edici-Anne ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.160$, $p<.05$). Sömürücü/İstismar Edici-Anne ile Kısıtlayıcı Yeme puanı arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Sömürücü anne puanları arttıkça kısıtlayıcı yeme puanları düşmektedir ($r=-.118$, $p<.05$). Sömürücü/İstismar Edici-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.267$, $p<.05$). Sömürücü anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Aşırı Koruyucu/Evhamlı-Anne ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.124$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu/Evhamlı-Anne ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.129$, $p<.05$). Aşırı Koruyucu/Evhamlı-Anne puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır.

Koşullu/Başarı Odaklı-Anne ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.135$, $p<.05$). Koşullu/Başarı Odaklı-Anne puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır.

Aşırı İzin Verici-Anne **ile** Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.111$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.192$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Kötümser/Endişeli-Anne **ile** Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.213$, $p<.05$). Kötümser/Endişeli-Anne **ile** Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.226$, $p<.05$). Kötümser/Endişeli-Anne **ile** Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.166$, $p<.05$). Kötümser/Endişeli-Anne puanları arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Cezalandırıcı-Anne ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.188$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.224$, $p<.05$). Cezalandırıcı-Anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Anne ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.205$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.190$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.221$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.376$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Anne puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Tablo 4.19 Örneklem ile Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışı Anketi ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki İçin Pearson Korelasyon Analizi Sonuç Tablosu

		Holland Yeme Davranışı Anketi	Kısıtlayıcı Yeme	Duygusal Yeme	Dışsal Yeme
YEBÖ-Baba	r	0,104	-0,019	,122*	0,085
	p	0,063	0,733	0,029	0,129
	N	319	319	319	319
Kuralcı/Kalıplayıcı-B	r	0,025	0,003	0,013	0,036
	p	0,652	0,957	0,811	0,522
	N	319	319	319	319
Küçümseyici/Kusur Bulucu-B	r	0,045	-0,083	0,087	0,065
	p	0,423	0,137	0,120	0,244
	N	319	319	319	319
Sömürücü/İstismar Edici-B	r	0,075	-0,083	,140*	0,059
	p	0,180	0,137	0,012	0,296
	N	319	319	319	319
Aşırı Koruyucu/Evhamlı-B	r	0,040	-0,033	0,043	0,065
	p	0,479	0,558	0,446	0,249
	N	319	319	319	319
Koşullu/Başarı Odaklı-B	r	0,014	0,006	-0,032	0,072
	p	0,807	0,909	0,564	0,202
	N	319	319	319	319
Aşırı İzin Verici-B	r	,163**	0,012	,204**	0,071
	p	0,004	0,828	0,000	0,209

	N	319	319	319	319
Kötümser/Endişeli-B	r	,132*	0,049	0,081	,138*
	p	0,018	0,382	0,147	0,014
	N	319	319	319	319
Cezalandırıcı-B	r	0,067	-0,072	0,109	0,072
	p	0,234	0,198	0,051	0,198
	N	319	319	319	319
Değişime Kapalı/Duyguları Bastıran-B	r	,148**	0,062	,113*	,115*
	p	0,008	0,272	0,043	0,040
	N	319	319	319	319
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-B	r	0,100	-0,004	,165**	-0,002
	p	0,075	0,943	0,003	0,968
	N	319	319	319	319

Tabloya göre, Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba ve Alt Boyutları ile Holland Yeme Davranışları Anketi ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

YEBÖ-Baba ile Duygusal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.122$, $p<.05$). YEBÖ-Baba ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.169$, $p<.05$). YEBÖ-Baba puanları arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Sömürücü/İstismar Edici-Baba ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.140$, $p<.05$). Sömürücü/İstismar Edici-Baba arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Aşırı İzin Verici-Baba ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.163$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba ile Duygusal Yeme puanı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.204$, $p<.05$). Aşırı İzin Verici-Baba arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Kötümser/Endişeli-Baba ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.132$, $p<.05$). Kötümser/Endişeli-Baba ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.138$, $p<.05$). Kötümser/Endişeli-Baba puanları arttıkça dışsal yeme puanları artmaktadır.

Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Baba ile Holland Yeme Davranışları Anketi puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.148$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Baba ile Duygusal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.113$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları

Bastıran-Baba ile Holland Yeme Davranışları **Anketi** puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.148$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Baba ile Dışsal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.115$, $p<.05$). Değişimi Kapalı/Duyguları Bastıran-Baba puanları arttıkça duygusal yeme ve dışsal yeme puanları artmaktadır.

Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba ile Duygusal Yeme puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır ($r=.165$, $p<.05$). Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı-Baba puanları arttıkça duygusal yeme puanları artmaktadır.

Tablo 4.20 Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

	Standart		Beta	t	p	R2	F	p
	B	Hata						
(Sabit)	1,031	0,213		4,845	0,000	0,108	38,375	0,000
YEBÖ-Anne	0,008	0,001	0,329	6,195	0,000			

Tabloda görüldüğü üzere, Young Ebeveynlik Ölçeği-Anne Duygusal Yemeyi anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.108$, $p<.05$).Adı geçen değişken Duygusal Yemedeki toplam varyansın %11'ini açıklamaktadır.

Tablo 4.21 Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

	Standart		Beta	t	p	R2	F	p
	B	Hata						
(Sabit)	1,819	0,227		8,006	0,000	0,015	4,818	0,029
YEBÖ-Baba	0,003	0,001	0,122	2,195	0,029			

Tabloda görüldüğü üzere, Young Ebeveynlik Ölçeği-Baba Duygusal Yemeyi anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.015$, $p<.05$).Adı geçen değişken Duygusal Yemedeki toplam varyansın %2'sini açıklamaktadır.

Tablo 4.22 Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Yeme Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

	Standart		Beta	t	p	R2	F	p
	B	Hata						
(Sabit)	0,704	0,189		3,729	0,000	0,201	17,006	0,000
Duygusal İstismar	0,040	0,018	0,166	2,286	0,023			
Fiziksel İstismar	0,019	0,014	0,086	1,357	0,176			
Fiziksel İhmal	0,028	0,016	0,124	1,788	0,075			
Duygusal İhmal	0,047	0,019	0,183	2,428	0,016			
Cinsel İstismar	0,000	0,017	0,002	0,029	0,977			

Tabloda görüldüğü üzere, Çocukluk Çağı Travmalara Ölçeği Alt Boyuları Duygusal Yemeyi anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir ($R^2=.201$, $p<.05$).Adı geçen değişkenlerle Duygusal Yemedeki toplam varyansın %20'sini açıklamaktadır. Beta

katsayısı değerlerine göre etki gçleri Duygusal İhmal($\beta=183$), Duyusal İstismar($\beta=.166$), Fiziksel İhmal($\beta=.124$), Fiziksel İstismar($\beta=.086$), Cinsel İstismar($\beta=.002$) Şeklindedir. Bu sonuca göre Duygusal Yemeyi en çok açıklayan değişken Duygusal İhmal olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Bu çalışmanın amacı yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumları ve çocukluk çağı travmalarının hem fiziksel hem de psikolojik tahribatlar yaratabilen duygusal yeme üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bununla beraber katılımcıların kişisel özellikleri ile çalışma değişkenleri olan çocukluk çağı travmaları, algılanan ebeveyn tutumları ve duygusal yeme arasındaki ilişkinin incelenmesi de amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde yetişkin bireylerden ölçek seti aracılığıyla toplanan veriler analiz edilmiş ve çalışma bulguları saptanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde elde edilen sonuçlar ilgili literatür ışığında tartışılmaktadır.

Yeme davranışlarında bozukluğun gelişiminde biyolojik, psikolojik, sosyal faktörlerin, özellikle ruhsal travma öyküsünün belirgin rol oynadığı ileri sürülmektedir (Jacobi ve ark. 2004, s.54). Bütün yeme bozukluklarının gelişiminde erken dönem bakım verenler ile çocuk arasındaki ilişki problemlerinin etken olduğu vurgulanmaktadır (Küey, 2008, s.418). Bununla birlikte kültürel özellikler, yaş, cinsiyet, ailedeki yeme bozuklukları ve diğer psikolojik sorunlar ve ailenin yaşam biçimi, sosyo-ekonomik düzey, kişilik ve mizaç özellikleri, önceki psikolojik bozukluklar, ergenlik yaşı, genetik yapı, eşlik eden tıbbi sorunlar yeme problemleri gelişimini etkilediği ifade edilmektedir (Amianto ve ark. 2010, s.406).

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetleri açısından çocukluk çağı travmalarının incelenmesi neticesinde elde edilen sonuçlara göre duygusal ihmal ve fiziksel ihmal alt boyutlarında kadınların erkeklerden daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Diğer alt boyutlar açısından ise anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Kadınlar daha yüksek düzeyde fiziksel ve duygusal ihmale maruz kalmışlardır. Ayrıca toplam çocukluk çağı travmaları açısından da kadınların daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. Balli (2019, s.98) çalışmasında bu çalışma bulgusuna benzer şekilde kadınların çocukluk çağı travmalarına maruz kalma düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Şar (2006, s.1587) lise öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada ihmal ve cinsel istismara kız çocuklarının erkek çocuklarından daha fazla uğradıkları belirlemiştir. Gene bu paralelde Dede (2019, s.87) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada kadınların çocukluk çağı travmalarını

deneyimle düzeylerinin daha yüksek olduğuna ilişkin sonuçlar elde etmiştir. Zeren vd. (2012, s.538), üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı ile cinsiyetler arasında travmatik yaşantılar açısından erkeklerde duygusal, fiziksel ve cinsel travma düzeyinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Özen ve diğerleri (2010, s.28), çalışmalarında fiziksel travmaların her iki cinsiyette aynı düzeyde iken, cinsel ve duygusal travmaların erkek çocuklarında daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Katılımcıların cinsiyetleri yeme tutumları arasındaki ilişkiye göre kadınların yeme toplam puanları ile duygusal yeme alt boyutları puanlarının erkeklerle göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kadınlarda duygusal yeme erkeklerle göre daha yüksek düzeyde görülmektedir. McCrone, Dennis, Tomoyasu ve Carroll (2010, s.507) olumsuz duygulanım karşısında yemenin ve açlık hissetmediği halde duygusal uyarılma sebebiyle yemenin kadınlarda daha sık görüldüğünü göstermişlerdir (McCrone ve ark., 2010, s.507). Aynı şekilde Agras ve Telch'in (1998) yeme bozukluğu olan kadınlarda olumsuz duygulanım karşısında aşırı yeme tepkisinin ortaya konduğunu göstermişlerdir. Duygusal yemenin kadınlarda erkeklerle göre daha fazla görülmesinde birkaç farklı sebebin etkili olabileceği düşünülmektedir. İlk olarak kadınlar üzerindeki ideal kilo ile ilgili sosyal baskı ve zayıf kadın ideali, kadınların pek çoğunu bedenleri hakkında endişeye düşürmektedir. Bunun sonucu olarak bazen aile, sosyal çevre ve genellikle de medyadan yoğun olarak gelen zayıflık ideali yeme patolojilerinin ortaya çıkmasını tetiklemektedir (Stice ve ark., 2002, s.8). Keyif veren besinlerin sıkıntıyla tüketilmesi, birçok bireyde besini tükettikten sonra suçluluk duygusunun gelişimi ile sonuçlanmaktadır. Bu durum özellikle kadınlarda daha sık gözlenmektedir. Bir çalışmada kadınların haz veren besinleri tükettikten sonra erkeklerle göre daha fazla suçluluk hissiyle birlikte kendilerini daha sağlıksız hissettiklerini belirtmelerinin kadınların erkeklerden daha fazla kısıtlayıcı yeme davranışına yönelmelerinden kaynaklanabileceği belirtilmiştir (Wansink, Cheney ve Chan, 2003, s.745).

Yeme davranışlarının eğitim durumu açısından incelenmesinden elde edilen sonuçlara göre doktora mezunu olan bireylerin duygusal yeme ve kısıtlayıcı yeme düzeylerinin lise, önlisans, lisans ve yüksek lisans mezunu bireylere oranla daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Karataş (2019, s.88) yetişkin bireylerde yeme tutumları ve kendi kabul düzeylerini incelediği çalışmasında eğitim seviyesi düştükçe yeme

tutumlarında bozulmaların meydana geldiği belirlenmiştir (Ateşsönmez 2018, s.101) aynı doğrultuda eğitim durumunun duygusal yeme üzerinde etkili olduğunu ve bireylerin düşük eğitim seviyesine sahip olmasının duygusal yeme açısından bir risk unsuru oluşturabileceğini ifade etmiştir. Hacettepe Üniversitesi akademik ve idari personeline ortoreksiya eğilimi ve belirtileri ile ortoreksiyanın yaş, cinsiyet ve eğitim durumu gibi faktörlerle ilişkisini belirlemek amaçlı yaşları 19 ile 66 arasında değişen toplam 1288 kişinin incelendiği çalışmada, eğitim seviyesi arttıkça ortoreksiya nervoza eğiliminin düştüğü, erkeklerin ortoreksiya nervoza eğilimlerinin kadınlara göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Arusoğlu 2006, s.69)

Çalışmaya katılan bireylerin medeni durumlarına göre yeme davranışlarının karşılaştırılması sonucunda bekar bireylerin evli bireylere göre toplam yeme davranışları puanları, duygusal yeme düzeyleri ve dışsal yeme düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bekar bireyler yeme davranışları açısından evli bireylere göre daha olumsuz bir tabloya sahiptir. Elde edilen bu sonucun evli olmanın ve yakın ilişki kurmuş olmanın getirdiği duygusal süreçlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yakın ilişki kurmak, bu ilişkiyi sürdürmek ve yaşamın evlilik yaşantısı içinde daha yüksek oranda düzenlenebilmesinin evli bireyleri bu anlamda olumlu etkilediği düşünülebilir. Zira kurulan yakın ilişkiye yapılan duygusal yatırımın ve sağlanabilecek olası doyumun bireylere bu anlamda katkı sunabileceği söylenebilir.

Araştırmanın temel hipotezlerinden olan çocukluk çağı travmaları ile yeme davranışları arasındaki ilişki incelendiğinde şu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Buna göre: çocukluk çağı travmalarından duygusal istismar ile yeme davranışları toplam puanı ve duygusal yeme arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğu; fiziksel istismar ve duygusal ihmal ile duygusal yeme arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Cinsel istismar ile yeme davranışları arasındaki ilişkinin ise pozitif yönlü ancak zayıf düzey bir anlamlılık olduğu saptanmıştır. Buna göre çocukluk çağında deneyimlenmiş olan duygusal istismar, fiziksel istismar ve duygusal ihmalin yeme davranışları üzerinde bozucu yordayıcı etkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Molendijk ve arkadaşları (2017, s.1412) yeme tutumlarında tüm çocukluk çağı travma türlerinin görülme sıklığının sağlıklı kişilere göre daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Özellikle çocukluk çağı cinsel istismarı ve bir dereceye kadar çocukluk

çağı fiziksel istismarı, yeme psikopatolojisinin gelişimi için spesifik olmayan bir risk faktörü olarak tanımlanmıştır (Gentile ve ark. 2007, s.409). Yeme psikopatolojisinin gelişiminde çocukluk çağı duygusal istismarının potansiyel etiyolojik rolü daha az araştırılmıştır, ancak daha yeni çalışmalar ilişkili olduğunu bildirmiştir (Burns ve ark. 2012, s.37). Çok sınırlı sayıda çalışma, çocukluk çağı duygusal ve fiziksel ihmalin yeme psikopatolojisinin gelişimine potansiyel katkısını araştırmıştır (Gerke ve ark. 2006, s.43). Gerke ve arkadaşları (2006), çocuklukta duygusal istismarın bulimik semptomların belirleyicisi olduğuna dair bulgular rapor etmiştir. Kong ve Bernstein'in (2009, s.1897) araştırmasında ise duygusal istismar, fiziksel ihmal ve cinsel istismarın yeme psikopatolojisinin önemli belirleyicileri olduğu ortaya konmuştur.

Fiziksel ihmale maruz kalan kadınlarda diyet kısıtlama yeme tutumlarının daha belirgin olduğu belirtilmiştir. Çocukluk çağı fiziksel ihmalinin zayıflık ve incelik uğraşısı, bulimik davranışlar ve vücut memnuniyetsizliğinin tek belirleyici olduğuna ilişkin araştırma bulguları da bildirilmiştir (Kong ve Bernstein 2009, s.1898). Bununla birlikte, kilo problemleri de dâhil olmak üzere bulimik semptomların fiziksel istismar ve ihmalle ilgili olduğu bildirilmiştir. Yeme bozukluğu grubu ile yapılan bir başka çalışmada ise kontrol grubuna göre cinsel istismar ve fiziksel istismar hikâyesinin daha fazla olduğu görülmüştür (Vardar ve Erzenin 2011, s.209). Cinsel istismarın dürtüsellik üzerinde belirgin etkisinin olduğu, dürtü-selliğin ise cinsel istismar ve diyet yapma ya da kısıtlı yeme davranışı arasında en güçlü arabulucu etkisinin olduğuna dair araştırma bulguları bildirilmiştir (Wonderlich ve ark. 2001, s.277).

Yeme tutumları ile çocukluk çağı travmaları tüm türleri ve tekrarlayan travmatik yaşantılar (Leonard ve ark. 2003, s.402) arasında ilişki bulunmuştur. Bazı çocukluk çağı travma türlerinin yeme psikopatolojisinin önemli belirleyicisi olduğuna dair araştırma bulguları da bildirilmiştir. Çocukluk çağı travma cinsel istismarın, yeme tutumları açısından spesifik olmayan bir risk faktör olduğu, cinsel istismarla birlikte diğer ihmal ve istismar türlerinin de yeme tutumları ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Ayrıca, çocukluk çağı travmanın zayıflık, bulimiya ve vücut memnuniyetsizliği için önemli yordayıcı etkisinin olduğu saptanmıştır (Brewerton 2007, s.296).

Algılanan ebeveyn tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişki incelenmiş olup şu sonuçlar elde edilmiştir: Algılanan anne tutumları açısından bakıldığında Kuralcı Kalıplı, Küçümseyici Kusur Bulucu, Sömürücü İstismar

Edici, Koşullu Başarı Odaklı, Kötümser Endişeli, Cezalandırıcı-Anne ve Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı anne tutumları ile duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve cinsel istismar puanları arasında pozitif yönde olumlu ilişki olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde algılanan baba tutumları ile çocukluk çağı travmalarından duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve cinsel istismar arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ancak algılanan baba tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin düzeyi algılanan anne tutumları ile olan ilişkiye göre daha düşük düzeydedir. Bu durum anne tutumlarının bireyler üzerinde babalara göre daha etkili olduğunu göstermektedir.

Birçok psikolojik hastalık ve zorlantıların temel kaynağı nörobiyolojik ve çevresel faktörlerle yaşananlara karşı gösterilen reaksiyon olmakla beraber, büyük oranda aile içi yaşantılardır (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2017, s.112). Çünkü ilk öğrenmeye başlanılan yer, aile ya da bakım verenlerdir. İnsanlar burada ihtiyaçlarının nasıl karşılandığını, temel değerleri, zorluklarla nasıl baş edilebileceğini ve baş etme yollarını görerek, deneyimleyerek ya da maruz kalarak öğrenir (Arntz ve Jacob, 2016, s.201). Dolayısıyla çocuğun duygusal, bilişsel, fiziksel olarak sağlıklı gelişimi için aile içindeki psikolojik yapı çok kritik bir önem taşımaktadır. Anna Freud (2011), çocukların duygulanım yaşantısını anlamının yetişkinlerinkini anlamaktan daha kolay olduğunu ve bu sayede savunma mekanizmalarına erişilebileceğini söylemektedir. Örneğin normal şartlarda, Otoriter Ebeveyn Tutumu gösteren bir ailede yetişen çocuk, cezalandırılmayı bekliyorsa bu beklentisi onda kaygıya yol açacaktır. Ya da İtici (reddedici) Ebeveyn Tutumu gösteren bir ailede yetişen çocuk, ebeveynleri tarafından ihmal ve ilgisizce geri plana atılıyorsa, incinecektir. Eğer ki Tutarsız Ebeveyn tutumuyla yetişmişse çocuk ve beklediği kendisine söz verilmiş olan bir “haz unsuru” o sefer ertelenir ya da yasaklanırsa, çocuk hüsrana uğrayacaktır. Bu açıdan bakıldığında olumsuz ebeveyn tutumları algılamış bireylerin çocukluğunda daha yoğun örseleyici yaşantılara maruz kalması ve maruz kaldıkları yaşam deneyimlerini daha travmatik algılamaları beklenen bir sonuç olmaktadır.

Algılanan anne tutumları ile yeme davranışları arasındaki ilişkiye göre algılanan anne tutumlarından kuralcı-kalıplayıcı, küçümseyici-kusur bulucu, sömürücü-istismar edici, aşırı izin verici, cezalandırıcı, değişimi kapalı-duyguları bastıran ve duygusal bakımdan yoksun bırakıcı anne tutumları ile yeme

davranışlarından duygusal yeme puanları arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar arasındaki ilişkinin ise pozitif yönlü olmakla beraber zayıf düzeyde kaldığı görülmektedir. Algılanan baba tutumlarından ise sömürücü-istismar edici ve aşırı izin verici baba tutumları ile duygusal yeme arasında orta düzey pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar çalışma hipotezlerini destekler nitelikte algılanan anne-baba tutumlarının yeme davranışlarından özellikle duygusal yeme düzeyini etkilediğini ortaya koymaktadır. Yapılan regresyon analizleri de paralel şekilde algılanan anne ve baba toplam puanlarının duygusal yeme düzeyini yordadığını göstermektedir. Özetle anne-baba tutumlarındaki olumsuzluk düzeyi arttıkça bireylerin duygusal yeme eğilimleri artış göstermektedir.

Duygusal yemek yemeyi etkileyen en önemli etkenler arasında aile dinamikleri ve ebeveyn tutumları gelmektedir. Yeme davranışının ebeveyn ve çocuğu arasında ilişkinin göstergesi olduğu düşünülmektedir. Ebeveynlerden algılanan ilgi, ebeveynler tarafından gösterilen aşırı koruma davranışı ve yeme bozuklukları arasında ilişki bulunmuştur. Aşırı koruyucu ebeveynler ve ya katı kuralları olan ebeveynler farklı şekillerde çocuklarının yeme davranışını etkilemektedirler (Ünlü ve ark., 2006, s.16). Literatürdeki birçok araştırmada duygusal yeme sorunu olan ve ya eğilimi olan kişilerin aileleri ile iç çatışma yaşadıkları, depresyon, anksiyete gibi psikiyatrik sorunlarını yemek yiyerek çözmeye çalıştıkları görülmüştür (Tozzi ve ark., 2003, s.150). Yeme bozukluğu olan ergen ve çocukların ailelerinde sıklıkla aile içi görüş ayrılıkları, suçlama gibi olumsuz duyguların yaşandığı görülmektedir. Duygusal yeme eğilimi olan çocukların ebeveynlerinin empati yapmak bakımından daha zayıf ve daha az destek destekleyici olduğu görülmüştür. Aşırı yemek yiyen ve duygusal yeme davranışı gösteren kişiler aileleri ile olan ilişkilerini diğer kişilere kıyasla daha sağlıklı olarak nitelendirmiştir (Alşan, 2005, s.107).

Literatürde veriler incelendiğinde (Aytın, 2014, s.79; Gürel, 2017, s.92; Yurtsever ve Sütçü, 2017, s.37) ebeveyn tutumu ve duygusal yeme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar bulunmakta ve ebeveyn tutumu ile duygusal yeme arasında korelatif ilişki olduğu görülmektedir. Aytın' ın (2014, s.79) 630, Yurtsever ve Sütçü' nün (2017, s.37) 773, Gürel'in (2017, s.92) 540 katılımcıyla çalıştığı görülmektedir. Literatürdeki araştırmaların bizim çalışmamızdan daha büyük örneklem grupları

üzerinde yapıldığı görülmektedir. Ebeveyn tutumu ve duygusal yeme arasındaki ilişkiyi araştıran Aytın' nın (2014) duygularını yönetemeyen ve anormal yemek yiyen ergenlerin ebeveynlerinin özerkliğe izin vermedikleri ve aşırı korumacı davrandıklarını savunmuştur. Gürel'de (2017, s.92) benzer şekilde araştırmasında ebeveyn tutumu ve duygusal yeme arasındaki ilişkinin pozitif yönde olduğunu belirtmiştir. Ergenlerin duygularını aileleri tarafından desteklendiği ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılandığı demokratik ebeveyn tutumu sergileyen ailelerde duygusal yemek yeme oranının azaldığını savunmuştur. Psikolojik kontrol ve otoriter tutumun sergilendiği ailelerde ise yeme tutumunu artığı tespit edilmiştir. Yurtsever ve Sütçü' de (2017, s.38) çocuktan yüksek beklentili ve kısıtlayıcı davranışların olduğu otoriter ebeveynlik tutumu ile duygusal yoksunluğun olduğu ihmalkâr ebeveynlik tutumu ve duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yabancı literatürde ise (Mitchell ve ark., 2013, s.91) ebeveyn tutumu ve duygusal yeme arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bakıldığında benzer bulgulara rastlanmıştır.

Aşırı kuralların koyulduğu, bireysellik için alan bırakılmamış bu ailelerde, çocukların risk almak, hata yapmak ve kendi eylemlerinin sonucunu yaşamak için bir seçeneğe ihtiyaç duydukları ve bunun sıklıkla yemeyi reddetme şeklinde ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Kısıtlı yeme ve kilo kaybı, ebeveyn tutumlarını olumsuz olarak algılayan birey için bu tutumları değiştirmenin bir yolu olarak değerlendirilmektedir (Sheffield ve ark., 2009, s.297). Çünkü kilo kaybı bireye daha çekici, daha sevilebilir olma ve aynı zamanda daha fazla kabul edilebilir olma hissini yaşatmakta, böylelikle de ebeveynlerinden gelen olumsuz tepkilerin azalması anlamını taşımaktadır. Ayrıca yine kısıtlı yeme, cezalandırılmaya karşı duygusal olarak daha fazla hissizleşme sağlayabilmekte ya da kişilerin daha savunmasız, hasta ve muhtaç oldukları izlenimini yaratarak ebeveynlerinden gelecek ceza için koruyucu olabilmektedir (Sheffield ve ark., 2009, s.297). Sonuç olarak, olumsuz deneyimlenen ebeveyn tutumlarının yarattığı olumsuz duyguları bloke etmek için bu kişilerin uygun olmayan yeme aktivitelerine başvurduğu düşünülmektedir.

Duygusal yeme oranının fazla olduğu kişilerin bu davranışının nedenlerinden birinin ebeveynleri ile olan ilişkilerin olumsuzluğundan kaynaklandığı ve bu kişilerin kendilerini regüle etmek adına daha fazla yemek yedikleri düşünülmektedir. Duygusal yeme oranı fazla olan kişilerin ebeveynleri ile olan ilişkilerinin kuvvetlenmesi ve daha

sağlıklı bir boyuta geçmesi halinde yeme oranlarının azalacağı dűşünülmektedir. Tüm bu veriler değerlendirildiğinde ise ebeveyn tutumunun duygusal yeme üzerinde önemli bir etkisi olduğu dűşünülmektedir. Obezite ve duygusal yeme üzerine çalışan klinisyenlerin danışanları ile çalışmalarında ebeveynlerinin tutumları üzerine de odaklanmaları ve ilişki odaklı çalışmaları halinde danışanlarının olası duygusal yeme ataklarına daha hızlı müdahale edilmesini yardımcı olacaktır.

ÖNERİLER

Duygusal yeme ile yeme bozuklukları ve obezite arasında bağlantı olduğu göz önünde bulundursa bu problemin diğer farklı psikopatolojik sorunlarla ilişkili olabileceği ve bu psikopatolojilerin tanımlanmasının önleyicilik ve tedavi açısından önemli olduğu düşünülebilir. Bu anlamda farklı psikopatolojilerle duygusal yeme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada duygusal yemenin ebeveyn tutumları ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu çerçevede ebeveynlerin duygusal yeme bozukluğunun daha geniş perspektifte ilişkili psikolojik değişkenlerle bir arada incelenmesinin ve bu alanda yapılacak çalışmalarının yararlı olacağı söylenebilir.

Ülkemizde algılanan çocukluk çağı travmaları ve ebeveyn tutumları ile duygusal yeme bozukluğu ilişkisini inceleyen araştırmalar oldukça az düzeydedir. Ayrıca ülkemizde duygusal yeme bozukluğu hastalarının ebeveyn tutumlarını ve çocukluk çağı travmalarını incelemek amacıyla ebeveynlerin de dahil oldukları araştırmalara rastlanmamıştır. Yapılacak olan çalışmalara bu doğrultuda ebeveynlerin de dahil edilmesinin duygusal yeme problemini daha geçerli ve kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülebilir. Bu çalışmada erken dönem aile yaşantılarına ilişkin yalnızca ebeveyn tutumları ve çocukluk çağı travmaları değişkenleri incelenerek duygusal yeme problemi incelenmiştir. Aile ortamı ve ailenin işlevselliğini daha iyi değerlendirebilmek açısından anne-babaların ve kardeşlerinde katılabileceği bir çalışmanın yapılması ebeveyn tutumları, çocukluk çağı travmaları ile duygusal yeme bozukluğuna ilişkin literatüre önemli düzeyde katkı sunacaktır.

Duygusal yeme eğiliminin stres ve ya diğer zorlayıcı yaşam olaylarıyla baş etme yöntemi olarak kullanılabilmesi göz önünde bulundurulursa, yapılacak diğer çalışmalarda bireylerin stres ve ya diğer zorlayıcı durumlarla baş etme yöntemlerinin de değerlendirmeye alınması, bu bozukluğun daha iyi tanınmasını ve bu bozuklukla daha etkili çalışılmasına katkı sunacaktır.

KAYNAKÇA

Ağaçdiken, A.S., Afitap, Ö., Mumcu, Boğa N. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Yeme Tutumunun Belirlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi*. 2016, 13(3):250-257.

Akbaba-Türkoğlu, S. (2013). Depresif bozukluğu olan kadın hastalarda çocukluk çağı ruhsal travmaları ve fonksiyonel olmayan tutumlarla ilişkisi. Tıpta Uzmanlık Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Akça, R.P. (2012). Ana Babaların Çocuk Yetiştirmede Aşırı Koruyucu Olmaları, *Akademik Bakış Dergisi*, 2012, Cilt: 29, Sayı: 2, S. 1-13.

Akın, A. Yıldız, B. ve Özçelik, B. (2016). Duygusal yeme ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (44), 776-781.

Aktaş, S. (2011). 9. Sınıfta Anne Baba Tutumları Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Alantar, Z. ve Maner, F. (2008). “Bağlanma Kuramı Açısından Yeme Bozuklukları”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 97-104.

Alsancak, C. (2016). Çocukluk çağı travmaları ve bağlanma özellikleri ile obsesif inanışlar ve obsesif-kompulsif belirtilerin ilişkisinde dünyaya ilişkin varsayımların aracılık rolü: üniversite öğrencilerinde bir değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Alşan, Ç. Z. (2005). Anormal Yeme Tutum Ve Davranışlarının Aile Ortamı, Özgüven Ve Mükemmeliyetçilikle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Dsm-V-Tr Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı*, (Ertuğrul Köroğlu), Hyb Basım Yayın, Ankara, 2013.

Amianto, F., Abbate-Daga, G., Morando, S., Sobrero, C., Fassino, S. (2010). Personality development characteristics of women with anorexia nervosa, their healthy

siblings and healthy controls: What prevents and what relates to psychopathology? *Psychiatry Res*, 187:401- 408.

Aral, N. (2001). Çocuk Hakları Çerçevesinde Çocuk İhmal Ve İstismarı. *Milli Eğitim Dergisi* , S.151

Arntz, A. Jacob, G. (2016). *Uygulamada Şema Terapi / Şema Mod Yaklaşımına Giriş Rehberi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Arslantaş, H. ve İnalkaç, H. (2018). Duygusal Yeme. *Archives Medical Review Journal*, 27(1):70-82

Arusoğlu, G. (2006). Sağlıklı Beslenme Takıntısı (Ortoreksiya) Belirtilerinin İncelenmesi, Orto-15 Ölçeğinin Uyarlanması. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ateşönmez, S. (2018). Algılanan Ebeveyn Tutumunun Yetişkin Bireylerde Yeme Bozukluğuna Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Ayan, S. (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), S.206-214.

Aytın, N. (2014). Ergenlerde Yeme Tutumları İle Sorun Çözme Eğilimleri Ve Ebeveyne Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Aydın.

Baysal, A. (2007) *Beslenme*. 11. Baskı, Ankara, Hatiboğlu Basım ve Yayınevi.

Bilgen, Ş.S. (2017). Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği Geliştirilmesi, Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması, Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bolattekin, A. (2014). Anne-Baba'nın Bağlanma Stilleri, Anne-Baba Tutumları Ve Çocuklarındaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, 2014

Brewerton, T.D. (2007). Eating Disorder, trauma and comorbidity: focus on PTSD. *Eat Disord*, 15:285-304.

Brown, G. ve Anderson, B. (1991). Psychiatric Morbidity In Adult Inpatients With Childhood Histories Of Sexual And Physical Abuse, *American Journal Of Psychiatry*, 148(1), S.55-61.

Burns, EE. Fischer, S. Jackson JL, Harding, HG. (2012). Deficits in emotion regulation mediate the relationship between childhood abuse and later eating disorder symptoms. *Child Abuse Negl*, 36:32–39.

Burton, P., Hendrick, S. and Helen, L. (2007). The Influence Of Restrained And External Eating Patterns On Overeating. *Appetite*, 49(1), 191-197.

Candemir, F. (2000). Anne-Baba Tutumlarının Çocuklukta Benlik Kavramının Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cansız, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Duygusal Yeme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Caroline, B. ve Cecelia, W., (2007). The Effect Of Childhood Trauma On Later Psychological Adjustment, *Journal Of Interpersonal Violence*, 22(6), 2007, S.684-697.

Child Welfare Information Gateway. (2013). What Is Child Abuse And Neglect? Recognizing The Signs And Symptoms. Washington, Dc: U.S. Department Of Health And Human Services, Children's Bureau.

Cüceloğlu, D. (2016). *İletişim Donanımları*, 47. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Çağdaş, A. ve Seçer Z. (2005). *Mutlu Ve Sağlıklı Yarınlar İçin Anne Baba Eğitimi*, Eğitim Kitabevi, Konya.

Çelik, F.G. ve Hocoğlu, Ç. (2018). Çocukluk Çağı Travmaları: Bir Gözden Geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, 4(8), S. 695-711.

Çınar, S. (2016). İlköğretim 3. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumlarına İlişkin Algılarının Problem Çözme Ve Saldırganlık Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Davis, J., ve Jackson Patricia Petretic-Jackson A. (2000). The Impact Of Child Sexual Abuse On Adult İnterpersonal Functioning: A Review And Synthesis Of The Empirical Literatüre, *Aggression And Violent Behavior*, 5(3), S.291-328.

Dawson, B., Trapp, R.G. (2001). Probability&related topics for making inferences about data. Basic&Clinical Biostatistics. 3rd Edition, Lange medical Books/McGraw-Hill *Medical Publishing Division*, 2001, 69-72.

Demir, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Yeme Davranışı İle Antropometrik Ölçümler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Demirel, B., Yavuz, F.K. (2014). Karadere Emrah, Şafak Yasir Ve Türkçapar Hakan. Duygusal İştah Anketinin Türkçe Geçerlik Ve Güvenirliği, Beden Kitle İndeksi Ve Duygusal Şemalarla İlişkisi, *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi Ve Araştırmalar Dergisi*,3, 171-181.

Derman, M.T. ve Başal, H.A. (2013). “Okul Öncesi Çocuklarda Gözlenen Davranış Problemleri İle Ailelerin Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki”, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı: 1, S. 115-144.

Desmond, R. (2002). Child Abuse And Neglect By Parents And Other Caregivers, World Report On Violence And Health, *World Health Organization*, Geneva, S.57-86.

Dinçer, B. (2008). Alt Ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeyde Lise İkinci Sınıfı Devam Eden Ergenlerin Anne-Baba Tutumlarını Algılamaları İle Arkadaşlık İlişkilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Fen Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Dursun, A. (2010). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Davranış Problemleriyle Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Economy, A. M. (2013). Exploring The Association Between Emotions And Eating Behavior. Capstone Project, *Winona State University*, S.37

Erdoğan, G. (2013). 13-18 Yaş Obez Tanısı Almış Ergenlerin Anne-Baba Tutumu ve Sosyal Fizik Kaygı İle İlişkisinin Normal Ergenlerle Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Fen Edebiyat Fakültesi, Maltepe Üniversitesi, Psikoloji, İstanbul

Erdoğan, Ö. ve Uçukoğlu, H. (2011). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumu Algıları İle Atılganlık Ve Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 1, S. 51-72.

Fatoş, E. (1991). *Çocukların Duygusal Ezimi*, Konanç, E., Gürkaynak, İ. Ve Egemen, A. (Ed), *Çocuk İstismarı Ve İhmali İçinde*, S.127-134.

Freud, A. (2011). *Ben Ve Savunma Mekanizmaları*. (çev. Erim, Y.). İstanbul: Metis Yayınları.

Gemalmaz, B. (2005). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Ve Türk Hukukunda Çocuğun Bedensel Cezaya Karşı Korunması*. Legal Yayıncılık: İstanbul.

Gentile, K., Raghavan, C., Rajah, V., Gates, K. (2007). It doesn't happen here: Eating disorders in an ethnically diverse sample of economically disadvantaged, urban college students. *Eat Disord*, 15:405–425.

George, D., and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson

Güler, N. (2002). Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal Ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı Ve Bunu Etkileyen Faktörler, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24(3), , S.128-134.

Gürel, A. (2017). Ergenlerin Duygusal Şemalarının Ve Ebeveyn Kontrollerinin Yeme Tutumlarıyla İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Güzey, M. (2014). Kadınlarda Ağırlık Yönteminin Yeme Tutum Davranışı Üzerine Etkisinin Değerlendirmesi, Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ankara.

Hamarts, E. (2010). Lise Öğrencilerinin Utangaçlıklarının Algılanan Anne Baba Tutumları Ve Problem Çözme Yaklaşımları Açısından İncelenmesi, *Aile Ve Toplum: Eğitim Kültür Ve Araştırma Dergisi*, 6(22): 73-82.

Hebert, M., Amedee, L., Blais, M., Duchenesne, A. (2019). Child Sexual Abuse Among A Representative Sample Of Quebec High School Students: Prevalence And Association With Mental Health Problems And Health-Risk Behaviors. *The Canadian Journal Of Psychiatry*, Vol. 64(12) 846-854.

Jacobi, C., Hayward, C., de Zwaan, M. (2004). Coming to terms with risk factors for eating disorders: Application of risk terminology and suggestions for a general taxonomy. *Psychol Bull*, 130:19–65.

John, N.B. ve Catherine, S. (2016). *Travma Terapisinin İlkeleri: Belirtiler, Değerlendirme Ve Tedavi İçin Bir Kılavuz - Dsm-5 İçin Güncellenmiş*, Çev. Betül Dilan Genç, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kadriye, Y. ve Osman, Tİ. (2010). Duygusal İstismar Ve İhmal, *Katkı Pediatri Dergisi*, 32(4), S.423-433.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *İnsan Ve İnsanlar (10.Basım)*. Evrim Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Kaplan, S. (1999). Child And Adolescent Abuse And Neglect Research: A Review Of The Past 10 Years. Part I: Physical And Emotional Abuse And Neglect, *Journal Of The American Academy Of Child & Adolescent Psychiatry*, 38(10), S.1214-1222.

Kaplan, S. (1999). *Physical Abuse And Neglect*, In:Lewis M(Editor) Child And Adolescent Psychiatry. A Comprehensive Textbook. Second Ed. Baltimore Williams&Wilkins, 2002, S.1208-1215.

Kara, B. Biçer Ü. Gökalp AS. (2004). Çocuk İstismarı, *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, 47(2).

Karaarslan, İ. (2017). Şiddet Eğiliminin Kişilik Tipolojileri Ve Çocukluk Çağı Travması İle İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi. Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Kelley A Ve Schiltz C. (2004), Accessories To Addiction: G Protein Regulators Play A Key Role İn Cocaine Seeking And Neuroplasticity. *Neuron*. Apr 22;42(2):181-3.

Kolk, BVD ve Martim, G., (1987). The Psychobiology Of The Trauma Response: Hyperarousal, Constriction And Addiction To Traumatic Reexposure, In Van Der Kolk Ba (Ed.) Psychological Trauma. *Washington Dc: American Psychiatric Press* 63-87.

Kong, S., Bernstein, K. (2009). Childhood trauma as a predictor of eating psychopathology and its mediating variables in patients with eating disorders. *J Clin Nurs*, 18:1897-1907.

Konttinen, H. (2012). Dietary habits and obesity: The role of emotional and cognitive factors. (Academic Dissertation, Helsinki University of Social Research Depertman), Finland.

Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik Psikolojisi*. Remzi Kitabevi. İstanbul.

Küey, A.G. (2008). *Ergenlerde yeme bozuklukları*, In Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı (Eds F Çuhadaroğlu, A Çoşkun, E İşeri, S Miral, N Motovallı, B Pehlivanürk et al.): 407-423. Ankara, HYB yayınevi.

Lemmens Sofie, G. Martens, E. A., Born, J. M., Martens, M. J., & Westerterp-Plantenga, M. S. (2011). Lack Of Effect Of High-Protein Vs. Highcarbohydrate Meal İntake On Stress-Related Mood And Eating Behavior. *Nutrition Journal*, 10(1), 136.

Leonard, S., Steiger, H., Kao, A. (2003). Childhood and adulthood abuse in bulimic and nonbulimic women: Prevalences and psychological correlates. *Int J Eat Disord*, 33:397–405.

Macht, M. (1999). Characteristics Of Eating İn Anger, Fear, Sadness And Joy. *Appetite* 33(1): 129-139.

Macht, M. And Simons, G. (2011). Emotional Eating. In I. Nyklíček, A. Vingerhoets, And M. Zeelenberg (Eds.), *Emotion Regulation And Well-Being*. New York: Springer, 281-295

Martens, M., Rutters F., Lemmens, S., Born, J., Westerterp-Plantenga Ms. (2010). Effects Of Single Macronutrients On Serum Cortisol Concentrations İn Normal Weight Men, *Physiol Behav*, 101 (5); 563-567.

Mccooy, Monica, Keen, S: (2014). Child Abuse And Neglect. Psychology Press, Second Eddition,2014.[https://Books.Google.Com.Tr/Books?Hl=Tr&Lr=&İd=Zckvagaqbj&Oi=Fnd&Pg=Pp1&Dq=Mccooy,+M.+L.,+Keen,+S.+M.:+Child+Abuse+And+Negle ct+\(2nd+Ed.\).+\(2014\)&Ots=Afykb84rex&Sig=J3k_Yfsıbuw9uw300bccz9pgeu8&R edir_Esc=Y#V=Onepage&Q&F=False](https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=Zckvagaqbj&oi=fnd&pg=pp1&dq=Mccooy,+M.+L.,+Keen,+S.+M.:+Child+Abuse+And+Neglect+(2nd+Ed.).+(2014)&ots=Afykb84rex&sig=J3k_Yfsıbuw9uw300bccz9pgeu8&redir_esc=Y#v=onepage&q&f=false), 2014, Erişim Tarihi: 02.09.2020

McCrone, S., Dennis, K., Tomoyasu, N., Carroll, J. (2010). A profile of early versus late onset of obesity in postmenopausal women. *J Womens Health Gend Based Med*. 9:1007-13.

Meral, T.D. ve Handan, A.B. (2013). Okul Öncesi Çocuklarda Gözlenen Davranış Problemleri İle Ailelerin Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1): 115-144.

Mete, B.K. (2015). Çocuk İstismarı: Stres, Aile İşlevselliği, Sosyal Yalıtım, Kabul/Red, Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Mitchell, G. L., Farrow, C., Haycraft, E., ve Meyer, C. (2013). Parental influences on children's eating behaviour and characteristics of successful parent-focussed interventions. *Appetite*,60, 85-94.

Molendijk, M.L., Hoek, H.W., Brewerton, T.D., Elzinga, B.M. (2017) Childhood maltreatment and eating disorder pathology: a systematic review and dose-response meta-analysis. *Psychol Med*, 47:1402-1416.

Nolen-Hoeksema, S. (2004). *Abnormal Psychology*. New York: The McGraw-Hill Companies.

Oğuz, P. (2001). *Çocuk Ve Şiddet*, Der Yayınları; İstanbul, S.138-150.

Ovayolu, N., Uçan, Ö. ve Serindağ, S. (2007). Çocuklarda Cinsel İstismar Ve Etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2, 4, S.14-22.

Öz, İ. (2006). *Anne Baba Olma Sanatı*, 3. Baskı Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Özcan, S. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları Ve Bazı Faktörlerle İlişkisi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 1, S. 1-19.

Özdemir, G.S. (2015). Duygusal Yememin Depresyon, Anksiyete Ve Stres Belirtileri İle Olan İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, 2015.

Özen, Ş., Subaşı, M., Yıldırım, A., Baştürk, M., & Bez, Y. (2010). Öfkelenme anında cama yumruk atarak kendini yaralayan hastalarda problem çözme becerileri ve çocukluk çağı travmaları. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, 1(1), 25-30.

Page AZ. (2004). Çocuk Cinsel İstismarı: Cinsel İstismara Neden Olan Etkenler Ve Cinsel İstismarın Çocuklar Üzerindeki Etkileri, *Türk Psikoloji Yazıları*, 7(13), S.103-114.

Peartman, E. (2005). "Terror of Desire: The Etiology of Eating, Disorders from an Attachment Theory Perspective", *The Psychoanalytic Review*, 92(2), 223-235 s.223.

Pekkarakaş E. (2010). 3-6 Yaş Çocukların Babalarının Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Eğitime Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, Okul Öncesi Öğretmenliği, İzmir,

Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımları*. Seçkin Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara.

Polat, O. (2017). *Çocuk İstismarı-1 (2 B.)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Rafaeli, E., Bernstein, D. P., ve Young, J. (2017). *Şema Terapi-Ayırıcı Özellikler*. İstanbul: Psikonet Yayınları.

Raziye, P.A. (2012). Ana Babaların Çocuk Yetiştirmede Aşırı Koruyucu Olmaları, *Akademik Bakış Dergisi*, Cilt: 29, 1-13, S.3.

Rollins, B. Y., Riggs, N. R., Spruijt-Metz, D., McClain, A. D., Chou, C. P., & Pentz, M. A. (2011). Psychometrics of the Eating in Emotional Situations Questionnaire (EESQ) among low-income Latino elementary-school children. *Eating behaviors*, 12(2), 156-159.

Ruppert, F. (2014). Travma, *Bağlanma Ve Aile Konstelasyonları-Ruhun Yaralarını Anlamak Ve İyileştirmek*, Çev. Fatma Zengin, İstanbul, Kaknüs Yayınları.

Ryder, V. (2009). *Parents And Their Children*. New York: Willcox Company.

Sadock, B. ve Virginia, A. Sadock, (2011). *Kaplan And Sadock's Synopsis Of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry*, 10. Basım, Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, Lippincott Williams & Wilkins, New York, S.908-913

Serin, Y. ve Şanlıer, N. (2018). Duygusal Yeme, Besin Alımını Etkileyen Faktörler Ve Temel Hemşirelik Yaklaşımları. *Psikiatri Hemşireliği Dergisi.*, 9(2):135-146.

Seven, H. (2013). Yetişkinlerde Duygusal Yeme Davranışının Beslenme Durumuna Etkisi, Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sevinçer, G.M. ve Konuk, M. (2013). Emosyonel Yeme, *Journal of Mood Disorders*, 3 (4), 171-178, s.172.

Sheffield, A., Waller, G., Emanuelli, F., Murray, J. ve Meyer, C. (2009). Do schema processes mediate links between parenting and eating pathology? *European Eating Disorders Review: The Journal of the Eating Disorders Association*, 17(4), 290- 300.

Spoor, S. T., Bekker, M. H., Van Strien, T., & Van Heck, G. L. (2007). Relations Between Negative Affect, Coping, And Emotional Eating. *Appetite*, 48(3), 368-376.

Stice E, Presnell K, Spangler D. (2002). Risk factors for binge eating onset in adolescent girls: a 2-year prospective investigation. *Health Psychol.* 21:131-8.

Susan, R. ve William, M. (1995). Child Neglect: A Study Of The Perceptions Of Mothers And Child Welfare Workers, *Children And Youth Services Review*, 17(4), S.471-486.

Şahin, F. (2009). Çocuğun Fiziksel, Cinsel Ve Duygusal İstismarı. Çocuk Ve Şiddet Çalıştayı, İstanbul: İstanbul Tabip Odası Çocuk Hakları Komisyonu.

Şar, V. (1998). *Kötüye Kullanım Ve İhmalle İlişkili Sorunlar*, Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Şar, V. (2006). I dissociative disorder comorbidity in borderline personality disorder and reports of childhood trauma, *J Clin Psychiatry*, 67(10), s.1583-1590.

Şar, V. (2012). Validity And Reliability Of The Turkish Version Of Childhood Trauma Questionnaire, *Turkiye Klinikleri Journal Of Medical Sciences*, 32(4), S.1054.

Şenkal, İ. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları Ve Bağlanma Biçiminin Depresyon Ve Kaygı Belirtileri İçerisinde Aleksitiminin Aracı Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Şimşek, Filiz (2004). Çocuk İstismarına Disiplin Penceresinden Bakış, *Adli Bilimler Dergisi*, 3(1), S.47-52.

Tanrıverdi, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Yeme Davranışlarının Ve Duygusal İştahlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Terr, L. (1995). *Childhood Traumas, Psycho-Traumatology*. Springer, Boston, Ma, S.301-320.

Thayer Robert, E. (2003). *Calm Energy: How People Regulate Mood With Food And Exercise*, New York: Oxford University Press.

Tıraşçı, Y. ve Gören, S. (2007). Çocuk İstismarı Ve İhmali, *Dicle Tıp Dergisi*, Cilt: 34, Sayı: 1, 70-74.

Topal, M. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Stres İle Başa Çıkma Stilleri İle Pozitif Ve Negatif Duygu Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Topçu, S. (1997). *Çocukların Ve Gençlerin Cinsel İstismarı, Enest Ve Pedofili*, Ankara.

Topçu, S. (2009). *Silinmeyen İzler: Çocuk, Genç Ve Engellilerin İstismar Ve İhmali*, Phoenix Yayınevi, Ankara.

Topham, GL, Wampler, KS, Titus, G. ve Rolling, E. (2011). Evlatlık terapi programının ebeveyn ve çocuk sonuçlarını tahmin etmek. *Uluslararası Oyun Terapisi Dergisi*, 20 (2), 79–93.

Tozzi, F., Sullivan, P. F., Fear, J. L., McKenzie, J., ve Bulik, C. M. (2003). Causes and recovery in anorexia nervosa: The patient's perspective. *International Journal of Eating Disorders*, 33(2), 143-154.

Tunç, P. (2019). “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travması ve Yeme Tutumları”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(1), 203-219, s.204

Turhan, E. (2006). Birinci Basamakta Çocuk İstismarı Ve Önlenmesi, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(9), S.153-157.

Turhan, E., Sangün, Ö., Nandı, T. (2006). Birinci Basamakta Çocuk İstismarı Ve Önlenmesi, *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 15: 153- 157

Türksoy, N. (2003). *Psikolojik Travma Ve Tanım Sorunları*, Tamer Aker Ve M. Emin Önder, (Ed.), Psikolojik Travma Ve Sonuçları, 5us Yayıncılık, İstanbul, 9-21.

Ünlü, G., Aras, Ş., Güvenir, T., Büyükgebiz, B., ve Bekem, Ö. (2006). Yeme reddi olan çocukların annelerinde kişilik bozuklukları, depresyon ve anksiyete belirtileri ve aile işlevleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*,17(1), 15-17.

Üstündağ, A. (2018). “Çocuk İhmal Ve İstismarı - Cinsel İstismar”, https://Derinkuyu.Meb.Gov.Tr/Meb_İys_Dosyalar/2015_05/13103109_Ocukhmalvestsmari.Pdf (Erişim Tarihi: 15.09.2020)

Vardar, E., Erzenin, M. (2011). Ergenlerde yeme bozukluklarının yaygınlığı ve psikiyatrik eş tanıları iki aşamalı toplum merkezli bir çalışma. *Türk Psikiyatri Derg*, 22:205-212.

Wansink, B., Cheney, M.M. ve Chan, N. (2003). Exploring comfort food preferences age and gender. *Physiology and Behavior* 79(4-5), 739-747.

Wonderlich, S., Crosby, R., Mitchell, J., Thompson, K., Redlin, J., Demuth, G. (2001). Pathways mediating sexual abuse and eating disturbance in children. *Int J Eat Disord*, 29;270-279.

World Health Organization, (1999). Report Of The Consultation On ^[L]_{SEP}Child Abuse Prevention, Geneva.

Yanık, M. ve Özmen, M. (2002). Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastalarda Çocukluk Çağı Kötüye Kullanım/İhmal Yaşantıları İle İntihar, Kendine Fiziksel Zarar Verme Ve Dissosiyatif Belirtiler Arasındaki İlişki, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3(3), S.140.

Yavuzer, H. (1997). *Ana-Baba Ve Çocuk*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yıldırım, B. (2017). Elazığ Kent Merkezinde Bulunan Orta Öğretimde Okuyan Öğrencilerde Obezite Sıklığı Ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Uzmanlık Tezi. Fırat Üniversitesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Elazığ.

Yılmaz, A. (2000). Eşler Arasındaki Uyum Ve Çocuğun Algıladığı Anne Baba Tutumu İle Çocukların, Ergenlerin Ve Gençlerin Akademik Başarıları Ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler, Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yiğit, İ. ve Erden, G. (2015). “Çocukluk Çağı İstismar Yaşantıları ile Genel Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü”, *Türk Psikoloji Dergisi*,2015, 30 (75), 47-59, s.48.

Yörükoğlu, A. (1996). *Çocuk Ruh Sağlığı*, Özgür Yayınları, İstanbul.

Yurdakök K ve Özmen İ. (2010). Duygusal İstismar Ve İhmal. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32(4), 423-433.

Yurtsever, S. S., ve Sütçü, S. T. (2017). Algılanan Ebeveynlik Biçimleri ile Bozulmuş Yeme Tutumu Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyumsuz Şemaların ve Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*,32(80), 20-43.

Zagon, I. ve Mclaughlin, P. (2017).Endogenous Opioids İn The Etiology And Treatment Of Multiple Sclerosis. *In Multiple Sclerosis: Perspectives İnTreatment And Pathogenesis [Internet]. Codon Publications.*

Zeren, C., Yengil, E., Çelikel, A., Arık, A., ve Arslan, M. (2012). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı sıklığı. *Dicle Medical Journal*, 39(4), 536-541.

Zeytinoğlu, S. (1991). Sağlık, Sosyal Hizmet, Hukuk Ve Eğitim Alanlarında Çalışanların, Türkiye’de Çocuk İstismarı Ve İhmali Sorunu İle İlgili Görüşleri, *Çocuk İstismarı Ve İhmali*, S.147-161.

EKLER

EK1: Kişisel Bilgi Onam Formu

Kişisel Bilgi Onam Formu

Değerli katılımcı;

Bu çalışma, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi İpek Soyumtürk tarafından Dr. Öğr. Üyesi Fatih Bal Danışmanlığında yürütülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumu ile çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine etkisini incelemektir. Araştırmada demografik bilgi formu ile birlikte üç adet ölçeği yanıtlamanız beklenmektedir. Vereceğiniz bilgiler gizli tutulup araştırma dışında kullanılmayacaktır.

Her bir ölçeği yanıtlamaya geçmeden önce ölçek başlarında sunulan kısa açıklamaları dikkatlice okuyunuz.

Lütfen ölçeklerdeki her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz. Soruları düşünerek samimiyetle cevaplamanız bu araştırmanın sonuçları açısından kritik önem taşımaktadır. Araştırmamız açısından kimliğinizin bilinmesi önem taşımadığından, anket formları üzerine adınız ve soyadınızın yazılmasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacaktır. Lütfen her bir soruyu ve seçeneklerini okuduktan sonra size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Ankette yer alan hiçbir sorunun doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Yapılan bilimsel çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Katkılarınız ve samimiyetiniz için şimdiden teşekkürler.

Araştırmacı:

Psk. İpek Soyumtürk

Danışman Tez Danışmanı:

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Bal

Araştırmaya gönüllü olarak katılıyorum ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

EK2: Young Ebeveynlik Ölçeği

Young Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ)

Aşağıda anne ve babanızı tarif etmekte kullanabileceğiniz tanımlamalar verilmiştir. Lütfen her tanımlamayı dikkatle okuyun ve ebeveynlerinize ne kadar uyduğuna karar verin. 1 ile 6 arasında, çocukluğunuz sırasında annenizi ve babanızı tanımlayan en yüksek dereceyi seçin. Eğer sizi anne ve ya babanız yerine başka insanlar büyüttü ise onları da aynı şekilde derecelendirin. Eğer anne ve ya babanızdan biri hiç olmadı ise o sütunu boş bırakın.

1 - Tamamı ile yanlış

2 - Çoğunlukla yanlış

3 - Uyan tarafı daha fazla

4 - Orta derecede doğru

5 - Çoğunlukla doğru

6 - Ona tamamı ile uyuyor.

Anne Baba

1. ___ ___ Beni sevdi ve bana özel birisi gibi davrandı.
2. ___ ___ Bana vaktini ayırdı ve özen gösterdi.
3. ___ ___ Bana yol gösterdi ve olumlu yönlendirdi.
4. ___ ___ Beni dinledi, anladı ve duygularımızı karşılıklı paylaştık.
5. ___ ___ Bana karşı sıcaktı ve fiziksel olarak şefkatliydi.
6. ___ ___ Ben çocukken öldü ve ya evi terk etti.
7. ___ ___ Dengesizdi, ne yapacağı belli olmazdı ve ya alkolikti.
8. ___ ___ Kardeş(ler)imi bana tercih etti.
9. ___ ___ Uzun süreler boyunca beni terk etti veya yalnız bıraktı.
10. ___ ___ Bana yalan söyledi, beni kandırdı veya bana ihanet etti.
11. ___ ___ Beni dövdü, duygusal ve ya cinsel olarak taciz etti.
12. ___ ___ Beni kendi amaçları için kullandı.
13. ___ ___ İnsanların canını yakmaktan hoşlanırdı.
14. ___ ___ Bir yerimi inciteceğim diye çok endişelenirdi.
15. ___ ___ Hasta olacağım diye çok endişelenirdi.
16. ___ ___ Evhamlı ve ya fobik/korkak bir insandı.
17. ___ ___ Beni aşırı korurdu.
18. ___ ___ Kendi kararlarım ve ya yargılarıma güvenememe neden oldu
19. ___ ___ İşleri kendi başıma yapmama fırsat vermeden çoğu işimi o yaptı.
20. ___ ___ Bana hep daha çocukmuşum gibi davrandı.
21. ___ ___ Beni çok eleştirirdi.
22. ___ ___ Bana kendimi sevmeye layık olmayan veya dışlanmış bir gibi hissettirdi.
23. ___ ___ Bana hep bende yanlış bir şey varmış gibi davrandı.
24. ___ ___ Önemli konularda kendimden utanmama neden oldu.
25. ___ ___ Okulda başarılı olmam için gereken disiplini bana kazandırmadı.
26. ___ ___ Bana salakmışım veya beceriksizmişim gibi davrandı.
27. ___ ___ Başarılı olmamı gerçekten istemedi.
28. ___ ___ Hayatta başarısız olacağıma inandı.
29. ___ ___ Benim fikrim veya isteklerim önemsizmiş gibi davrandı.
30. ___ ___ Benim ihtiyaçlarımı gözetmeden kendisi ne isterse onu yaptı.

31. ____ ____ Hayatımı o kadar çok kontrol altında tuttu ki çok az seçme özgürlüğüm oldu.
32. ____ ____ Her şey onun kurallarına uymalıydı.
33. ____ ____ Aile için kendi isteklerini feda etti.
34. ____ ____ Günlük sorumluluklarının pek çoğunu yerine getiremiyordu ve ben her zaman kendi payıma düşenden fazlasını yapmak zorunda kaldım.
35. ____ ____ Hep mutsuzdu ; destek ve anlayış için hep bana dayandı.
36. ____ ____ Bana güçlü olduğumu ve diğer insanlara yardım etmem gerektiğini hissettirdi.
37. ____ ____ Kendisinden beklentisi hep çok yüksekti ve bunlar için kendini çok zorlardı.
38. ____ ____ Benden her zaman en iyisini yapmamı bekledi.
39. ____ ____ Pek çok alanda mükemmeliyetçiydi; ona göre her şey olması gerektiği gibi olmalıydı.
40. ____ ____ Yaptığım hiçbir şeyin yeterli olmadığını hissetmeme sebep oldu.
41. ____ ____ Neyin doğru neyin yanlış olduğu hakkında kesin ve katı kuralları vardı.
42. ____ ____ Eğer işler düzgün ve yeterince hızlı yapılmazsa sabırsızlanırdı.
43. ____ ____ İşlerin tam ve iyi olarak yapılmasına, eğlenme veya dinlenmekten daha fazla önem verdi.
44. ____ ____ Beni pek çok konuda şımarttı veya aşırı hoşgörülü davrandı.
45. ____ ____ Diğer insanlardan daha önemli ve daha iyi olduğumu hissettirdi.
46. ____ ____ Çok talepkardı; her şeyin onun istediği gibi olmasını isterdi.
47. ____ ____ Diğer insanlara karşı sorumluluklarımın olduğunu bana öğretmedi.
48. ____ ____ Bana çok az disiplin veya terbiye verdi.
49. ____ ____ Bana çok az kural koydu veya sorumluluk verdi.
50. ____ ____ Aşırı sinirlenmeme veya kontrolümü kaybetmeme izin verirdi.
51. ____ ____ Disiplinsiz bir insandı.
52. ____ ____ Birbirimizi çok iyi anlayacak kadar yakındık.
53. ____ ____ Ondan tam olarak ayrı bir birey olduğumu hissedemedim veya bireyselliğimi yeterince yaşayamadım.
54. ____ ____ Onun çok güçlü bir insan olmasından dolayı büyürken kendi yönümü belirleyemiyordum.
55. ____ ____ İçimizden birinin uzağa gitmesi durumunda, birbirimizi üzebileceğimizi hissedirdim.
56. ____ ____ Ailemizin ekonomik sorunları ile ilgili çok endişeli idi.

57. ____ ____ Küçük bir hata bile yapsam kötü sonuçların ortaya çıkacağını hissettirirdi.
58. ____ ____ Kötümser bir bakışı açısı vardı, hep en kötüsünü beklerdi.
59. ____ ____ Hayatın kötü yanları veya kötü giden şeyler üzerine odaklanırdı.
60. ____ ____ Her şey onun kontrolü altında olmalıydı.
61. ____ ____ Duyularını ifade etmekten rahatsız olurdu.
62. ____ ____ Hep düzenli ve tertipliydi; değişiklik yerine bilineni tercih ederdi.
63. ____ ____ Kızgınlığını çok nadir belli ederdi.
64. ____ ____ Kapalı birisiydi; duygularını çok nadir açardı.
65. ____ ____ Yanlış bir şey yaptığımda kızardı veya sert bir şekilde eleştirdiği olurdu.
66. ____ ____ Yanlış bir şey yaptığımda beni cezalandırdığı olurdu.
67. ____ ____ Yanlış yaptığımda bana aptal veya salak gibi kelimelerle hitap ettiği olurdu.
68. ____ ____ İşler kötü gittiğinde başkalarını suçlardı.
69. ____ ____ Sosyal statü ve görünümüne önem verirdi.
70. ____ ____ Başarı ve rekabete çok önem verirdi.
71. ____ ____ Başkalarının gözünde benim davranışlarımın onu ne duruma düşüreceği ile çok ilgiliydi.
72. ____ ____ Başarılı olduğum zaman beni daha çok sever veya bana daha çok özen gösterirdi.

EK3: Holland Yeme Davranışları Anketi**Hollanda Yeme Davranışı Anketi (DEBQ)**

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık	Çok sık
1.Eğer kilo aldıysanız, her zaman yediğinizden daha az mı yersiniz?					
2. Yemek zamanlarında, yemek istediğinizden daha az yemeye çalışır mısınız?					
3.Kilonuzdan endişe duyduğunuz için size sunulan yiyecek ya da içeceği ne sıklıkla reddedersiniz?					
4. Ne yediğinize tam olarak dikkat eder misiniz?					
5. Bilinçli olarak zayıflatıcı besinler mi yersiniz ?					
6. Çok fazla yediğinizde, ertesi gün daha az yer misiniz?					
7. Kilo almamak için az yemeye dikkat eder misiniz ?					
8. Kilonuza dikkat ettiğiniz için ne sıklıkla öğün aralarında yemek yememeye çalışırsınız?					

9. Kilonuza dikkat ettiğiniz için ne sıklıkla akşamları yemek yememeye çalışırsınız?					
10. Ne yiyeceğinize karar verirken kilonuzu hesaba katar mısınız?					
11. Bir şeyden rahatsız olduğunuzda daha fazla yemek yemek ister misiniz?					
12. Yapacak bir şeyiniz olmadığında yemek ister misiniz?					

13. Depresyonda olduğunuzda ya da hayal kırıklığına uğradığınızda yemek ister misiniz?					
14. Kendinizi yalnız hissettiğinizde yemek ister misiniz?					
15. Biri sizi üzdüğünde yemek ister misiniz?					
16. Sinirleriniz bozuk olduğu zaman yemek ister misiniz?					
17. İstemediğiniz bir şey olduğu zaman yemek ister misiniz?					
18. Kaygılı, endişeli olduğunuz zaman yemek ister misiniz?					

19. bir şeyler ters ya da yanlış gittiğinde yemek ister misiniz?					
20. Korktuğunuz zaman yemek ister misiniz?					
21. Hayal kırıklığına uğradığınız zaman yemek ister misiniz?					
22. Duygusal olarak üzüntülü olduğunuzda yemek ister misiniz?					
23. Huzursuz olduğunuzda ya da canınız sıkın olduğunda yemek ister misiniz?					
24. Yediğiniz şey lezzetliyse, genelde yediğinizden daha çok yer misiniz?					
25. Yediğiniz şey güzel kokuyor ve güzel görünüyorsa, genelde yediğinizden daha çok yer misiniz?					
26. Lezzetli bir şey gördüğünüzde ya da kokladığınızda onu yemek ister misiniz ?					
27. Eğer yemek için lezzetli bir şeyler varsa doğrudan onu yer misiniz?					
28. Eğer bir fırının önünden geçerseniz, lezzetli bir şeyler satın almak ister misiniz?					

29. Eğer bir kafe ya da büfenin önünden geçerseniz, lezzetli bir şeyler satın almak ister misiniz?					
30. Başkalarını yerken görürseniz, sizde yemek yemek ister misiniz?					
31. Lezzetli yiyeceklere karşı koyabilir misiniz?					
32. Başkalarını yerken gördüğünüzde, genelde yediğinizden daha fazla yer misiniz?					
33. Yemek hazırlarken bir şeyler yemeye meyilli misiniz?					

EK4: Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ)

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

	1.Hiç Bir Zaman	2.Nadiren	3.Kimi Zaman	4.Sık Olarak	5.Çok sık
1.Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.					
2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.					
3.Ailedekiler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi.					
4.Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.					
5.Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.					
6.Yırtık, sökülük ya da kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.					
7.Sevildiğimi hissediyordum.					
8.Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.					
9.Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.					
10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.					
11. Ailedekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.					
12. Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.					
13. Ailedekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.					

14. Ailedekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.					
15.Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.					
16. Çocukluğum mükemmeldi.					
17. Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu farkettiği oluyordu.					
18. Ailemde birisi benden nefret ederdi.					
	1.Hiç Bir Zaman	2.Nadiren	3.Kimi Zaman	4.Sık Olarak	5.Çok sık
19.Ailedekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.					
20.Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.					
21.Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.					
22.Benim ailem dünyanın en iyisiydi.					
23.Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.					
24.Birisi bana cinsel tacizde bulundu.					
25.Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.					
26.İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.					
27.Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.					
28.Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.					

